

DGA Memorandum 2018

Fiscale aspecten van de
directeur grootaandeelhouder
(DGA) en zijn bv

Disclaimer

De lezer van dit document kan op geen enkele wijze vertrouwen ontleen aan de inhoud, strekking of bedoeling van dit document. Hoewel dit document met de uiterste zorgvuldigheid, nauwkeurigheid en nauwgezetheid is samengesteld, kan en wil NEXIA NEDERLAND op geen enkele wijze aansprakelijkheid aanvaarden voor de eventuele onjuistheid en volledigheid van de inhoud van dit document. Indien lezer desondanks op grond van de inhoud, strekking of bedoeling van dit document handelt, handelt de lezer voor eigen rekening en risico en kan NEXIA NEDERLAND op geen enkele wijze aansprakelijkheid houden voor de fiscale en /of andere gevolgen van diens handelen.

NEXIA Nederland is a member firm of the "Nexia International" network. Nexia International Limited does not deliver services in its own name or otherwise. Nexia International Limited and the member firms of the Nexia International network (including those members which trade under a name which includes the word NEXIA) are not part of a worldwide partnership. Member firms of the Nexia International network are independently owned and operated. Nexia International Limited does not accept any responsibility for the commission of any act, or omission to act by, or the liabilities of, any of its members. Nexia International Limited does not accept liability for any loss arising from any action taken, or omission, on the basis of the content in this document or any documentation and external links provided. The trade marks NEXIA INTERNATIONAL, NEXIA and the NEXIA logo are owned by Nexia International Limited and used under licence. References to Nexia or Nexia International are to Nexia International Limited or to the "Nexia International" network of firms, as the context may dictate.

1	DGA en Start bv	7
1.1	De besloten vennootschap (bv)	7
1.2	Belangrijke veranderingen in het nieuwe bv-recht vanaf 2012	7
1.3	'bv ja/nee?': de voor- en nadelen van de bv	8
1.4	Omzetting in een bv	10
1.5	Conclusie	11
2	DGA en enkele relevante fiscale begrippen	12
2.1	Aanmerkelijk belang	12
2.2	Deelnemingsvrijstelling	13
2.3	Fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting	14
3	DGA en BTW.....	16
3.1	BTW-positie van de DGA.....	16
4	DGA en (zakelijke) beloning	17
4.1	Gebruikelijkloonregeling.....	17
	• Hoogte van het gebruikelijk loon (minimaal € 45.000 in 2018)	17
	• Bewijslast	18
	• "Holdingsituaties".....	18
	• Belangrijke aandachtspunten.....	18
	• Gebruikelijkloonregeling geldt ook bij verliesgevende bv	18
	• Dividend of salaris / pensioen?	19
4.2	DGA, werknemersverzekeringen en ZVW	19
	• Werknemersverzekeringen en ZVW.....	19
	• Stappenplan beoordeling verzekeringsplicht directeur-groot aandeelhouder	20
	• Arbeidsongeschiktheidsverzekering	21
	• Verklaring arbeidsrelatie (VAR DGA).....	21
4.3	Werkkostenregeling.....	21
	• De algemene onkostenvergoeding	23
4.4	De aandelenoptieregeling	23
4.5	Bedrijfsspaarregelingen	23
4.6	Lenen van en aan de bv	24
4.7	Aftrek bij de bv	25
5	DGA en auto	26
5.1	Personenauto van de zaak	26
	• Auto van de zaak of privé?	26
5.2	BTW en de auto van de zaak?	27
5.3	Stallingskosten, parkeren, wassen, tol.....	28
5.4	Oldtimer	28
5.5	Bijtelling beperken	28
5.6	Verhoging salaris met autokostenforfait	28
5.7	Bestelauto	28
5.8	Milieuvriendelijke auto's	29
6	DGA en bedrijfsruimte	30
6.1	Ter beschikkingstellingen (TBS) -regeling en eigen woning	30
6.2	Ter beschikking stellen pand aan bv.....	30

6.3	Ter beschikking stellen werkruimte thuis aan bv	31
6.4	TBS-pand overdragen aan bv?	31
6.5	Kantoorpand van bv	31
6.6	Hypotheek bij de eigen bv	31
6.7	Administreren TBS-pand	31
7	DGA en Innovatie	33
7.1	Inleiding	33
7.2	Afdrachtvermindering loonbelasting S&O	33
7.3	Innovatiebox (Octrooibox)	33
8	DGA en kind	34
8.1	Kosten van kinderopvang	34
8.2	Schenking aan kind	34
8.3	TBS-pand en kind	35
9	DGA en verkoop onderneming	36
9.1	Inleiding	36
9.2	De waardering van de bv	36
9.3	De positie van de fiscaliteit in het overnameproces	36
9.4	Verkoop of samenwerking?	37
9.5	De doelgroep van de overdrager: de opvolger	37
9.6	Verkoop middels activa/passiva- transactie of aandelentransactie?	39
9.7	Activa/passiva-transactie	39
9.8	Aandelentransactie	40
	• Eén bv	40
	• Holdingstructuur	41
9.9	Conclusie	41
10	DGA en beleggen	43
10.1	Inleiding	43
10.2	Beleggingsvarianten	43
	• Uitkeren dividend en beleggen in privé	43
	• Beleggen in de bv	43
	• Lenen van de bv en beleggen in privé	43
	• bv belegt in 5% belangen, stapelconstructie	44
	• Vrijgestelde beleggingsinstelling (VBI)	44
10.3	Verhuurderheffing	45
10.4	Conclusie	45
11	DGA en terugkeer uit de B.V.	46
11.1	Inleiding	46
11.2	Methoden terugkeer uit de bv	46
	• "Ruisende" terugkeer uit de bv	46
	• "Geruisloze" terugkeer uit de bv	46
12	DGA en pensioen	47
12.1	pensioen in eigen beheer	47
	• Positie partner	47
	• Afkoop	47

• Oudedagsverplichting	47
• Premievrij laten pensioenaanspraken	47
• Netto pensioen	48
12.2 Lijfrenten en kapitaalverzekeringen.....	48
12.3 Box 3	49
13 DGA en emigratie	50
13.1 Inleiding.....	50
13.2 Woonplaats	50
13.3 Inkomsten uit arbeid	50
13.4 Aanmerkelijk belang	51
13.5 Pensioen	52
13.6 Lijfrente	52
13.7 Dividend.....	52
13.8 Eigen woning.....	52
13.9 Erfbelasting	53
13.10 Algemene Ouderdomswet (AOW).....	53
13.11 Emigratie en bv.....	53
13.12 Fiscaal interessante emigratiebestemmingen.....	53
13.13 Conclusie.....	54
14 DGA en echtscheiding en overlijden.....	55
14.1 Echtscheiding	55
14.2 Overlijden.....	56
14.3 Doorschuiffaciliteiten ab-heffing bij verkrijging krachtens erfrecht, schenking en huwelijksvermogensrecht met betrekking tot 25% ab-heffing.....	56
14.4 Bedrijfsopvolgingsfaciliteiten (BOF) met betrekking tot schenk- en erfbelasting.....	57

Inleiding

Als directeur-groootaandeelhouder (hierna: DGA) bent u in de loop van de tijd in diverse hoedanigheden aan de bv verbonden, als:

- oprichter;
- aandeelhouder;
- werknemer;
- bestuurder;
- debiteur en/of crediteur;
- huurder en/of verhuurder;
- pensioengerechtigde;
- verkoper;
- emigrant;
- erfflater.

In dit memo hebben wij de fiscale aspecten van uw positie binnen de bv voor u op een rij gezet.

Wij wensen u veel leesplezier en zijn uiteraard altijd bereid tot het geven van een nadere toelichting.

Amsterdam, Enschede en Maastricht, mei 2018

Nexia Nederland

1 DGA en Start bv

1.1 De besloten vennootschap (bv)

De besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, afgekort bv, is geregeld in boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Het is een rechtspersoonlijk bezittende vennootschap met een in aandelen verdeeld maatschappelijk kapitaal, waarin elk van de aandeelhouders voor één of meer aandelen deelneemt.

Dat de bv een rechtspersoon is, houdt in dat zij een zelfstandige drager van rechten en verplichtingen is. Zo is de bv bijvoorbeeld als belastingplichtige zelfstandig onderworpen aan de vennootschapsbelasting.

Per 1 oktober 2012 zijn de Wet tot vereenvoudiging en flexibilisering bv-recht en de Invoeringswet vereenvoudiging en flexibilisering bv-recht in werking getreden. Verder is per 1 januari 2013 de Wet bestuur en toezicht van kracht geworden. Genoemde wetten hebben ingrijpende gevolgen voor iedereen die als bestuurder of aandeelhouder bij een bv is betrokken, omdat het nieuwe bv-recht op alle op 1 oktober 2012 bestaande besloten vennootschappen van toepassing is. Het besloten karakter van de bv betekende tot 1 oktober 2012 dat de aandelen slechts in beperkte kring, afhankelijk van de statutaire regeling daaromtrent, overdraagbaar zijn. Voor iedere andere overdracht dan die ingevolge de statuten of de wet vrijelijk kon geschieden, dienden de statuten van de bv een zogenaamde blokkeringsregeling, goedkeurings- of aanbiedingsprocedure te bevatten. Vanaf 1 oktober 2012 is de verplichte blokkeringsregeling vervallen. De wet kent nog wel een aanbiedingsregeling maar hiervan kan in de statuten worden afgeweken of deze kan zelfs helemaal worden uitgesloten. In plaats hiervan kan eventueel een contractuele regeling worden getroffen. Bij de oprichting van de bv door de notaris worden de statuten van de bv in de oprichtingsakte vastgelegd.

De beperkte aansprakelijkheid houdt in dat de aandeelhouders in beginsel niet persoonlijk aansprakelijk zijn voor hetgeen in naam van de bv wordt verricht, en in beginsel niet gebonden zijn in de verliezen van de bv bij te dragen boven het bedrag dat op hun aandelen is gestort. Vanaf 1 oktober 2012 geldt in een aantal gevallen een nieuwe wettelijke bestuurders- en aandeelhoudersaansprakelijkheid (zie 1.2 hierna).

De bv heeft de volgende organen: de algemene vergadering (av) en het bestuur. Tevens kan een bv een raad van commissarissen hebben. Wie aandeelhouder is, wordt in het aandeelhoudersregister bijgehouden. Aan de algemene vergadering van aandeelhouders komt, binnen de door de wet en de statuten gestelde grenzen, alle bevoegdheid toe die niet aan het bestuur of een ander is toegekend. Het bestuur is belast met het besturen van de bv en vertegenwoordigt de bv in en buiten rechte.

Inschrijving bij het handelsregister van de Kamer van Koophandel met uitgifte van een Rechtspersonen Samenwerkingsverbanden Informatienummer (RSIN), leidt automatisch tot aanmelding bij de belastingdienst met hetzelfde nummer.

De met ingang van 2012 ingevoerde wijzigingen van het bv-recht hebben op de volgende gebieden betrekking:

- orgaanstructuur en bevoegdheden, aandelen en certificaten;
- beslotenheid (afschaffing verplichte blokkeringsregeling) en geschillenregeling;
- kapitaalbescherming: (afschaffing van minimumkapitaal en van verplichte bankverklaring en accountantsverklaring bij inbreng in natura);
- crediteurenbescherming door middel van het voorkomen van uitkeringen uit de winst of reserves die ertoe leiden dat de bv niet meer aan haar opeisbare verplichtingen kan voldoen [hoofdelijke aansprakelijkheid bestuurder / restitutieplichting aandeelhouder].

De Wet bestuur en toezicht bevat o.a. een volledig nieuwe regeling voor situaties waarbij een bestuurder of commissaris een tegenstrijdig belang heeft met de bv. Een tegenstrijdig belang heeft gevolgen voor de interne besluitvorming en niet langer voor de externe vertegenwoordigingsbevoegdheid. Sinds 1 januari 2013 is het mogelijk om een taakverdeling binnen een bestuur statutair te regelen hetgeen van belang kan zijn voor de bestuursaansprakelijkheid.

1.2 Belangrijke veranderingen in het nieuwe bv-recht vanaf 2012

- De minimumkapitaaleis van € 18.000 is afgeschaft. Het kapitaal dient thans ten minste € 0,01 te bedragen;
- de verplichte accountantsverklaring bij storting op aandelen in natura is vervallen;
- de vermelding van het maximum aantal aandelen dat op grond van de statuten kan worden uitgegeven (het maatschappelijk kapitaal) is niet meer verplicht. De verplichte minimale storting van 25% van het geplaatste kapitaal is afgeschaft;
- de blokkeringsregeling is niet meer verplicht. Daarvoor in de plaats is in de wet een aanbiedingsregeling opgenomen waarvan statutair kan worden afgeweken;

- een andere verandering betreft de regels voor het doen van dividenduitkeringen en kapitaal-verminderingen. Het uitgangspunt is dat uitkeringen en terugbetalingen zijn toegestaan, mits de bv kan blijven voldoen aan haar betalingsverplichtingen. Daartoe dient een balanstest en uitkeringstoets te worden uitgevoerd. Het bestuur van de vennootschap dient goedkeuring te verlenen aan het besluit van de aandeelhouders om over te gaan tot een uitkering of terugbetaling. Een vergelijkbare regeling geldt voor bestuursbesluiten inzake inkoop van eigen aandelen;
- als de bv na de dividenduitkering niet meer (volledig) kan voldoen aan haar betalingsverplichtingen zijn de bestuurders in beginsel hoofdelijk aansprakelijk. Indien de aandeelhouders wisten of behoorden te weten dat als gevolg daarvan de bv niet meer (volledig) kan voldoen aan haar betalingsverplichtingen, dan zijn uiteindelijk de aandeelhouders daarvoor aansprakelijk en kunnen de bestuurders zich op hen verhalen;
- een andere wijziging is dat aandelen met verschillende soorten stemrechten mogelijk zijn (ook aandelen zonder stemrecht);
- tot slot is ook nieuw dat aandelen zonder winstrecht mogelijk zijn. Deze aandelen moeten dan wel stemrecht geven. Creatie van aandelen met afwijkende stemrechten en/of winstrechten kan alleen statutair.

1.3 'bv ja/nee?': de voor- en nadelen van de bv

Hieronder zullen de belangrijkste voor- en nadelen van de besloten vennootschap kort besproken worden.

Als **voordelen** kunnen genoemd worden:

a. risicobeperking aansprakelijkheid

Voor wat betreft de aansprakelijkheid is de bv vaak te prefereren boven de eenmanszaak/maatschap/V.o.f. In tegenstelling tot het privévermogen van de eigenaar van een eenmanszaak/maatschap/V.o.f, is het privévermogen van de DGA afgescheiden van het vermogen van de bv. De DGA is in beginsel niet persoonlijk aansprakelijk voor de bedrijfsschulden boven het bedrag dat hij op zijn aandelen heeft gestort.

Dit is echter anders als de DGA geld heeft geleend aan de bv dan wel:

- borg staat voor de schulden van de bv; of
- zich schuldig heeft gemaakt aan onbehoorlijk bestuur dan wel;
- een onrechtmatige daad; of
- een strafbaar feit begaat.

Als onbehoorlijk in dit kader kan onder andere worden aangemerkt: het niet op orde hebben van de boekhouding, de jaarrekening niet of niet tijdig publiceren, het niet tijdig melden (binnen 14 dagen na verval betalingstermijn) van betalingsonmacht richting de belastingdienst. Het melden van betalingsonmacht kan alleen schriftelijk of digitaal via de website van de Belastingdienst.

Sinds 1 oktober 2012 is een DGA wettelijk aansprakelijk voor: een dividenduitkering, kapitaalvermindering en/of inkoop van eigen aandelen door de bv; indien de bv als gevolg daarvan niet langer haar opeisbare schulden kan betalen en de DGA dat wist of behoorde te voorzien.

De betalingen door de DGA in verband met aansprakelijkheid kunnen fiscaal als volgt worden gekwalificeerd:

- aftrekbaar negatief loon (betaling door DGA als bestuurder);
- aftrekbaar negatief regulier voordeel (betaling door DGA als aandeelhouder);
- aftrekbaar negatief resultaat uit overige werkzaamheid (betaling door DGA als financier/tbs'er);
- kostprijs van de aandelen verhogende informele kapitaalstorting.

b. het fiscale voordeel

Dit voordeel betreft vooral een liquiditeitsvoordeel.

Bij de eenmanszaak/maatschap/V.o.f wordt de gehele jaarlijkse winst na aftrek van de toepasselijke ondernemersaftrek (mits in het jaar ten minste 1225 uur aan de onderneming is besteed) naar het progressieve tarief met inkomstenbelasting (IB) belast. De ondernemersaftrek bestaat uit: zelfstandigenaftrek (vast bedrag van € 7.280, maar niet meer dan de winst, waarbij een eventueel restant kan worden doorgeschoven) evenals aftrek S&O, meewerkaftrek, startersaftrek, startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid en stakingsaftrek. Voor degene die aan het begin van het jaar de AOW-leeftijd heeft bereikt bedraagt de zelfstandigenaftrek 50% van de tabelbedragen. Sinds 2010 is de zelfstandigenaftrek – met uitzondering van r starters - nog slechts verrekenbaar met winst uit onderneming tot nihil. Voor niet verrekende zelfstandigenaftrek geldt een carry forward termijn van 9 jaar. Het IB-tarief loopt op van 36,55% tot 51,95% (2018). Verder geldt de zgn. MKB- winstvrijstelling voor de ondernemer met een eenmanszaak/maatschap/V.o.f. Voor de MKB-winstvrijstelling geldt niet het 1225-urencriterium. Dit is gunstig voor ondernemers die naast hun baan ondernemen. De MKB-winstvrijstelling bedraagt sinds 2013 14% van de winst

na toepassing van de ondernemersaftrek. Het effectieve toptarief in de inkomstenbelasting bedraagt hierdoor voor ondernemers in beginsel 44,67% ($51.95\% \times (100\% - 14\%)$).

Bij de bv wordt de jaarlijkse winst tot € 200.000 met 20% en hierboven met 25% vennootschapsbelasting (Vpb) belast. De eerste schijf, , wordt naar verwachting in de jaren 2019-2021 stapsgewijs verlaagd naar 16% en de tweede schijf wordt stapsgewijs verlaagd naar 21%.. De inkomstenbelasting (ab-heffing) op door de bv uitgekeerde winsten (dividenden) en de vervreemdingswinsten bedraagt 25%. Daarmee komt de gecombineerde belastingheffing op door de bv behaalde winsten sinds 2018 uit op een percentage tussen minimaal 40 (20% VPB + 25% IB over 80%) en maximaal 43,75 (25% VPB + 25% IB over 75%). Dit betekent een tariefvoordeel van tussen 0,92% en 4,67% ten opzichte van het effectieve toptarief voor IB-ondernemers (44,67%).

Indien de winst niet direct wordt uitgekeerd door de bv is er tevens een liquiditeitsvoordeel in de bv van maximaal 19,67% (het verschil tussen 44,67% inkomstenbelasting en 25% vennootschapsbelasting). Voor ondernemingen die de cash flow nodig hebben voor de (groei van de) onderneming of aflossing van een financiering is de bv dus interessant.

Ten aanzien van de verliesverrekening geldt dat de carry back termijn voor de bv beperkt is tot 1 jaar en voor de eenmanszaak/maatschap/V.o.f 3 jaar (carry forward voor beiden: 9 jaar). Normaliter is voor carry back een beschikking verliesverrekening vereist. Op basis van de ingediende aangifte kan reeds een voorlopige verliesverrekening worden aangevraagd van 80%, vooruitlopend op de definitieve verliesverrekening.

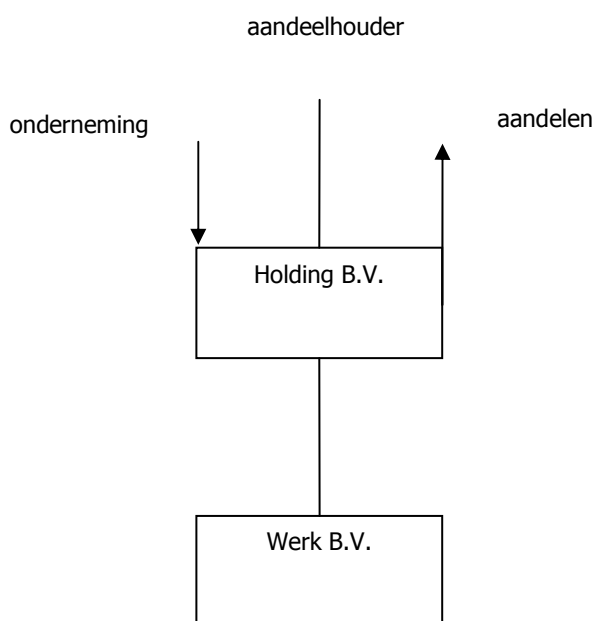
c. *pensioen (in eigen beheer) PEB*

De eigenaar van een eenmanszaak die recht heeft op zelfstandigenaftrek, kan via de oudedagsreserve (FOR) een oudedagsvoorziening vormen. De jaarlijkse dotatie belooft in 2018 9,44% van de winst, met een maximum van € 8.775 (2017: € 8.946). Een DGA kon tot 1 april 2017 pensioenrechten in eigen beheer ten laste van de winst van de bv opbouwen. De omvang van deze rechten was afhankelijk van zijn dienstjaren bij de bv en de hoogte van zijn salaris. Met ingang van 1 april 2017 is het voor de DGA niet langer mogelijk pensioen in eigen beheer op te bouwen. Bestaande aanspraken worden in beginsel gehandhaafd maar het is niet mogelijk nog nieuwe/verdere aanspraken op te bouwen. Als alternatief voor de continuering van de reeds bestaande aanspraken wordt een mogelijkheid geboden om de bestaande aanspraken in de jaren 2017-2019 met een belastingkorting af te kopen dan wel om de pensioenvoorziening om te zetten in een oudedagsverplichting. In hoofdstuk 12 wordt hier nader op ingegaan.

d. *continuïteit*

Bij een bv kan bedrijfsopvolging en samenwerking evenals participatie door werknemers of derden vaak eenvoudiger en fiscaal voordeliger verlopen dan bij de eenmanszaak. De onderneming dient dan wel in een holdingstructuur te zijn ondergebracht.

Holdingstructuur:

Verder kan de boekwinst op een verkocht bedrijfsmiddel in een herinvesteringsreserve (HIR) worden onder- gebracht, indien en zolang (max. 3 jaar) het voornemen tot herinvestering van de opbrengst bestaat. Bij het staken van een eenmanszaak moet echter over de vrijval van de HIR in beginsel worden afgerekend, tenzij sprake is van staken door

overheidsingrijpen of herinvestering in een nieuwe onderneming binnen 1 jaar. De HIR kan echter in beginsel over het stakingsmoment van de activiteiten in de bv worden meegenomen, behoudens in combinatie met een aandeelhouderswisseling van meer dan 30% (tegenaan handel in HIR bv's).

Er zijn ook **nadelen** te noemen:

- a. een bv heeft structureel hogere administratie- en advieskosten;;
- b. een bv heeft extra juridische verplichtingen (bijvoorbeeld de verplichting tot publicatie van de jaarcijfers in het handelsregister en de gebruikelijkloonregeling: minimum jaarsalaris in de bv van in beginsel € 45.000 in 2018).

Verder kan niet onvermeld blijven dat volgens de Zorgverzekeringswet (ZVW) naast de nominale premie die aan de zorgverzekeraar moet worden betaald, per verzekerde per jaar een inkomensafhankelijke premie verschuldigd is. Voor de DGA die niet verzekerd is voor de werknemersverzekeringen, bedraagt deze laatste premie in 2018: 5,65 % (2017: 5,4%) van maximaal € 54.614 (maximaal € 3.086). Dit is gelijk aan de ondernemer met een eenmanszaak/maatschap/V.o.f.. Verder is de bv (of eenmanszaak) als werkgever voor zijn (overige) werknemers een werkgeversheffing verschuldigd van 6,9% (in 2016: 6,65%) over maximaal € 54.614 (maximaal € 3.768). Van de werknemer zelf wordt dan geen premie meer ingehouden.

Het antwoord op de vraag 'bv, ja of nee?' hangt af van veel factoren. In elk concreet geval moet worden bezien of de voordelen opwegen tegen de nadelen. Standaardantwoorden zijn niet voorhanden.

1.4 Omzetting in een bv

De omzetting van een eenmanszaak in een bv kan, fiscaal gezien, op twee manieren gerealiseerd worden: (1) ruisend of (2) geruisloos.

De ruisende omzetting

Van een ruisende omzetting is sprake als het bedrijf aan de bv wordt overgedragen tegen de werkelijke waarde. Door de overdracht aan de bv staakt de eenmanszaak haar onderneming. Fiscaal moet dan afgerekend worden over de daarbij vrijvallende stille- en fiscale reserves, goodwill en eventueel vrijval fiscale oudedagsreserve alsmede desinvesteringen. Voor zover deze stakingswinst meer bedraagt dan het bedrag van de maximaal toepasbare stakingsaftrek ad € 3.630 en eventuele stakings- en/of oudedagslijfrente, is zij belast met het normale progressieve tarief inkomstenbelasting (rekening houdend met de MKB-winstvrijstelling maximaal 44,67%). De bv plaatst de overgenomen activa en passiva van de eenmanszaak op haar openingsbalans voor de werkelijke waarden. Wanneer de ondernemer de intentieverklaring waarin hij besluit zijn onderneming ruisend om te zetten in een bv registreert bij de Belastingdienst, kan de omzetting plaatsvinden met een terugwerkende kracht van maximaal 3 maanden. Registratie vóór 1 april betekent dat de onderneming fiscaal met ingang van 1 januari van dat jaar voor rekening en risico van de bv kan worden gedreven.

De geruisloze omzetting

Van een geruisloze omzetting is sprake als in beginsel de gehele onderneming aan de bv wordt overgedragen tegen fiscale boekwaarden. In dat geval wordt voor fiscale doeleinden aangenomen dat de onderneming niet is gestaakt. Fiscaal hoeft dan niet te worden afgerekend over de stille- en fiscale reserves, goodwill en is geen sprake van desinvesteringen. Vrijval van de oudedagsreserve zal ook bij deze omzettingmethode plaatsvinden. Heffing van inkomstenbelasting over de vrijval FOR kan meestal voorkomen worden door toepassing van de stakingsaftrek en de oudedags-/stakingslijfrente. Voor geruisloze inbreng gelden een groot aantal (standaard)voorwaarden. Commercieel vindt de overdracht wel tegen werkelijke waarde plaats. Behoudens een aantal crediteringen wordt in beginsel de waarde van de gehele onderneming omgezet in aandelenkapitaal (en agio). Op de geruisloos overgedragen meerwaarden van de eenmanszaak rust naast de vennootschapsbelastingclaim (20 - 25%) ook nog een IB-claim van 25%. Wanneer de ondernemer de intentieverklaring tot geruisloze inbreng vóór 1 oktober van een bepaald jaar registreert bij de Belastingdienst dan wel de geruisloze inbreng vóór 1 oktober uitvoert, kan de omzetting fiscaal met terugwerkende kracht per 1 januari van dat jaar plaatsvinden.

Welke methode?

Het antwoord op de vraag welke omzettingmethode voordeliger zal zijn, verschilt van geval tot geval. In het algemeen is het hierbij zo dat als er sprake is van (zeer) hoge stakingswinst de geruisloze methode de voorkeur geniet. In dat geval kan uitsluitend via deze methode heffing van inkomstenbelasting over de stakingswinst geheel uitgesteld worden.

1.5 **Conclusie**

De keuze: 'bv ja of nee?' dient nauwkeurig te worden gemaakt. De fiscale verschillen tussen de rechtsvormen zijn immers kleiner geworden.

2 DGA en enkele relevante fiscale begrippen

In dit hoofdstuk wordt een aantal fiscale begrippen, die bij de bv veelvuldig aan bod komen, nader toegelicht.

2.1 Aanmerkelijk belang

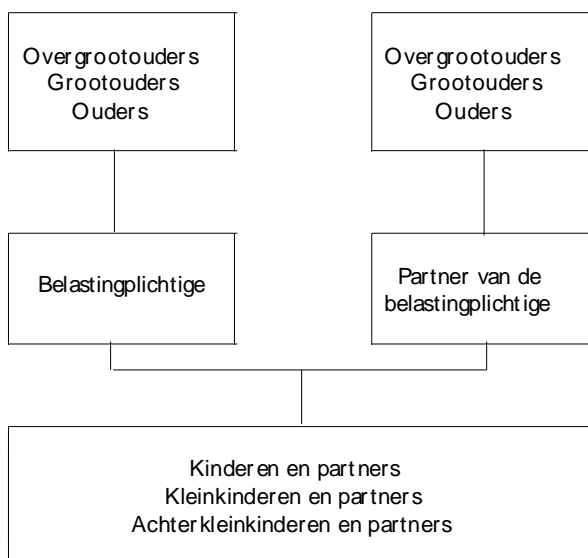
De particulier die beleggingen heeft in aandelen wordt normaliter voor de winst of het verlies dat hij op deze aandelen maakt niet progressief belast. Deze beleggingen worden jaarlijks belast in box 3. Hierbij worden de effecten geacht een fictief rendement te maken welk wordt belast met 30% inkomstenbelasting.

Echter indien personen of groepen van personen een bepaalde macht in een bv kunnen uitoefenen, kan de winst of het verlies bij verkoop van de aandelen wel in de belastingheffing worden betrokken. Dit is de zgn. aanmerkelijkbelangregeling (ab-regeling). De achtergrond hiervan is dat deze aandeelhouders door middel van hun belang op een lijn kunnen worden gesteld met een ondernemer die voor de winst progressief in box 1 wordt belast. Zonder ab-regeling zou bij verkoop van de aandelen, de meerwaarde van de bv alleen forfaitair in box 3 worden belast. Dit heeft de wetgever willen voorkomen. De winst die op ab-aandelen bij verkoop wordt gemaakt is daarom in box 2 in beginsel belast met 25% inkomstenbelasting. Daarentegen is een eventueel boekverlies in box 2 bij verkoop aftrekbaar tegen hetzelfde percentage (carry back termijn 1 jaar / carry forward termijn 9 jaar). Voor 2018 geldt dat verliezen van vóór 2009 niet meer verrekenbaar zijn. Hierbij dient bedacht te worden dat de winst van de bv reeds is belast met 20% - 25% vennootschapsbelasting. De gecombineerde heffing vennootschapsbelasting en inkomstenbelasting zal zodoende in 2018 uitkomen op 40% ($20\% + 25\% \times 80\%$) tot 43,75% ($25\% + 25\% \times 75\%$).

Een aanmerkelijk belang wordt o.a. aanwezig geacht indien:

- de belastingplichtige, al dan niet tezamen met zijn partner, voor tenminste 5% van het geplaatste en nominaal gestorte aandelenkapitaal (beoordeeld per soort) direct of indirect aandeelhouder is van de bv;
- het belang van belastingplichtige minder dan 5% bedraagt, maar zijn partner of een van de bloed- en aanverwanten in rechte lijn van de belastingplichtige of zijn partner wel een ab heeft (meetrekregeling).

Ook participaties in een open commanditaire vennootschap, open fonds voor gemene rekening of een lidmaatschapsrecht van een coöperatie kunnen tot een ab behoren. De familiegroep van de meetrekregeling kan schematisch als volgt worden weergegeven:

Sinds 2011 geldt een uniform fiscaal (basis)partnerbegrip die per belastingwet nader kan worden uitgebreid of waarvan de voorwaarden kunnen worden aangevuld.

Partner betekent in dit kader degene met wie de belastingplichtige is getrouwd (of een geregistreerd partnerschap is aangegaan) dan wel ongehuwd samenwonenden die allebei op hetzelfde woonadres in de basisregistratie persoonsgegevens (BRP, voorheen gemeentelijke basisadministratie, GBA) staan ingeschreven en aan 1 of meer van de volgende voorwaarden voldoen: notarieel samenlevingscontract / (erkend) kind / partner pensioenregeling / beide eigenaar woning / minderjarig kind van een van beiden op hetzelfde adres ingeschreven (samengestelde gezinnen). Echtscheiding en scheiding van tafel en bed betekent in dit kader pas het einde van het fiscaal partnerschap als partners niet meer op hetzelfde woonadres staan ingeschreven en het verzoek tot (echt)scheiding is ingediend. Partnerschap bestaat ook als in het voorafgaande jaar partnerschap heeft bestaan en men nog steeds op hetzelfde adres in de BRP staat ingeschreven.

De inkomsten uit aanmerkelijk belang kunnen worden onderscheiden in:

- reguliere voordelen (bijv. dividenden);
- vervreemdingsvoordelen (bijv. verkoopwinst ab-aandelen).

Beide soorten voordelen zijn in box 2 belast met 25% inkomstenbelasting.

Als winst wordt uitgekeerd aan de aandeelhouders met een aanmerkelijk belang, dan wordt hierop door de bv reeds 15% dividendbelasting ingehouden. Deze dividendbelasting is verrekenbaar met de verschuldigde 25% inkomstenbelasting in de jaarlijkse belastingaangifte inkomstenbelasting / premie volksverzekeringen.

Omdat de dividendbelasting 15% bedraagt, wordt aanvullend 10% IB 'bijgeheven' in de inkomstenbelasting. Het vervreemdingsvoordeel bij verkoop van ab-aandelen wordt gesteld op het verschil tussen de overdrachtsprijs en de verkrijgingsprijs. Deze laatste prijs is het bedrag dat men voor de aandelen heeft betaald bij aankoop of heeft gestort op de aandelen (bij oprichting) van de bv

Per 1 januari 2012 is nieuw huwelijksvermogensrecht in werking getreden en per 1 januari 2018 heeft een belangrijke wijziging plaatsgevonden. Voor iedereen die voor 1 januari 2018 reeds gehuwd is of een geregistreerd partnerschap is aangegaan verandert er niets. Het nieuwe systeem werkt derhalve niet terug, maar geldt pas vanaf 1 januari 2018. Indien voor 1 januari 2018 een buiten gemeenschap van goederen gehuwde echtgenoot of een na 1 januari 2018 gehuwde echtgenoot, geld vanuit zijn/haar privé vermogen verstrekt aan de andere echtgenoot die dat geld gebruikt om aandelen in een bv te kopen waarin een aanmerkelijk belang verkregen of dat geld gebruikt om te storten op geplaatste aandelen in een eigen bv, dan verkrijgt de eerstgenoemde echtgenoot een economisch belang bij deze aandelen. Lange tijd bestond onduidelijkheid over de fiscale gevolgen hiervan, maar inmiddels heeft de staatssecretaris van Financiën aangegeven dat deze wijziging zonder fiscale consequenties is. Toch is het in dit soort situaties verstandig tevoren advies in te winnen, met name ook omdat het mogelijk is om af te wijken van de regeling.

2.2 Deelnemingsvrijstelling

Besloten vennootschappen worden zelfstandig belast. Als in concernverband de winst van een dochter-bv wordt uitgekeerd aan de moeder-bv, dan zou dezelfde winst tweemaal worden belast met vennootschapsbelasting. Namelijk eenmaal bij de dochter en eenmaal bij de moeder. Dit heeft de wetgever als ongewenst gezien. Zij heeft daarom een regeling getroffen die bekend staat als de deelnemingsvrijstelling. Op basis van deze deelnemingsvrijstelling wordt de door de dochter-bv uitgekeerde winst niet nog een keer belast bij de moeder-bv

Cijfervoorbeeld

Winst dochter-bv	20.000
Af: vennootschapsbelasting 20%	4.000
Uitkering aan moeder-bv	<u>16.000</u>

De door de dochter-bv uitgekeerde winst ad € 16.000 is vrijgesteld van heffing van vennootschapsbelasting bij de moeder-bv

In beginsel blijven alle voor- en nadelen, die uit de deelneming naar de moeder-bv vloeien, voor de heffing van vennootschapsbelasting buiten aanmerking. Aankoopkosten van deelnemingen zijn niet aftrekbaar, maar moeten geactiveerd worden en ook is de aftrek van verkoopkosten van deelnemingen niet mogelijk, deze vallen sinds 1 januari 2007 onder de deelnemingsvrijstelling. Wellicht kunnen deze laatste kosten (voor een zakelijk gedeelte) door de deelneming zelf worden gemaakt.

Per 1 januari 2013, althans voor boekjaren die op of na deze datum aanvangen, is ter voorkoming van bovenmatige financiering van deelnemingen met vreemd vermogen een deelnemingsrenteaftrekbeperking ingevoerd.

Vennootschappen die een of meer deelnemingen houden en in een jaar meer dan € 750.000 rente betalen, kunnen met deze aftrekbeperking te maken krijgen als de verkrijgingsprijs van de aandelen het (fiscale) eigen vermogen van de vennootschap overtreft.

Ook de 'koerswinst' bij verkoop van de aandelen van de dochter-bv valt onder de deelnemingsvrijstelling. Bij verkoop tegen een vast bedrag met *betaling in termijnen*, wordt het voordeel uit de deelneming bepaald door de contante waarde van de betalingstermijnen. Hetgeen te zijner tijd meer wordt ontvangen, is aan te merken als rente welke is belast met vennootschapsbelasting. Bij zogenoemde *earn-outregelingen* (= koopsom aandelen is geheel of gedeeltelijk in termijnen waarbij de hoogte van die toekomstige termijn(en) afhankelijk is van toekomstige resultaten), zullen de daadwerkelijk ontvangen termijnen wel geheel onder de deelnemingsvrijstelling vallen.

Als voorwaarden voor toepassing van de deelnemingsvrijstelling kunnen worden genoemd:

- er is sprake van een dochtervennootschap met een in aandelen verdeeld kapitaal;
- het aandeelhouderschap in het nominaal gestorte kapitaal van de dochter bedraagt tenminste 5%;

- de moedermaatschappij is geen zogenaamde fiscale beleggingsinstelling (onder voorwaarden vrijgesteld van vennootschapsbelasting);
- de dochter is geen beleggingsdeelneming of voldoet als 'kwalificerende beleggingsdeelneming' aan nadere voorwaarden (er is geen sprake van een zgn. laagbelaste (heffing naar een tarief van minder dan 10% over een naar Nederlandse maatstaven bepaalde belastbare winst) passieve beleggings- of financieringsdochter).

Sinds 2010 is aanvullend m.b.t. de laatste voorwaarde weer de subjectieve 'niet-ter beleggingstoets' van voor 2007 van belang (het subjectieve doel is het verkrijgen van een resultaat dat normaal actief vermogensbeheer te boven gaat), hetgeen een aanmerkelijke versoepeling betekent voor Nederlandse (tussen) holdings met deelnemingen in actieve dochterondernemingen ten opzichte van de objectieve onderworpenheid (10% reële heffing) en bezittingentoets (activa minder dan 50% laagbelaste vrije beleggingen) welke als 'escapes' blijven fungeren.

Voor een structuur met meer dan 20 gelijke aandeelhouders (belang <5%) kan de coöperatie een alternatief zijn. Een lidmaatschapsrecht in een coöperatie kwalificeert voor de deelnemingsvrijstelling ongeacht het procentuele belang. Per 1 januari 2012 zijn voor coöperaties wijzigingen in de dividendbelasting in werking getreden. Coöperaties kunnen buiten de sfeer van de dividendbelasting blijven, behalve als er sprake is van een misbruiksituatie en het lidmaatschapsrecht niet tot het ondernemingsvermogen behoort, of als de coöperatie is tussengeschoven om een al bestaande dividendbelastingclaim op winsten en reserves van Nederlandse deelnemingen te ontgaan.

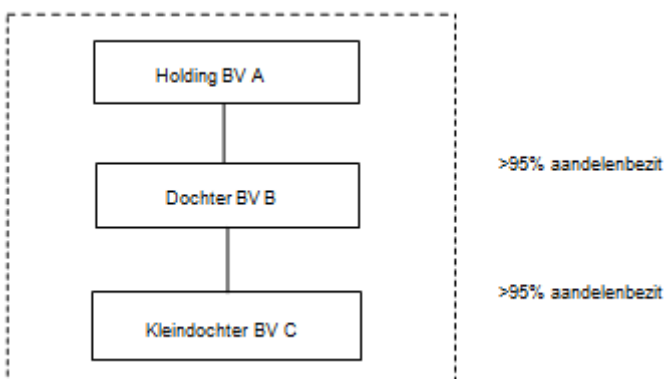
2.3 Fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting

Zoals al eerder opgemerkt is elke bv zelfstandig belastingplichtig. Zij doet zelf aangifte vennootschapsbelasting en heeft een eigen fiscale balans en verlies- en winstrekening. In sommige gevallen kunnen de bv's echter verzoeken te worden 'samengevoegd' voor de heffing van de vennootschapsbelasting. Indien een moeder-bv de gehele juridische en economische eigendom bezit van 95% van de aandelen in een andere bv, kan zij om toepassing van de fiscale eenheid verzoeken. Dit houdt in dat de dochter-bv voor de heffing van vennootschapsbelasting wordt geacht geheel te zijn opgegaan in de moeder-bv. In verband met de wijzigingen in het bv-recht (de invoering van de Flex-bv) per 1 oktober 2012 en de mogelijkheden tot variatie in zeggenschap en winstrechten, geldt dat aan de aandelen ook tevens 95% van de winstrechten en 95% van de zeggenschapsrechten moeten toekomen om een fiscale eenheid te kunnen aangaan.

Het verzoek moet binnen drie maanden na het beoogde ingangstijdstip worden ingediend. Het is ook mogelijk een fiscale eenheid te vormen met ingang van de datum van oprichting van de dochter-bv of de moeder-bv (mits de boekjaren na de oprichting samenvallen).

Voorbeeld

Winst A:	10
Winst B:	4
Winst C:	-7
Fiscale eenheid Winst:	<u><u>7</u></u>

Volgens de fiscale-eenheidsregeling is het mogelijk dat de fiscale eenheid in de loop van het jaar een aanvang zal nemen. Van het 100% aandelenbelang in de dochtervennootschap zal 5% in handen van derden mogen zijn bij het aangaan van een fiscale eenheid. **Let op** dat Holding bv A en Kleindochter bv C alleen in dezelfde fiscale eenheid kunnen worden opgenomen als ook B in de fiscale eenheid wordt opgenomen, waarbij A een (indirect) belang van ten minste 95% moet hebben in C. Als A 95% van de aandelen in B bezit en B bezit 95% van de aandelen in C, dan heeft A een indirect belang van slechts 90,25% (95% x 95%) in C en is een fiscale eenheid waarvan zowel A als C deel uitmaken niet mogelijk.

Vanaf 9 december 2016 is de bezitseis aangescherpt. Materiële zeggenschap door de moedermaatschappij is niet meer voldoende. De moedermaatschappij moet 95 procent houden van de gehele juridische én economische eigendom. Een fiscale eenheid bij aandelenbezit via een STAK is daarom niet meer mogelijk. De overgangstermijn voor bestaande fiscale eenheden is beëindigd op 31 december 2017.

Als *voordelen* van een fiscale eenheid kunnen genoemd worden:

- verruiming onderlinge verrekening van winsten en verliezen;
- overdracht van vermogensbestanddelen tussen de leden van de fiscale eenheid zonder belastingheffing;

- mogelijkheid tot reorganisatie binnen fiscale eenheid zonder belastingheffing onder voorwaarden;
- geen winstneming op inter-company transacties;
- één aangifte vennootschapsbelasting;
- financieringslasten van een overname holding-bv kunnen worden verrekend met de winsten van de gekochte werk-bv onder voorwaarden.

Als *nadelen* van een fiscale eenheid kunnen genoemd worden:

- verrekening van verliezen van voor en na de fiscale eenheid met winsten uit de fiscale eenheidsperiode is aan beperkingen gebonden. Hetzelfde geldt voor de verrekening van verliezen uit de fiscale- eenheidsperiode met winsten voor en na die periode;
- voor toepassing van de investeringsaftrek worden de investeringen van de gehele groep samengeteld, waardoor eerder een lager aftrekpercentage van toepassing kan zijn;
- iedere bv die tot de fiscale eenheid behoort is hoofdelijk aansprakelijk (bijv. bij faillissement) voor de totale Vpb-schuld van de fiscale eenheid;
- de wettelijke bepalingen om oneigenlijk gebruik van de fiscale eenheid te voorkomen, kunnen in geval van verkoop zeer nadelig uitwerken;
- de ontvanger heeft de bevoegdheid om belastingschulden van de ene maatschappij te verrekenen met belastingvorderingen van de andere maatschappij;
- tariefsopstapje in de vennootschapsbelasting (2018: 20% over eerste € 200.000 belastbare winst) kan slechts per fiscale eenheid en niet per vennootschap gebruikt worden.

Het Hof van Justitie van de Europe Unie is gelet op haar arrest HvJ EU 22 februari 2018, nr C-398/16 en C-399/16) van oordeel dat het huidige Nederlandse fiscale-eenheidsregime in strijd is met het recht op vrije vestiging op basis van het EU-recht. Naar aanleiding daarvan heeft de Staatssecretaris van Financiën op 25 oktober 2017 enkele spoedreparatiemaatregelen aangekondigd. De spoedreparatie kan met terugwerkende kracht negatieve impact hebben op bestaande fiscale eenheden. In grote lijnen komt de reparatiewetgeving erop neer, dat voor de toepassing van diverse fiscale anti-misbruikmaatregelen gehandeld moet worden alsof er geen sprake van een fiscale eenheid is. Het gaat daarbij in ieder geval om belangrijke renteaftrekbeperkingen, enkele maatregelen in de deelnemingsvrijstelling en de beperking van de verliesverrekening bij een belangenwijziging. De exacte inhoud van de reparatiewetgeving is op dit moment nog niet bekend omdat het wetvoorstel nog moet worden ingediend bij de Tweede Kamer. In het wetsvoorstel zal worden geregeld dat de spoedreparatiemaatregelen ingaan met terugwerkende kracht tot en met het moment van publicatie van de aankondiging, te weten 25 oktober 2017. Overigens is inmiddels ook een overgangsmaatregel aangekondigd die het onder voorwaarde tot en met 2018 het MKB ontziet.

Het verbreken van de fiscale eenheid binnen *3 (en in sommige gevallen 6) kalenderjaren (wachttijd)* na het jaar van verschuiven van stille reserves of goodwill binnen de fiscale eenheid (bijvoorbeeld door overdracht van een onderneming of een pand binnen fiscale eenheid), heeft een verplichte fiscale afrekening tot gevolg. De wettelijke bepalingen leiden er namelijk toe dat de verschoven meerwaarden op het moment vóór verbreking van de fiscale eenheid op werkelijke waarde gezet dienen te worden. Dit betekent heffing van 20-25% vennootschapsbelasting over de verschoven stille reserves en goodwill. In diverse bijzondere situaties kan deze sanctie c.q. de besmette transactie worden doorgeschoven naar een nieuw te vormen fiscale eenheid. Bijvoorbeeld in de situatie van een verdwijnende moedermaatschappij bij een door de belastingdienst begeleide juridische fusie, waarbij de meerwaarden zijn verschoven tussen de dochter- en kleindochtermaatschappij. De verbreking van de fiscale eenheid vindt, net als de aanvang, in de loop van het jaar plaats (dag van verkoop dus). In tegenstelling tot het aangaan van een fiscale eenheid kan bij een verbreking op verzoek het moment van verbreking niet vóór het moment van indiening van het verzoek liggen. Ten behoeve van een fiscaal optimale tijdsplanning dient de voorbereiding, in verband met het bovenstaande, reeds 3 (dan wel 6) jaar voor de verkoop plaats te vinden.

3 DGA en BTW

3.1 BTW-positie van de DGA

In 2007 oordeelde het Europese Hof van Justitie dat een DGA, die 100% van de aandelen houdt in een vennootschap, geen ondernemer is voor de BTW. De staatssecretaris kwam vervolgens met een besluit over de gevolgen van het einde van het BTW-ondernemerschap, waarin was opgenomen dat diverse correcties moesten plaatsvinden. Op 14 december 2012 heeft de Hoge Raad in een procedure tegen een naheffing BTW op grond van dit besluit bepaald dat er geen grond is voor deze correcties en dat het einde van het ondernemerschap van de DGA voor de BTW geen BTW-heffing tot gevolg kan hebben indien goederen het ondernemingsvermogen van de fiscale eenheid verlaten als gevolg van het einde van het BTW-ondernemerschap van de DGA.

De DGA kan overigens wel uit andere hoofde BTW-ondernemer zijn, bijvoorbeeld indien hij een vermogensbestanddeel exploiteert/verhuurt om er duurzaam opbrengst uit te verkrijgen. Te denken valt hierbij aan een pand of een werkkamer. Voor wat betreft de werkkamer heeft de Hoge Raad op 4 oktober 2013 in een tweetal arresten bepaald, dat de DGA een werkkamer in de eigen woning kan verhuren aan zijn bv. In deze arresten heeft de Hoge Raad bepaald dat de onzelfstandige werkkamer belast met BTW kan worden verhuurd door de DGA en zijn echtgenote en dat er derhalve recht op aftrek van voorbelasting bestaat (zie ook paragraaf 6.3).

Wijzigingen in de BTW

De belangrijkste wijziging in de BTW heeft betrekking op de btw op oninbare vorderingen. Vanaf 1 januari 2017 kunnen ondernemers de btw op geheel of gedeeltelijke oninbare vorderingen sneller en eenvoudiger terugvragen.

Concreet komt dit op het volgende neer.

- Een opeisbare vordering wordt na één jaar als oninbaar beschouwd;
- Een apart teruggaafverzoek is niet langer nodig. De btw kan via de reguliere aangifte worden teruggevraagd;
- Indien de oninbare vordering alsnog wordt ontvangen, is de ondernemer deze btw alsnog verschuldigd;
- Afnemers die de btw op inkopen in aftrek hebben gebracht maar de factuur één jaar na het opeisbaar worden van de vergoeding nog niet hebben betaald, worden de btw opnieuw verschuldigd aan de Belastingdienst

4 DGA en (zakelijke) beloning

4.1 Gebruikelijkloonregeling

De wetgever wil voorkomen dat de DGA geen salaris of een onzakelijk laag salaris opneemt in de bv. In verband hiermee is de zogenaamde 'gebruikelijkloonregeling' ingevoerd. Deze regeling stelt het minimale salaris vast en geldt voor iedereen die werkzaamheden verricht voor een vennootschap waarin hij of zijn partner ten minste 5% van de aandelen houdt.

Vanaf 2010 zijn de volgende wijzigingen in de gebruikelijkloonregeling doorgevoerd die ook in 2018 nog van belang zijn:

- een meewerkende partner zonder eigen aanmerkelijk belang valt ook onder de gebruikelijkloonregeling;
- de gebruikelijkloonregeling geldt per bv tenzij de doorbetaaldloonregeling wordt toegepast;
- de gebruikelijkloonregeling is niet van toepassing indien het vast te stellen loon voor de arbeid niet hoger is dan € 5.000 en geen loon wordt uitbetaald (toetsen per concern, niet per bv).

Per 2015 is de wijze van vaststelling van de hoogte van het gebruikelijk loon gewijzigd. Hierop wordt hieronder nader ingegaan.

• Hoogte van het gebruikelijk loon (minimaal € 45.000 in 2018)

De gebruikelijkloonregeling is met ingang van 1 januari 2015 aangepast. Dit maal gaat het om een aanpassing in de wijze van vaststellen van de hoogte van het gebruikelijk loon. Ten aanzien van de werknemer die arbeid verricht ten behoeve van een lichaam waarin hij of zijn partner een aanmerkelijk belang heeft, wordt vanaf 2015 het loon ten minste gesteld op het hoogste van de volgende bedragen:

- 75% van het loon uit de meest vergelijkbare dienstbetrekking;
- het hoogste loon van de werknemers die in dienst zijn van het lichaam, of met het lichaam verbonden lichamen;
- € 45.000.

Doordat men nu gaat vergelijken met de meest vergelijkbare dienstbetrekking is de vraag of de zogenaamde afroommethode nog van toepassing kan zijn. De staatssecretaris heeft in het wetgevingsoverleg immers aangegeven dat er altijd een vergelijkbare dienstbetrekking is. Desondanks blijft hij ook van mening dat in bepaalde situaties de afroommethode kan worden toegepast. De afroommethode houdt in dat als de opbrengsten van de vennootschap nagenoeg geheel voortvloeien uit de door de directeur-groootaandeelhouder in zijn hoedanigheid van werknemer van de vennootschap verrichte arbeid, het gebruikelijk loon ook bepaald kan worden op basis van de opbrengsten van de vennootschap, verminderd met de aan die opbrengsten toe te rekenen kosten (exclusief het loon van die werknemer), lasten en afschrijvingen. De afroommethode is daarom alleen geschikt voor de (enig) directeur-groootaandeelhouder zonder eigen personeel. De afroommethode is in formulevorm als volgt weer te geven:

$$\text{Salaris} = \text{opbrengst bv} - / - \text{kosten (excl. loon dga)} - / - \text{redelijk rendement eigen vermogen.}$$

Dit is echter niet in alle situaties toegestaan en wordt met name bij de vrije beroepers gebruikt (bijvoorbeeld notarissen, accountants en advocaten), waar de inkomsten rechtstreeks zijn te herleiden tot de werkzaamheden van de DGA. In de situaties dat de afroommethode niet is toegestaan, valt men terug op de hoofdregel en dient gekeken te worden naar de meest vergelijkbare dienstbetrekkingen (en de meestverdienende werknemer).

Sinds de uitspraken van de staatssecretaris in het wetgevingsoverleg zijn inmiddels in de rechtspraak diverse uitspraken verschenen over de positie van de afroommethode bij de vaststelling van het gebruikelijk loon. Zo oordeelde de Hoge Raad op 24 juni 2016 dat de wettelijke regeling voor vaststelling van het gebruikelijk loon is gebaseerd op een vergelijkingsystematiek. Indien, aldus de Hoge Raad, een loon beschikbaar is van een werknemer met soortgelijke werkzaamheden als die van de DGA, is de toepassing van de afroommethode niet aan de orde. Ook Rechtbank Zeeland volgt dit arrest van de Hoge Raad in haar uitspraak van 7 februari 2017.

Volledigheidshalve merken we op dat deze uitspraken betrekking hebben op procedures omtrent toepassing van de gebruikelijkloonregeling in jaren vóór 2015 (vóór de wetwijziging). De wettelijke systematiek is echter ook na de wetwijziging in 2015 nog steeds een vergelijkingsystematiek. Na deze uitspraken is het dan ook nog maar de vraag of de afroommethode nog kan worden toegepast, als er altijd een loon beschikbaar is vanuit de meest vergelijkbare dienstbetrekking (aldus de staatssecretaris).

Loon start-up

Vanaf 1 januari 2017 geldt een versoepeling van de gebruikelijkloonregeling voor start-ups. Het belastbaar loon van de DGA van een innovatieve start-up mag gesteld worden op het wettelijke minimumloon. Een innovatieve start-up is een beginnend bedrijf dat binnen de WBSO-regeling als start-up wordt aangemerkt, dit kan middels een S&O-verklaring aangetoond worden. De start-upregeling is maximaal 3 jaar van toepassing.

• Bewijslast

Als het loon van de DGA lager ligt dan het geldende minimum op basis van de wettelijke bepalingen, dan moet *aannemelijk worden gemaakt* (bewijslast ligt bij de belastingplichtige) dat dit loon ook in normale zakelijke verhoudingen redelijk is. Dat kan zijn op grond van het type werkzaamheden, maar bijvoorbeeld ook bij:

- een deeltijdfunctie of een functie die maar een deel van het jaar is vervuld;
- vermogensbeheer: het fictief loon moet dan overeenkomen met de gangbare zakelijke tarieven van vermogensbeheerders;
- een schoolgaand of studierend kind dat in het kader van de meetrekregeling (zie § 2.1) een aanmerkelijk belang heeft en voor de bv werkt. Het fictief loon moet dan minstens op het niveau van het minimumloon voor werknemers van dezelfde leeftijd liggen.

Als de Belastingdienst van mening is dat het loon meer dan € 45.000 (2018) moet bedragen, dan ligt de bewijslast daarvoor bij de inspecteur. Daarbij moet (sinds 2015) op basis van objectieve criteria aannemelijk worden gemaakt dat 75% van het loon in de meest vergelijkbare dienstbetrekking hoger ligt dan de salarisnorm. Hierbij kan gedacht worden aan vermelding van de branche, de grootte van het bedrijf uitgedrukt in bijvoorbeeld werknemers of omzet, het werkpakket en de verantwoordelijkheden. De achterliggende gedachte hierbij is dat de bewijslastverdeling tussen belastingplichtigen en de Belastingdienst meer in evenwicht moet worden gebracht. De Belastingdienst moet de criteria aan de inhoudingsplichtige overleggen op basis waarvan de Belastingdienst van mening is dat de door de inspecteur aangedragen dienstbetrekking de meest vergelijkbare dienstbetrekking is.

Ter vermijding van discussie en eventuele boetes is het verstandig om een onderbouwing van het gebruikelijk loon in het dossier te hebben. U kunt hiervoor ook diverse internetsites raadplegen bijvoorbeeld: intermediair.nl of loonwijzer.nl.

• "Holdingsituaties"

De gebruikelijkloonregeling geldt in principe per vennootschap waarin men een direct of indirect aanmerkelijk belang heeft. Theoretisch zou dit betekenen dat een aanmerkelijk belang in bijvoorbeeld zeven vennootschappen een gebruikelijk loon zou moeten opleveren van € 315.000 (7 x € 45.000), echter de praktijk leert dat deze zienswijze niet wordt gevolgd. Op grond van jurisprudentie van de Hoge Raad mag voor de gebruikelijkloontoets bij een bv rekening worden gehouden met het salaris dat van een andere concernvennootschap is ontvangen. Wel zal per vennootschap moeten worden beoordeeld of het gehanteerde salaris voor de werkzaamheden, dat betrekking heeft op een bepaalde vennootschap, de regels van het gebruikelijk loon kan doorstaan. Verder kan de doorbetaaldloonregeling binnen concernverband normaliter soelaas bieden.

• Belangrijke aandachtspunten

Een aantal belangrijke aandachtspunten ten aanzien van het gebruikelijk loon zijn:

- wanneer het salaris boven de minimumnorm is vastgesteld, dient een heroverweging te worden gemaakt;
- de mogelijkheid bestaat om de Belastingdienst te verzoeken vooraf een standpunt in te nemen over de hoogte van het gebruikelijke loon;
- de gebruikelijkloonregeling komt ook aan de orde als de DGA op grond van een andere rechtsbetrekking dan de arbeidsovereenkomst arbeid verricht voor een bv (bijvoorbeeld op grond van een managementovereenkomst);
- in situaties van een holding met meerdere werkmaatschappijen kan de DGA een verzoek indienen om de inhoudingsplicht op het gebruikelijke salaris te centraliseren (veelal bij de moedervennootschap). Indien de DGA in de betreffende vennootschappen een aanmerkelijk belang heeft, hoeft geen beschikking te worden aangevraagd en kan 'de doorbetaaldloonregeling' (mits voldaan aan een aantal voorwaarden) gewoon worden toegepast.

Het toepassen van de doorbetaaldloonregeling (verleggen van de inhoudingsplicht) heeft overigens geen invloed op de hoogte van het loon dat ten minste als gebruikelijk loon moet worden genoten. Hiervoor kan een aparte afspraak worden gemaakt.

• Gebruikelijkloonregeling geldt ook bij verliesgevende bv

De gebruikelijkloonregeling geldt in beginsel ook als de bv slecht draait. Alleen in het geval sprake is van het direct veilig stellen van de continuïteit van het bedrijf, mag het fictief loon lager worden gesteld dan het geldende

minimum. Volgens de Staatssecretaris dient bij de beoordeling van een dergelijke situatie in beginsel geen acht te worden geslagen op een min of meer incidentele verliessituatie (er moet sprake zijn van een structurele verliessituatie). In deze situatie mag de rekening-courantschuld van de DGA aan de vennootschap niet verder oplopen. Per geval kunnen afspraken met de Belastingdienst worden gemaakt, hetgeen dan ook is aan te raden in een voorkomende situatie.

- **Dividend of salaris / pensioen?**

Om extra liquide middelen in privé te creëren kan verhoging van het salaris worden overwogen. Indien de DGA reeds in de 51.95%-schijf zit, is het fiscaal aantrekkelijk om dividend (gecombineerde belastingdruk VPB/IB 40% - 43,75%) uit te keren in plaats van het salaris te verhogen. Per € 1.000 bruto winst scheelt dit € 119,50(11.95%) - € 82 (8,2%) aan belasting.

4.2 DGA, werknemersverzekeringen en ZVW

- **Werknemersverzekeringen en ZVW**

Of sprake is van een dienstbetrekking voor toepassing van de werknemersverzekeringen hangt af van de feitelijke situatie. De regelgeving omtrent de verzekeringsplicht is met ingang van sinds 2016 gewijzigd. Met ingang van 1 januari 2016 is namelijk een gewijzigde Regeling aanwijzing directeur-grotoaandeelhouder 2016 ingevoerd (hierna Regeling DGA 2016). De Regeling DGA 2016 is onder meer aangepast aan de Wet flexibilisering en vereenvoudiging bv-recht (in werking sinds 1 oktober 2012) en naar aanleiding van ontwikkelingen in de jurisprudentie.

Bij het invoeren van de nieuwe regeling is als uitgangspunt genomen dat voor het merendeel van de bestuurders van vennootschappen de bestaande situatie kan worden voortgezet zonder dat aanpassing van de statuten nodig is. Bedoeld is om de bestaande praktijk te verduidelijken en de regeling alleen waar nodig aan te passen in verband met wetgeving en jurisprudentie. **Let op!** De regeling is van toepassing op statutaire bestuurders van vennootschappen, dus naast de bv ook van toepassing op bestuurders van de N.V. (naamloze vennootschap).

Uitgangspunt van de tot en met 2015 geldende oude regeling was dat als de DGA de feitelijke macht had in de algemene vergadering van aandeelhouders van de vennootschap, hij daaraan niet ondergeschikt was en er daarmee geen sprake was van een reële gezagsverhouding. Omdat er op die grond geen sprake was van een arbeidsovereenkomst en werknemerschap in de zin van de werknemersverzekeringen was er voor deze DGA geen verplichte verzekering voor de werknemersverzekeringen. De ondergeschiktheid werd in de oude regeling bepaald aan de hand van de omvang van het aandelenbezit of het aantal stemmen dat uitgebracht kon worden in de algemene vergadering van aandeelhouders.

De nieuwe regeling sinds 2016, hierna regeling DGA 2016, bevat criteria voor de beoordeling van de verzekeringsplicht van de statutair bestuurder van een vennootschap. De regeling geldt nadrukkelijk niet voor anderen.

Uitgangspunt in de werknemersverzekeringen is dat degene die een arbeidsovereenkomst heeft met de vennootschap, formeel onder gezag van de vennootschap staat en daarmee is voldaan aan de voorwaarden van verzekeringsplicht. Indien de bestuurder een arbeidsovereenkomst heeft met de vennootschap en op grond daarvan de verplichting heeft persoonlijk arbeid te verrichten tegen een beloning en formeel onder gezag van de vennootschap staat, en daarmee in dienstbetrekking tot de vennootschap staat, is hij in beginsel verzekerd voor de werknemersverzekeringen (Ziektewet, Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering, Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen, en Werkloosheidswet).

Voor de DGA is echter sprake van een uitzondering op het bovenstaande. Niet als dienstbetrekking wordt namelijk beschouwd de arbeidsverhouding van de DGA. In de Regeling DGA 2016 wordt uitgewerkt wat onder de DGA moet worden verstaan, hetgeen afwijkt van de regels voor de inkomstenbelasting. Alleen als is voldaan aan de voorwaarden van de uitzonderingsbepalingen, is er geen sprake van een dienstbetrekking en daarmee ook geen verzekeringsplicht.

Uitgangspunt is dat er geen sprake is van een 'gezagsverhouding' (en daardoor geen dienstbetrekking), indien de bestuurder zelf kan beslissen over zijn ontslag. Dit houdt in dat hij niet tegen zijn wil ontslagen kan worden. Net als in de oude regeling gaat het in de nieuwe Regeling DGA 2016 ook om het vaststellen van de feitelijke macht binnen de vennootschap op basis van de statutaire regelingen van de vennootschap over het besluiten over ontslag van de statutair bestuurder.

Indien de statutair bestuurder afzonderlijk of samen met echtgenoot en/of familieleden op grond van zijn statutaire positie de beslissende stem heeft in het besluit over zijn ontslag, is er geen sprake van ondergeschiktheid en daarmee niet van een reële gezagsverhouding. Er is dan geen werknemerschap en dus geen verzekeringsplicht. Een

verplichte werknemersverzekering is dan dus niet aan de orde. De ondergeschiktheid en gezagsverhouding of het ontbreken ervan worden gebaseerd op het stemrecht in het besluit over ontslag. De bevoegdheden ten aanzien van het besluiten over ontslag moeten worden bepaald aan de hand van openbare stukken te weten de statuten. Een stemovereenkomst tussen aandeelhouders wordt bijvoorbeeld buiten beschouwing gelaten.

Verder wordt bijvoorbeeld geen ondergeschiktheid aangenomen indien er sprake is van zogenoemde "nevengeschiktheid". De nevengeschiktheid van de bestuurders blijkt in dat geval uit het gelijkwaardige economisch belang van de bestuurders als aandeelhouders. Dit wordt bepaald aan de hand van het aandeel in het kapitaal van de vennootschap.

De regeling DGA 2016 heeft dus geen betrekking op de niet-statutair bestuurder van de vennootschap of op familieleden van een statutair bestuurder, of op de aandeelhouder met een dienstbetrekking anders dan als statutair bestuurder. Voor de beoordeling van de arbeidsrelatie van die personen wordt volgens bestaand algemeen beleid vastgesteld of er een gezagsrelatie is.

De nieuwe regeling DGA 2016 is erg technisch van aard. Daarom treft u onderstaand een stappenplan aan zodat u kunt bepalen of er per 2016 sprake is van een verzekeringsplichtige situatie is of juist niet. In bepaalde situaties kunnen namelijk, ondanks dat men heeft aangegeven bestaande situaties zoveel mogelijk te willen continueren, wijzigingen optreden in de verzekeringsplichtige situatie. Denkt u bijvoorbeeld aan de situatie dat naast de DGA tevens de partner van de DGA op de loonlijst staat. Mogelijk gaat de partner in die situatie namelijk van een niet verzekeringsplichtige situatie naar een verzekeringsplichtige situatie.

De DGA is voor de ZVW (Zorgverzekeringswet) steeds werknemer. Via de aangifte loonheffing moet de bv dus de inkomensafhankelijke bijdrage van 5,65% over een maximale grondslag van € 54.614 per jaar (2018) inhouden (op het nettoloon) en afdragen. Volledigheidshalve merken we op dat de bijdrage bij DGA's die wel verzekerd zijn voor de werknemersverzekering een werkgeversheffing is (net als bij reguliere werknemers).

Vanaf 2013 zijn, op basis van de Wet Uniformering Loonbegrip, de loonbegrippen voor de loonheffing (LB/PVV), de premies werknemersverzekeringen (WNV) en de inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet (ZVW) vrijwel geheel gelijk getrokken.

• Stappenplan beoordeling verzekeringsplicht directeur-groot aandeelhouder

Dit stappenplan is opgesteld naar de huidige stand van zaken.. Wijzigingen door regelgeving of jurisprudentie hierna kunnen van invloed zijn op de stappen.

1. Breng de arbeidsrelatie(s) van (alle) bestuurder(s) in beeld, is sprake van arbeid, loon en gezag? Gezag nemen wij aan als er een arbeidsovereenkomst is omdat de bestuurder dan onder formeel gezag staat van de vennootschap. Ontbreekt 1 van de overige elementen dan zijn de volgende stappen niet meer van belang.
2. Is de bestuurder aangesteld conform de statuten van de vennootschap? Bij een vennootschap die statutair wordt bestuurd door een rechtspersoon moet in beeld worden gebracht welke natuurlijke persoon feitelijk het bestuur uitoefent van de vennootschap. De volgende stappen (3 en verder) zijn dan van belang. Is de bestuurder niet aangesteld conform de statuten van de vennootschap (geen statutair bestuurder)? De bestuurder is in dat geval verzekerd voor de werknemersverzekeringen. De volgende stappen zijn dan niet meer van belang.
3. Breng in beeld het aandelenbezit van de:
 - a) bestuurder;
 - b) echtgenoot;
 - c) bloed- en aanverwanten tot en met de derde graad.
4. De bestuurder heeft geen aandelen? De Regeling aanwijzing directeur-grootaandeelhouder is dan niet van toepassing. De bestuurder is een werknemer voor de toepassing van de werknemersverzekeringen. De volgende stappen zijn niet meer van belang.
5. De bestuurder heeft al dan niet tezamen met de echtgenoot een dusdanig aantal aandelen die stemrecht geven over het ontslag van de bestuurder, dat zij op grond van de statuten het ontslag van de bestuurder kunnen tegenhouden. De bestuurder is in dit geval geen werknemer voor de toepassing van de werknemersverzekeringen en niet verzekerd. Over het loon zijn geen premies werknemersverzekeringen verschuldigd. De volgende stappen zijn dan niet meer van belang.

6. De bestuurder heeft al dan niet tezamen met bloed- of aanverwanten tot en met de derde graad en eventueel de echtgenoot een dusdanig aantal aandelen die stemrecht geven over het ontslag van de bestuurder (tenminste tweederde van de stemmen), dat zij op grond van de statuten het ontslag van de bestuurder kunnen tegenhouden. De bestuurder is in dat geval geen werknemer voor de toepassing van de werknemersverzekeringen en niet verzekerd. Over het loon zijn geen premies werknemersverzekeringen verschuldigd. De volgende stappen zijn niet meer van belang.
7. De bestuurders bezitten samen alle aandelen van de vennootschap én bezitten als aandeelhouders elk een gelijk of nagenoeg gelijk deel van het aandelenkapitaal (nevengeschiktheid). De bestuurders zijn geen werknemer voor de toepassing van de werknemersverzekeringen en zijn niet verzekerd. Over de lonen van de bestuurders zijn geen premies werknemersverzekeringen verschuldigd. De volgende stap is niet meer van belang.
8. In overige situaties: de bestuurder is verzekerd voor de werknemersverzekeringen.

- **Arbeidsongeschiktheidsverzekering**

De werkgever kan voor het WIA-risico voor de DGA een arbeidsongeschiktheidsverzekering afsluiten. Het is echter ook mogelijk de arbeidsongeschiktheidsverzekering in privé af te sluiten. De premie is dan aftrekbaar in de IB-aangifte als uitgave voor een inkomensvoorziening.

- **Verklaring arbeidsrelatie (VAR DGA)**

In een aantal situaties kan onduidelijkheid bestaan of een bepaalde contractuele relatie al dan niet tot een dienstverband kan leiden tussen de DGA en de opdrachtgever. Denk hierbij aan een zzp-er (zelfstandige zonder personeel) die zijn werkzaamheden heeft ingebracht in een bv De Belastingdienst gaf tot 1 mei 2016 verklaringen over de status van een arbeidsrelatie af die zowel voor de loonheffing als voor de werknemersverzekeringen gelden (VAR).

Sinds 1 mei 2016 is de Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties (hierna: DBA) van toepassing, en is de VAR wordt afgeschaft. Sinds deze datum moet de (arbeids)relatie tussen opdrachtgever en opdrachtnemer uit de gesloten overeenkomst en feitelijke uitvoering hiervan worden opgemaakt. Om zeker te weten dat de overeenkomst aan de voorwaarden voor zelfstandigheid voldoet, kan gebruik gemaakt worden van een modelovereenkomst of kan de eigen overeenkomst worden voorgelegd aan de Belastingdienst. Op de website van de Belastingdienst zijn enkele tientallen modelovereenkomsten gepubliceerd die hiervoor kunnen worden gebruikt. Deze modellen zijn onderverdeeld in algemene modellen en branche- en beroepsgroepspecifieke modellen.

Opdrachtgever heeft onder de DBA echter geen absolute zekerheid meer of al dan niet sprake is van een dienstbetrekking zoals dat wel was met de VAR. Onder de DBA moet de opdrachtgever namelijk samen met de opdrachtnemer beoordelen of sprake is van een dienstbetrekking of dat juist buiten dienstbetrekking wordt gewerkt. Een goede overeenkomst is daarvoor één voorwaarde, maar daarnaast moet bijvoorbeeld ook worden gezorgd dat de feitelijke omstandigheden met betrekking tot de zelfstandigheid in overeenstemming zijn met die overeenkomst.

Let op! De Belastingdienst kan achteraf controleren of ook daadwerkelijk conform de (model)overeenkomst is gewerkt. Het is dus van groot belang dat hetgeen op papier gezet wordt, ook conform de feitelijke uitvoering van de werkzaamheden is. De opschorting van de handhaving van de DBA is in ieder geval verlengd tot 1 juli 2018.

De staatssecretaris heeft naar aanleiding van onrust bij zzp-ers en opdrachtgevers en gepubliceerde resultaten van een DBA onderzoekscommissie aangegeven dat de Belastingdienst tot 1 januari 2020 op dit terrein niet zal handhaven. Ondertussen wordt de impact van de DBA op zzp-activiteiten door de regering bekeken en zijn er plannen de arbeidsrechtelijke beoordelingskaders te herijken.

4.3 Werkkostenregeling

In 2011 is ter vervanging van het systeem van vrije vergoedingen en verstrekkingen aan personeel de werkkostenregeling (WKR) ingevoerd. Op grond van het overgangsrecht kon de werkgever in de jaren 2011 tot en met 2014 er per kalenderjaar voor kiezen om voor alle werknemers het regime van vrije vergoedingen en verstrekkingen te hanteren op basis van de wettelijke bepalingen zoals die golden op 31 december 2010. Per 1 januari 2015 geldt de werkkostenregeling echter verplicht voor alle werkgevers.

De belangrijkste kenmerken van de werkkostenregeling zijn:

- vergoedingen en verstrekkingen vallen ook onder het loonbegrip;
- belangrijk blijft te beoordelen of überhaupt sprake is van loon;

- intermediaire kosten zijn kosten van de werkgever dus vormen in beginsel ook geen loon;
- forfaitaire vrijstelling van (maximaal) 1,2% van de totale fiscale loonsom (excl. eindheffingsbestanddelen) in beginsel per loontijdvak, maar met een correctie naar het kalenderjaar;
- bepaalde vergoedingen en verstrekkingen kunnen onbelast worden vergoed en verstrekt zonder dat dit ten koste gaat van de vrije ruimte [aangewezen gerichte vrijstellingen en loon in natura met nihil waardering];
- onder voorwaarden bestaan een beperkt aantal gerichte vrijstellingen voor zakelijke kosten (mits de kosten zijn aangewezen in de werkkostenregeling), bijvoorbeeld: [1] reiskosten voor zakelijke reizen incl. woon-werkverkeer [2] tijdelijke verblijfskosten tijdens dienstreizen [3] maaltijden i.v.m. zakelijke redenen (overwerk, dienstreizen e.d.) [4] bijscholing, cursussen, vakliteratuur, kosten voor opleiding/studie/beroepsverenigingen van belang voor het werk van de werknemer, kosten van EVC-procedures en outplacement [5] verhuiskosten bij bedrijfsverplaatsing [6] extraterritoriale kosten van extraterritoriale werknemers / 30%-regeling [7] noodzakelijke gereedschappen, computers, mobiele communicatiemiddelen e.d. [8] Arbo-voorzieningen [9] korting op branche-eigen producten;
- over het bedrag boven de forfaitaire vrijstelling, betaalt de werkgever een eindheffing van 80% over de overschrijding van de forfaitaire vrijstelling (geen premies werknemersverzekering / Zvw). Grondslag van de eindheffing (kan niet negatief zijn) is dus het totale bedrag van vergoedingen/verstrekkingen aangewezen als eindheffingsbestanddelen -/- (max)1,2% van de totale loonsom -/- het bedrag van de gerichte vrijstellingen -/- bedrag van de nihil waarderingen;
- werkgever wijst de eindheffingsbestanddelen aan maar mag daarbij niet in belangrijke mate (30%) afwijken van wat gebruikelijk (toets) is in overeenkomstige situaties [bijvoorbeeld: niet 1 werknemer bevoorraden];
- niet als WKR eindheffingsbestanddelen kunnen worden aangewezen (loonheffing bij werknemer): [1] privé gebruik auto van de zaak [2] genot dienstwoning [3] strafrechtelijke kosten m.b.t. criminele activiteiten (inclusief boeten) [4] rentevoordeel en/of kosten van een personeelslening voor de eigen woning [5] kosten die meer dan 30% afwijken van hetgeen gebruikelijk is;
- waardering in beginsel op de waarde in het economische verkeer van vergoedingen en verstrekkingen;
- voor de volgende soorten loon in natura geldt een nihil waardering: [1] voorzieningen op de werkplek bijv. bedrijfsfitness, parkeerplekken of personeelsfeesten op de werkplek [2] consumpties op de werkplek [3] werkkleding/uniformen welke voldoen aan enige fiscale eisen [4] rentevoordeel personeelslening voor fiets, elektrische fiets/scooter [5] ter beschikking gestelde ov-kaarten mits gebruik ook voor het werk [7] niet permanente huisvesting op werkplek, zeeschip / kazerne;
- loon in natura met speciale waardering: maaltijd op werkplek € 3,35 (2018) en huisvesting/inwoning op werkplek € 5,55 (2018) per dag, tenzij werknemer zich redelijkerwijs niet hieraan kan onttrekken (de bedragen zijn per 1 januari 2018 geïndexeerd). Tevens geldt een specifieke waardering voor kinderopvang door de werkgever;
- concernregeling: deze regeling kan worden toegepast indien (kort door de bocht) er sprake is van een 95% aandelenbelang in een andere inhoudingsplichtige. De vrije ruimte 1,2% per inhoudingsplichtige, mag dan worden samengeteld. Hierdoor kan worden voorkomen dat indien een concern uit meerdere inhoudingsplichtigen bestaat er bij de ene inhoudingsplichtige eindheffing moet worden afgedragen en bij de andere vrije ruimte overblijft;
- noodzakelijkheids criterium: door invoering van het noodzakelijkheids criterium per 1 januari 2015 is er een gerichte vrijstelling gekomen voor gereedschappen, computers, mobiele communicatiemiddelen en dergelijke, indien deze noodzakelijk zijn voor de dienstbetrekking. In de parlementaire toelichting is vervolgens expliciet gevraagd of de vergoeding van internet thuis er ook onder kon vallen. Daarop is bevestigend geantwoord. Dit kan derhalve ook. Of iets noodzakelijk is, is in eerste instantie ter beoordeling van de werkgever. De Belastingdienst dient te bewijzen dat iets niet noodzakelijk is. Voor de DGA is de bewijslast omgekeerd. De DGA dient (voor hem/haar) aannemelijk te maken dat iets noodzakelijk is ter behoorlijke vervulling van de dienstbetrekking;
- bonus: In beginsel kunnen geen bedragen in geld onder de vrije ruimte worden gebracht. Het gaat immers om vergoedingen van kosten en verstrekkingen van zaken. Uit doelmatigheidsoverwegingen is echter goedgekeurd dat een geldbedrag tot € 2.400 per persoon toch onder de vrije ruimte kan worden gebracht. Ook kunt u een (bovenmatige) kostenvergoeding die niet voldoet aan de voorwaarden voor toepassing van een gerichte vrijstelling via deze doelmatigheidsbepaling ten laste brengen van de vrije ruimte.

Let op! Met ingang van 1 januari 2016 is het gebruikelijkheids criterium aangescherpt: het aanwijzen van de vergoedingen, verstrekkingen en terbeschikkingstellingen van een bepaalde omvang moet gebruikelijk zijn. Het moet dus gebruikelijk zijn dat uw werknemer vergoedingen, verstrekkingen of terbeschikkingstellingen van een bepaalde omvang belastingvrij krijgt en dat u de loonbelasting/premie volksverzekeringen via eindheffing voor uw rekening neemt.

• De algemene onkostenvergoeding

Voor een groot aantal terugkerende kosten zoals kosten van representatie, kosten van onderweg, kosten van kleine geschenken (zogenaamde "out of pocket expenses") is het voor de werkgever mogelijk om een algemene kostenvergoeding toe te kennen. Wel is het als werkgever raadzaam om vooraf een kostenvergoedingsreglement op te stellen en dit reglement ook aan werknemers te communiceren. Ter voorkoming van problemen bij een fiscale controle moeten vaste kostenvergoedingen vooraf worden onderbouwd (mede met uitvoering van een bonnenonderzoek, verplicht onder de werkkostenregeling) en moeten de verschillende componenten worden benoemd. Temeer omdat bij naheffing in de regel brutering plaatsvindt, kunnen correcties op dit punt zeer kostbaar zijn.

Vaak wordt gekozen voor een combinatie van vaste vergoedingen en het vergoeden op declaratiebasis. Voor zover een kostensoort wordt gedekt door een algemene kostenvergoeding staat de Belastingdienst niet toe dat deze kosten apart worden gedeclareerd bij de werkgever. Met invoering van de werkkostenregeling is expliciet in de wet opgenomen dat voordat een kostenvergoeding wordt gegeven er een bonnenonderzoek plaats dient te vinden.

Voorbeeld:

Een DGA krijgt een vaste onkostenvergoeding van € 100 per maand, welke als volgt is bepaald.

Representatiekosten	€ 50,00
Vakliteratuur	€ 20,00
Kosten onderweg	€ 17,50
Internet thuis	€ 12,50
Totaal per maand	€ 100,00

De Belastingdienst gaat niet akkoord met een vaste onkostenvergoeding als er geen sprake is van regelmatig terugkerende kosten ("out of pocket expenses"). Niet regelmatig terugkerende kosten zouden op declaratiebasis moeten worden vergoed. Denk in dit verband bijvoorbeeld aan reiskosten van niet-ambulante werknemers. Ter voorkoming van fiscale problemen dient de juistheid van de onkostenvergoeding vooraf te worden onderbouwd door middel van een bonnenonderzoek. De werkgever doet er verstandig aan bonnen en betaalbewijzen te eisen gedurende een periode van ten minste drie maanden en de resultaten van het onderzoek in de administratie te bewaren, zodat bij een fiscale controle de inspecteur kan worden overtuigd van de juistheid van de verstrekte onkostenvergoeding.

4.4 De aandelenoptieregeling

Een DGA kan evenals andere werknemers deelnemen aan een aandelenoptieregeling. Dit heeft uiteraard pas zin als de DGA minder dan 100% van de aandelen heeft en sprake is van een situatie waarin nog een behoorlijke waardeontwikkeling van de aandelen valt te verwachten (bijvoorbeeld: start-up van nieuwe bv of turn-around bestaande bv). De waarde van niet beursgenoteerde opties wordt bepaald aan de hand van een speciale ontwikkelde formule. De waarde van de optierechten wordt als loon in natura in box 1 progressief belast.

De heffing ter zake van de toekenning van aandelenoptierechten vindt uitsluitend plaats op het moment dat de optierechten worden uitgeoefend of vervreemd. De heffing over de intrinsieke waarde en verwachtingswaarde is in alle gevallen vervangen door een heffing over het werkelijk gerealiseerde voordeel. Door vennootschappen verstrekte (optierechten op) eigen aandelen zijn niet aftrekbaar in de vennootschapsbelasting. Een SAR (Stock Appreciation Right) is voor werknemers met een jaarloon van meer dan € 559.000 (2018) niet van de winst van de vennootschap aftrekbaar.

4.5 Bedrijfsspaarregelingen

Tot 1 januari 2012 konden een DGA en zijn/haar partner onder voorwaarden deelnemen aan een sparloonregeling. Onder de sparloonregeling was het opgebouwde saldo vier jaar geblokkeerd. Per 1 januari 2016 zijn alle resterende bedragen vrijgevallen en is de regeling definitief ten einde gekomen. Overigens was het saldo al per 1 januari 2012 vrij opneembaar, maar bij 'reguliere' afwikkeling bleef het saldo nog tot 4 jaar na inleg vrijgesteld in box 3.

De levensloopregeling is een regeling waarbij een DGA of een gewone werknemer maximaal 12% van zijn bruto-salaris kan storten op een geblokkeerde levensloprekening bij een bank. Oorspronkelijk was het de bedoeling dat de werknemer met het saldo van de levensloprekening een periode van onbetaald verlof kon financieren. In sommige gevallen kan hiermee een tariefsvoordeel worden behaald. Daarnaast had de deelnemer in de uitkeringsfase (onder voorwaarden) recht op een heffingskorting. Tot slot was het saldo van de levensloprekening vrijgesteld van heffing in box 3. Sinds 2012 is de levensloopregeling niet meer beschikbaar voor nieuwe deelnemers.

Er geldt tot 1 januari 2022 een overgangsregeling voor reeds opgebouwde levensloopsaldi. Bedroeg het levenslooptegoed per 31 december 2011 meer dan € 3.000, dan kan de deelnemer blijven sparen in de levenslooptegeregeling. Wel leiden de nieuwe spaarbedragen niet meer tot een heffingskorting bij uitkering. Uiterlijk op 31 december 2021 moet het levenslooptegoed volledig zijn uitgekeerd. Reguliere afwikkeling blijft tot die tijd mogelijk. Daarnaast kan een deelnemer er ook voor kiezen om het saldo (onder heffing van inkomstenbelasting) ineens te laten uitkeren. Tegoeden van minder dan € 3.000 per 31 december 2011 zijn per 1 januari 2013 automatisch (belast) vrijgevallen.

4.6 Lenen van en aan de bv

Debetstand bij bv

Onder de Wet IB 2001 is geen aftrek van rente voor consumptieve doeleinden meer mogelijk, maar valt een dergelijke schuld in box 3. Dat geldt ook voor een dergelijke lening van de DGA bij zijn eigen bv, waar de ontvangen rente wordt belast. Privé-uitgaven die via de bv worden betaald, worden doorgaans in de rekening-courantpositie verwerkt, zodat daarover ook rente is verschuldigd. Door de verschillen in fiscale behandeling (werkelijke rente belast bij de bv en de schuld aftrekbaar in box 3 mits daartegenover voldoende positiefvermogen staat), kan een rekening-courantschuld aan de eigen bv fiscaal nadelig zijn. Verder kan een hoge debetstand ook een negatief signaal zijn richting de bank.

De hoogte van de debetrente dient zakelijk te zijn. Indien deze te hoog is, zal voor dat deel sprake zijn van een informele kapitaalstorting door de DGA in de bv en wordt de rente slechts tot een zakelijke hoogte in de bv belast. Indien de debetrente te laag is, zal in beginsel voor dit gedeelte sprake zijn van een verkapte dividend-uitkering aan de DGA (belast met 25% inkomstenbelasting en een winstcorrectie bij de bv). In 1997 heeft de Hoge Raad uitgemaakt voor een situatie waarin een aandeelhouder – natuurlijk persoon van zijn bv leende, dat de depositorente die banken bieden als zakelijk is aan te merken en niet de rente die banken vragen voor zakelijke financieringen.

Indien de DGA in privé over voldoende vrije middelen beschikt, kan de schuld aan de bv worden afgelost. Indien vrije middelen in privé ontbreken, verdient het de voorkeur om het benodigde bedrag ter aflossing van de lening als dividend uit te keren. (Dit 'kost' wel 25% aanmerkelijkbelangheffing). Van belang is nog dat een onzakelijke lening van de bv in sommige situaties kan leiden tot een afkoop van een eventueel pensioen in eigen beheer (zie ook hoofdstuk 9).

Creditstand bij bv

Op een creditstand van de DGA (vordering op de bv) is de terbeschikkingstellingsregeling (TBS-regeling) van toepassing. Zie ook paragraaf 6.2. Dit betekent dat de rente maximaal tegen (door toepassing van 12% TBS-vrijstelling) 88% van 51,95% = 45,71% belast is in box 1, terwijl de aftrek van de rente bij de bv leidt tot slechts een gecombineerd vennootschaps- en inkomstenbelastingvoordeel van 40% tot 43,75%. Inbreng van kapitaal (storting op aandelen) ter financiering van de bv verdient dan ook meestal de voorkeur. Ter vermijding van de TBS-regeling kan verder een vordering op de bv in de meeste gevallen worden omgezet in aandelenkapitaal. Een eventuele (zakelijke) afwaardering van de vordering op de eigen bv is aftrekbaar in Box 1 indien geen sprake is van een onzakelijke lening. Daarbij geldt dat de Belastingdienst al enige tijd scherp let op de zakelijkheid van leningen bij een afwaardering in de aangifte.

Een schuldeiser (aandeelhouder/natuurlijk persoon) die een afgewaardeerde vordering heeft op een bv waarin hij tevens een aanmerkelijk belang houdt, dient in beginsel het bedrag van de eerdere afwaardering tot zijn belastbaar resultaat te rekenen als hij deze vordering omzet in aandelenkapitaal of kwijtscheldt. Acute heffing van inkomstenbelasting kan op verzoek worden voorkomen door toepassing van een zogenoemde opwaarderingsreserve. Deze reserve dient jaarlijks (deels) tot het resultaat te worden gerekend naarmate de waarde van de aandelen in de schuldenaar/bv na het omzetten van de vordering ten opzichte van voorafgaande jaren is gestegen totdat de gehele reserve is vrijgevallen. De verkrijgingsprijs van de verkregen aandelen wordt verhoogd met het bedrag van de waardestijging dat in een jaar in box 1 is belast met inkomstenbelasting.

De hoogte van de creditrente dient tevens zakelijk te zijn. Indien deze te hoog is, zal voor dat deel sprake zijn van een verkapte dividenduitkering aan de DGA. Bij een te lage of geen creditrente wordt fictief een bedrag ter grootte van de marktrente bij de DGA progressief belast in box 1. In rekening-courantverhoudingen met de DGA wordt de rente vaak gesteld op (bijv. 12-maands) Euribor of depositorente ECB verhoogd met een risico-opslag.). Ook wordt wel aangesloten bij het percentage belastingrente dat de Belastingdienst in rekening brengt. Voorwaarden van 'familie'-leningen hoeven niet exact overeen te stemmen met voorwaarden die banken stellen. Een gebrek aan zekerheden kan worden gecompenseerd door een hogere rente. Verder dient de belastingdienst de redelijkheid en billijkheid in acht te nemen zoals door de staatssecretaris in een brief uit 2010 aan Nexia Nederland is verwoord.

Als de rekening-courantverhouding in het jaar regelmatig wisselt van positief naar negatief, dan dient in beginsel de TBS-rente tijdsvenredig te worden bepaald. Goedgekeurd is echter dat geen rente in aanmerking genomen hoeft te worden indien de rc-schuld en de rc-vordering van de DGA gedurende het gehele kalenderjaar tussen € 17.500

(negatief) en € 17.500 (positief) schommelt. Bij een schuld aan de bv op de peildatum mag de DGA deze alsdan niet in box 3 in aftrek brengen.

Tot slot is het noodzakelijk om de lening schriftelijk vast te leggen en evt. zekerheden en een zakelijke 'vaste' rente te regelen. In geval van een onzakelijke lening (een lening met een onzakelijk debiteurenrisico), blijft rente op de lening wel belast respectievelijk aftrekbaar, maar kan een verlies op de lening in beginsel niet ten laste van het resultaat worden gebracht. De Hoge Raad heeft op 25 november 2011 beslist dat een verlies op een onzakelijke lening in de vennootschapsbelasting het opgeofferde bedrag voor de aandelen verhoogt. Ten aanzien van een DGA heeft de Hoge Raad geoordeeld dat in elk geval bij kwijtschelding van een afgewaardeerde onzakelijke lening de verkrijgingsprijs van de aandelen met het nominale bedrag wordt verhoogd. Dit zal naar wij aannemen ook zo ten aanzien van een onzakelijk afwaarderingsverlies het geval zijn. Het gevolg is dat bij verkoop van de aandelen c.q. liquidatie van de vennootschap de ab-winst wordt beperkt.

4.7 Aftrek bij de bv

Voor de bv zijn kosten normaliter voor de volle 100% aftrekbaar, echter bepaalde kosten (met een privé-element) zijn slechts beperkt aftrekbaar. Dit zijn bijvoorbeeld voedsel en drank, relatiegeschenken, representatie -daaronder begrepen feestelijke bijeenkomsten en vermaak-, congressen en excursies. Uitgangspunt is dat de bv (met werknemers) een bijtelling bij de winst doet van 0,4% van het belastbaar loon van alle werknemers samen, met een minimum van € 4.500 (2018). De bv kan ook in de aangifte kiezen voor een bijtelling van 26,50% van deze gemengde kosten, als dit voordeliger is.

5 DGA en auto

5.1 Personenauto van de zaak

De DGA die een auto van de zaak heeft, heeft te maken met een bijtelling in de loonbelasting (ook voor de premieheffing werknemersverzekeringen). Voor personenauto's met een CO₂-uitstoot vanaf 1 gram/km geldt een 22%-bijtelling. Voor volledige nul-emissie auto's geldt een 4%-bijtelling. Een verlaagde bijtelling geldt in beginsel voor een periode van 60 maanden vanaf datum van eerste tenaamstelling van het kenteken van de auto ook als in die periode voor vergelijkbare nieuw aangeschafte auto's het bijtellingspercentage wordt verhoogd.

De bijtelling auto van de zaak wordt jaarlijks aangepast per 1 januari door aanscherping van de CO₂-grenzen. Vanaf 2015 wordt er geen onderscheid meer gemaakt in CO₂-grenzen voor benzine en diesel.

Voor de bijtelling gelden per 1 januari 2018, afhankelijk van het aantal privékilometers per jaar, de volgende percentages van de cataloguswaarde:

Aantal privékilometers	Bijtelling 2018
Tot en met 500 km	Nihil
Vanaf 501 km geldt volgende tabel	
Uitstoot CO₂/km	
1 gr – of meer	22%
(Elektrische) auto 0 gr	4%

Met ingang van 2019 geldt voor nieuwe nul-emissie auto's het tarief van 4% alleen voor de eerste € 50.000 van de catalogusprijs. Over het meerdere is 22% van toepassing. Deze begrenzing geldt niet voor nul-emissie auto's op waterstof.

Woon-werkverkeer wordt voor de bijtelling in de loon- en inkomstenbelasting als zakelijk aangemerkt. Blijft u onder de 500 km-grens voor de bijtelling, dan kunt u overwegen om een kilometeradministratie te gaan bijhouden. De Belastingdienst heeft hiervoor een model-rittenstaat ontworpen, met als belangrijkste onderdelen:

- de begin- en eindstand in kilometers;
- het begin- en eindpunt van de rit;
- het bezoekadres.

Indien de DGA geen bijtelling wil op zijn loonstrook en jaarlijks niet meer dan 500 kilometer privé rijdt met zijn auto van de zaak, zal hij een zogenoemde "verklaring geen privégebruik" bij de Belastingdienst dienen aan te vragen. De werkgever kan met deze verklaring inhouding van loonbelasting achterwege laten. De verklaring werkt als een vrijwaring voor de werkgever. Eventuele naheffingen plus boete en rente worden aan de werknemer opgelegd tenzij de werkgever kon vermoeden dat de auto van de zaak voor privédoeleinden werd gebruikt en hij dit niet of te laat heeft gemeld bij de belastingdienst. Bij excessief privégebruik kan de belastingdienst stellen dat van de hogere werkelijke waarde van het privégebruik dient te worden uitgegaan.

• Auto van de zaak of privé?

Het vergt een rekensom om te beoordelen wat het meest gunstig is: auto op de balans of in privé? Bepaald dient te worden in welk geval de netto autokosten het laagst zijn: bij declareren van € 0,19 per zakelijke kilometer vanuit privé of 'met' het autokostenforfait en aftrek van autokosten in de bv?

Bij de afweging spelen de volgende elementen een rol:

- het aantal te rijden zakelijke en privékilometers;
- de cataloguswaarde van de auto;
- de afschrijvingsbasis;
- het al of niet recht hebben op aftrek van BTW met betrekking tot aanschaf-, onderhouds- en brandstofkosten etc.

Hierbij is van belang dat ook voor woon-werkkilometers een kilometervergoeding van € 0,19 kan worden geclaimd. Dit is met name van belang voor werknemers die relatief ver van hun werk wonen.

5.2 BTW en de auto van de zaak?

Voor de berekening van de vanwege privégebruik verschuldigde BTW worden de volgende situaties onderscheiden.

- De gebruiker betaalt geen eigen bijdrage.

De bv is 21% BTW verschuldigd over de voor het privégebruik gemaakte uitgaven, te weten kosten van aanschaf, gebruik en onderhoud. In beginsel is er BTW verschuldigd die wordt berekend aan de hand van een sluitende kilometeradministratie, waarbij woon-werkverkeer als privékilometers gelden.

Voorbeeld

Een ondernemer koopt op 1 mei een auto die hij zowel zakelijk als privé gebruikt. De auto kost € 30.000 (excl. btw en bpm). De overige kosten zijn € 8.700 aan BPM, € 400 aan verzekeringspremie, € 350 aan motorrijtuigenbelasting, € 4.000 (excl. BTW) aan brandstof en € 500 aan onderhoud (excl. BTW).

Uit de kilometeradministratie blijkt dat er 60.000 kilometers zijn gereden, waarvan 15.000 kilometer privé. Alle btw over de kosten van de auto is afgetrokken.

Voor het privégebruik moet op de btw-aangifte over het laatste tijdvak 21% btw worden betaald over:

$15.000/60.000 \times (\text{€ } 6.000 \text{ (dit is } 1/5 \text{ van € } 30.000 \text{ (= herzieningstermijn) + € } 4.000 \text{ + € } 500))$. De btw over het privégebruik bedraagt dus € 551.

Als de auto ook in de volgende 4 jaren wordt gebruikt is de berekening gelijk. Ook in die jaren moet dan 1/5 deel van de aanschafprijs (excl. btw en bpm) worden meegenomen in de berekening.

Als na 5 jaar nog in deze auto wordt gereden, tellen de aanschafkosten vanaf dat jaar niet meer mee voor de berekening van de kosten van het privégebruik.

Ter beperking van de administratieve lasten is goedgekeurd dat bij afwezigheid van een kilometeradministratie de verschuldigde BTW op forfaitaire wijze wordt berekend. De verschuldigde BTW bedraagt dan jaarlijks 2,7% van de catalogusprijs van de auto (inclusief BTW/BPM). De BTW die verschuldigd is over het privégebruik van de auto van de zaak wordt als fictieve dienst op het einde van het jaar voldaan. Aangezien roerende investeringsgoederen, zoals auto's, voor de BTW worden gevolgd en afgeschreven, bedraagt het forfait 1,5% voor auto's die meer dan vijf jaar in het bezit zijn van de bv. Opgemerkt zij dat de *leeftijd* van auto hierbij niet van belang is. Ook ingeval van een tweedehands auto is de eerste vijf jaar het hoge forfait van toepassing. Het lage forfait geldt wel vanaf het moment van aanschaf voor auto's die zonder het recht op aftrek van BTW zijn aangeschaft, te denken valt hierbij aan een auto die van een particulier is gekocht of een margeauto.

Als de auto in de loop van het jaar wordt gekocht, wordt het van toepassing zijnde tarief naar evenredigheid verlaagd. Wanneer de auto bijvoorbeeld op 1 mei wordt gekocht, dan is over het privégebruik bij een auto waarvan de cataloguswaarde € 45.000 bedraagt (bij toepassing van de forfaitaire regeling) $8/12 \times 2,7\% \times \text{€ } 45.000 = \text{€ } 810$ verschuldigd.

Wanneer de auto ook voor vrijgestelde omzet wordt gebruikt dan kan het bedrag evenredig worden verlaagd.

Wanneer een auto voor bijvoorbeeld 50% wordt gebruikt voor vrijgestelde omzet, wordt het bedrag bij een auto die een cataloguswaarde heeft en het gehele jaar is gebruikt $50\% \times 2,7\% \times \text{€ } 45.000 = \text{€ } 607$. In zo'n geval is namelijk de btw op de aanschaf, het onderhoud en gebruik ook maar voor de helft afgetrokken.

- De gebruiker betaalt wel een eigen bijdrage.

Indien de bv aan de DGA een vergoeding voor het privégebruik in rekening brengt, is hij 21% BTW verschuldigd over die vergoeding. Indien de vergoeding de "normale waarde" vertegenwoordigt, dan dient de bv langs de normale weg de BTW af te dragen over de in rekening gebrachte vergoeding. Voor een verdere correctie is dan geen plaats. Onder een normale waarde wordt een marktconforme prijs verstaan. Hieronder vallen de gemaakte kosten, waaronder mede verstaan de afschrijvingskosten, voor zover deze zijn toe te rekenen aan het privégebruik. Indien de DGA een bijdrage betaalt die onder de normale waarde ligt, dan kan de bv het forfait toepassen. Goedgekeurd is dat de bv gedurende het boekjaar geen BTW hoeft af te dragen over de ontvangen vergoeding.

- Geen privégebruik.

Als er uitsluitend sprake is van woon-werkverkeer en voor de loonheffing een verklaring "geen privégebruik" aanwezig is (en een kilometeradministratie is bijgehouden waaruit dit blijkt), dan hoeft de bv slechts BTW af te dragen over de aan de werkelijk gereden woon-werk kilometers toerekenbare autokosten (zoals eerder vermeld is woon-werkverkeer voor de BTW immers privé). Dat gaat naar de verhouding zakelijk/privé, op basis van de volgende formule: $214 \text{ werkdagen} \times \text{de woon-werk afstand/totaal aantal kilometers} \times \text{autokosten excl. BTW} \times 21\%$. De bv kan ook conform voornoemde forfaitaire methode (2,7% c.q. 1,5% van de catalogusprijs incl. BTW/BPM) BTW afdragen.

Deze methodes kunnen ook worden toegepast als de (bestel)auto wisselend wordt gebruikt door verschillende personeelsleden.

5.3 Stallingskosten, parkeren, wassen, tol

De kosten van parkeren, wassen en tolgelden van de auto van de zaak kunnen onbelast worden vergoed als intermediaire kosten.

Onder de werkkostenregeling in de loonbelasting is het verder mogelijk voor de werkgever om het genot van parkeergelegenheid op het eigen parkeerterrein bij of in het gebouw van de werkgever (op de werkplek) m.b.t. de privé auto van de werknemer vrij te verstrekken.

Vergoedingen voor parkeergelegenheid buiten de werkplek, naast de kilometervergoeding van € 0,19, voor zakelijk gebruik van de eigen auto zijn belast.

5.4 Oldtimer

Voor de inkomstenbelasting en de loonbelasting kan voor een "oldtimer" van de zaak (ouder dan 15 jaar) niet worden bijgeteld over de (lage) historische kostprijs (cataloguswaarde) maar geldt de werkelijke waarde als grondslag voor de bijtelling. Sinds 2010 is de 'oldtimer' bijtelling privégebruik auto verhoogd van 25% naar 35%.

De vrijstelling van motorrijtuigenbelasting (MRB) voor oldtimers is per 1 januari 2014 gewijzigd. De voorwaarde dat het motorrijtuig 30 jaar of ouder moet zijn is vervangen door de voorwaarde dat het motorrijtuig ten minste 40 jaar geleden voor het eerst in gebruik is genomen. Voor personen- en bestelauto's rijdend op benzine, alsmede motorrijwielen, bussen en vrachtauto's, die op 1 januari 2014; 26 jaar of ouder zijn maar nog geen 40 jaar, geldt een overgangsregeling. Het betreft aldus bepaalde motorrijtuigen die in de jaren 1974 t/m 1987 voor het eerst in gebruik zijn genomen. Deze motorrijtuigen komen in aanmerking voor een kwarttarief, welke geldt voor een heel kalenderjaar met een maximum van € 120. Voorwaarde is wel dat er in de maanden januari, februari en december geen gebruik wordt gemaakt van de openbare weg. De houder van het voertuig kan jaarlijks voor 1 januari kiezen voor toepassing van de overgangsregeling voor komend kalenderjaar.

5.5 Bijtelling beperken

De DGA kan de bijtelling over de auto die hij van de bv ter beschikking krijgt gesteld onder andere op de volgende wijzen beperken:

- bij afwezigheid (bijv. vakantie, zakenreizen, ziekte) de auto en sleutels afgeven op de zaak en dit schriftelijk vastleggen zodat de auto in deze periode niet ter beschikking staat van de DGA en door anderen kan worden gebruikt;
- de bv een auto met een lage catalogusprijs of een oldtimer met een lage actuele aankoopprijs of een milieuvriendelijke auto laten leasen of kopen ten behoeve van de DGA;
- extra accessoires door de dealer (niet door de fabriek) er op laten zetten (deze zitten dan in beginsel niet in de catalogusprijs);
- eigen bijdrage laten betalen door de DGA: deze komt in mindering op de bijtelling;
- kilometeradministratie bijhouden indien het privégebruik minder dan 500 km per jaar bedraagt.

5.6 Verhoging salaris met autokostenforfait

Door het salaris van de DGA te verhogen met het bedrag van het autokostenforfait en het hiermee gemoeide bedrag door de DGA aan de bv te laten vergoeden, wordt de pensioengrondslag verhoogd. De eigen bijdrage komt in mindering op de bijtelling privégebruik auto.

5.7 Bestelauto

Bestelauto's worden in de BPM gelijkgesteld aan personenauto's. Dit betekent dat bij aanschaf van een bestelauto wel BPM betaald moet worden. BTW-ondernemers zijn echter (automatisch) vrijgesteld van BPM. De DGA kwalificeert echter in beginsel niet meer als BTW-ondernemer (zie paragraaf 3.1). Voor de vrijstelling van BPM geldt als voorwaarde dat de bestelauto meer dan bijkomstig (>10%) in het kader van de onderneming moet worden gebruikt. Wanneer binnen 5 jaar na registratie van de bestelauto niet meer wordt voldaan aan het ondernemerschap, moet alsnog BPM worden betaald. Particulieren die in een bestelauto rijden, betalen het (hogere) tarief van personenauto's.

Voor een ter beschikking gestelde bestelauto die buiten werktijd niet gebruikt kan worden ('s avonds op afgesloten terrein werkgever) of waarvoor een schriftelijk verbod op privégebruik geldt, hoeft voor gewone werknemers geen bijtelling in de salarisadministratie plaats te vinden. Dat geldt ook voor bestelauto's die naar hun aard en inrichting slechts zakelijk gebruikt kunnen worden.

Voor een bestelauto die in verband met de aard van het werk doorlopend afwisselend aan verschillende personeelsleden ter beschikking wordt gesteld, wordt het privégebruik door middel van een eindheffing van € 300 bij de werkgever belast.

Voor de bestelauto is een oplossing gevonden om de rittenregistratie te vermijden. Vanaf 1 januari 2012 kent de wet de 'verklaring uitsluitend zakelijk gebruik bestelauto'. De ondernemer kan de verklaring alleen afleggen als hij voornemens is de bestelauto uitsluitend zakelijk te gebruiken. Actueel toezicht wordt door de Belastingdienst uitgevoerd aan de hand van bijvoorbeeld camerabeelden.

Gedurende het jaar kan de ondernemer de verklaring weer intrekken als wel sprake is van privégebruik van de bestelauto. Overigens is melding van privégebruik van de bestelauto verplicht, op straffe van een boete en naheffing. Een naheffingsaanslag loonheffingen wordt in beginsel opgelegd aan de werknemer, tenzij de werkgever kon vermoeden dat de bestelauto voor privédoeleinden werd gebruikt en dit niet of te laat is gemeld bij de belastingdienst.

5.8 Milieuvriendelijke auto's

De MotorRijtuigenBelasting (MRB) is alleen nog op gewicht gebaseerd. Voor nul-emissie auto's geldt een vrijstelling en voor auto's met een CO₂-uitstoot van 1 gram tot niet meer dan 50 gram per kilometer geldt t/m 2020 een halve vrijstelling MRB.

Vanaf 2014 komen (milieuvriendelijke) personenauto's in beginsel niet meer in aanmerking voor de kleinschaligheidsinvesteringsaftrek (KIA) en willekeurige afschrijving op milieu-investeringen (VAMIL).

Sommige elektrische, hybride en waterstof personenauto's komen nog wel in aanmerking voor milieu-investeringsaftrek (MIA). De plugin-hybride auto komt in aanmerking voor MIA mits aangewezen op de Milieulijst (de CO₂-uitstoot maximaal 30 gr/km bedraagt en het geen dieselauto betreft). Ook voor de oplaadpaal op de Milieulijst geldt nog de MIA.-Daarnaast mag deze laadpaal willekeurig worden afgeschreven (Vamil). Om voor MIA in aanmerking te komen, moet de investering wel binnen drie maanden bij RVO worden aangemeld.

Tot en met 2020 is er alleen nog een vrijstelling BPM voor nul-emissie auto's.

6 DGA en bedrijfsruimte

6.1 Ter beschikkingstellingen (TBS) -regeling en eigen woning

Indien vermogensbestanddelen aan bepaalde personen ter beschikking worden gesteld, moeten de inkomsten en vermogenswinsten worden aangegeven in box 1 (maximaal 51,95% inkomstenbelasting, maar vanwege de 12% TBS-vrijstelling bedraagt het effectieve tarief maximaal 45,71%).

Indien geen vergoeding is overeengekomen, moeten de inkomsten worden aangegeven die onder normale zakelijke omstandigheden zouden zijn ontvangen.

Bij het ter beschikking stellen van vermogensbestanddelen kan o.a. gedacht worden aan:

- verhuur van een pand;
- het verstrekken van een lening;
- het hebben van een (voorwaardelijke) regresvordering uit hoofde van een borgtocht.

Het gaat o.a. om vermogensbestanddelen die ter beschikking zijn gesteld aan een bv waarin de belastingplichtige, diens fiscaal partner of een andere verbonden persoon een aanmerkelijk belang heeft. Als verbonden personen kunnen worden genoemd: de echtgenoot/geregistreerd partner/de ongehuwde meerderjarige persoon met wie een notarieel samenlevingscontract is aangegaan/de fiscaal partner op grond van art. 1.2 Wet IB 2001/het minderjarige kind van de belastingplichtige of diens partner. Indien de belastingplichtige zelf minderjarig is kwalificeren als verbonden persoon de ouders van het minderjarige kind en degenen die als verbonden persoon kwalificeren van deze ouders. Indien de terbeschikkingstelling maatschappelijk ongebruikelijk is, gelden als verbonden personen tevens de bloed- en aanverwanten in de rechte lijn van de belastingplichtige en diens fiscaal partner.

Bij gemeenschap van goederen dient het TBS-resultaat 50:50 aan beide echtgenoten te worden toegerekend. Dit geldt ook bij een beperkte gemeenschap onder het nieuwe huwelijksvermogensrecht. De wet bevat een doorschuifregeling indien als gevolg van het huwen in gemeenschap van goederen de helft van een ter beschikking gesteld vermogen overgaat op de echtgenoot. Er hoeft dan niet te worden afgerekend over een eventuele meerwaarde. Tevens is per 1 januari 2012 in de wet vastgelegd dat overeenkomstig de bedoeling van de regeling de terbeschikkingstelling zonder tussentijdse afrekening kan worden voortgezet indien het vermogensbestanddeel bij echtscheiding wordt toegerekend aan een echtgenoot die een aanmerkelijk belang houdt in de vennootschap waaraan het vermogensbestanddeel ter beschikking wordt gesteld. Belastingplichtigen kunnen er echter voor kiezen om bij de verdeling van de huwelijksgemeenschap toch af te rekenen.

Voor wat betreft de eigen woning is van belang dat in de periode 2010-2018 het eigenwoningforfait voor woningen met een WOZ-waarde boven de € 1.060.000 (2018) aanzienlijk is verhoogd van 0,55% in 2009 naar 2,35% (2018). Deze verhoging geldt alleen voor de waarde boven het vermelde bedrag, voor het deel daaronder is het tarief 0,70% (2018). Voor zover de rente wegvalt tegen het (verhoogde) eigenwoningforfait wordt geen fiscaal voordeel genoten. Toepassing van de TBS-regeling op een zakelijk verhuurbaar deel van een grote eigen woning zou voor de DGA mogelijk een oplossing kunnen bieden om de renteaftrek over dat deel in stand te laten. Daar staat tegenover dat toekomstige waardeinstijgingen van dat deel van de woning te zijner tijd wel worden belast.

6.2 Ter beschikking stellen pand aan bv

Indien de DGA een pand dat hij in privé in eigendom heeft aan zijn bv verhuurt, wordt de huuropbrengst bij de DGA progressief belast in box 1 (max. 45,71%, door toepassing van de TBS-vrijstelling blijft 12% van het resultaat onbelast) en zijn de (financierings- en andere) kosten en afschrijvingslasten van het pand aftrekbaar. De huurkosten zijn aftrekbaar bij de bv. Als een privé-pand gedeeltelijk aan de bv en gedeeltelijk aan derden wordt verhuurd, geldt deze regeling alleen voor het aan de bv verhuurde gedeelte van het pand. Reguliere verhuur aan derden is immers doorgaans belast in box 3. Heffing over de meerwaarde boven de boekwaarde komt aan de orde bij beëindiging van de terbeschikkingstelling. Indien dit laatste gebeurt wanneer er geen vervreemding plaatsvindt, wanneer de koopsom wordt schuldig gebleven of in geval van schenking door de ter beschikking steller, kan onder voorwaarden 10 jaar renteloos uitstel van betaling worden verkregen voor de verschuldigde inkomstenbelasting over de stakingswinst. Sinds 2010 is een aantal verbeteringen in de TBS-regeling aangebracht:

- van het TBS-resultaat wordt als gevolg van de TBS-vrijstelling van 12% slechts 88% daadwerkelijk tegen het progressieve tarief van box 1 belast, waardoor effectief het maximumtarief 45,71% bedraagt;
- de herinvesteringsreserve (HIR) en kostenegaliseringsreserve (KER) zijn ook van toepassing op een TBS-werkzaamheid;
- er zijn doorschuiffaciliteiten voor de gedeeltelijke overgang van een TBS-vermogensbestanddeel bij het aangaan van een huwelijk in gemeenschap van goederen en bij verdeling van een huwelijksgemeenschap bij echtscheiding.

6.3 Ter beschikking stellen werkruimte thuis aan bv

Een DGA die kantoor- of praktijkruimte in zijn privéwoning aan de bv ter beschikking stelt, valt voor dat gedeelte in beginsel onder de TBS-regeling. Als de werkruimte echter fysiek niet als een zelfstandig deel van de woning kan worden aangemerkt, blijft de TBS-regeling buiten toepassing. Een belangrijke aanwijzing in dit verband kan bijvoorbeeld zijn dat de werkruimte niet bereikbaar is door middel van een aparte ingang van de woning. Op dit gedeelte is dan de eigenwoningregeling van toepassing.

De werkkamerregeling luidt globaal als volgt:

- a. onzelfstandige werkruimte thuis:
 - eigenwoningforfait inclusief werkruimte;
 - (huur)vergoeding van bv is loon;
 - bv heeft recht op aftrek vergoeding.

- b. zelfstandige werkruimte thuis:
 - eigenwoningforfait exclusief werkruimte;
 - werkruimte en vergoeding onder TBS-regeling (box 1);
 - bv heeft recht op aftrek vergoeding.

In situatie b geldt er naast de zelfstandigheidseis nog een inkomenseis die erop neer komt dat de DGA 70% van het loon in de werkkamer moet hebben verdiend indien de DGA nog over werkruimte elders beschikt. Beschikt hij niet over werkruimte elders, dan geldt een aangepaste voorwaarde.

6.4 TBS-pand overdragen aan bv?

Overdracht van een pand dat onder de TBS-regeling valt, aan de bv lijkt een goede oplossing te zijn om de TBS-regeling te ontgaan. De vraag is in hoeveel jaren de bij overdracht aan de bv verschuldigde overdrachtsbelasting kan worden terugverdiend. De overdrachtsbelasting wordt geheven over de waarde van het onroerend goed en bedraagt 2% voor woningen en 6% voor overige onroerende zaken. Een andere manier om de TBS-regeling te ontgaan kan zijn:

- de bv een pand laten huren van derden;
- het privé-pand verhuren aan derden. Dit kan bijvoorbeeld door van pand/etage te ruilen.

Tussenschakeling van een derde is niet voldoende omdat ook indirecte terbeschikkingstelling onder de TBS-regeling valt.

6.5 Kantoorpand van bv

De kosten van het kantoorpand van de bv zijn uiteraard aftrekbaar als bedrijfskosten. Onder andere kan gedacht worden aan financieringskosten en afschrijvingskosten. Hierbij spelen de volgende begrippen een belangrijke rol: de afschrijvingsbasis, de verwachte restwaarde en gebruikswaarde. Tevens is van belang dat over de waarde van de grond niet afgeschreven kan worden. Ondernemingen kunnen hun bedrijfspand tot 50% van de WOZ-waarde afschrijven. Op beleggingsvastgoed mag slechts worden afgeschreven tot 100% van de WOZ-waarde.

6.6 Hypotheek bij de eigen bv

Het komt in de praktijk vaak voor dat de DGA van zijn bv wil lenen ter financiering van de eigen woning. Tegenover de belastbaarheid van de rente in de bv staat de aftrekbaarheid in box 1 bij de DGA. Zie in dit kader ook onderdeel 4.6 inzake lenen van en aan de bv. Daarbij geldt dat bij een te lage rente een correctie tot een zakelijke rente wordt aangebracht. Het verschil wordt als loon in aanmerking genomen en is vervolgens als eigenwoningrente aftrekbaar, mits aan de voorwaarden daarvoor is voldaan. Belangrijke voorwaarden voor een eigenwoningsschuld aan de eigen bv is dat voor leningen die nieuw zijn aangegaan sinds 1 januari 2013 een aflossingseis geldt en dat deze lening en wijzigingen daarop moeten worden gemeld bij de Belastingdienst. Deze melding geschiedt vanaf de aangifte over 2016 via de belastingaangifte van de DGA. Wanneer niet aan deze verplichtingen is voldaan, dan is de rente niet aftrekbaar!

6.7 Administreren TBS-pand

Indien sprake is van het ter beschikking stellen van vermogen door de DGA aan zijn bv, moet een beginbalans van deze werkzaamheid worden opgesteld. De hoofdregel is dat op de openingsbalans de waarde in het economische verkeer (meestal de verkoopwaarde) van het desbetreffende vermogensbestanddeel komt te staan. In verband met

in de toekomst te belasten verkoopwinsten is het in het belang van de DGA om het pand zo hoog mogelijk te waarderen op de openingsbalans.

Tot slot is de DGA verplicht om van het ter beschikkingstellen van het pand (resultaat uit overige werkzaamheid) een administratie te voeren en de daartoe behorende boeken, bescheiden en andere gegevensdragers te bewaren.

7 DGA en Innovatie

7.1 Inleiding

De DGA die in zijn bv speur- en ontwikkelingswerk (S&O) verricht kan in de bv in aanmerking komen voor een afdrachtvermindering loonbelasting (WBSO) en toepassing van het regime van de innovatiebox met een effectief tarief vennootschapsbelasting van 7%. Tot en met 2015 bestond ook de Research en Developmentaftrek (RDA), deze is per 1 januari 2016 opgegaan in de WBSO.

Voor de toepassing is een S&O-verklaring van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO, voorheen Agentschap NL) noodzakelijk. Voor toepassing van de innovatiebox dient ook daadwerkelijk een immaterieel actief te zijn voortgebracht.

Binnen een kalenderjaar mag de werkgever voor maximaal drie perioden van minstens drie kalendermaanden en maximaal een kalenderjaar een S&O-aanvraag indienen. Een aanvraag kan worden gedaan tot en met 31 augustus.

7.2 Afdrachtvermindering loonbelasting S&O

Werkgevers kunnen een afdrachtvermindering van loonbelasting krijgen voor werknemers die (gekwalificeerd) speur- en ontwikkelingswerk verrichten en sinds 2016 ook voor andere kosten en uitgaven die daarmee verband houden. De afdrachtvermindering S&O bedraagt in 2018 32% (voor startende ondernemers: 40%) van de S&O-loonsom en overige kosten en uitgaven voor zover dit bedrag in totaal niet meer bedraagt dan € 350.000 en 14% over de resterende S&O-kosten. De S&O-loonsom wordt bepaald door het verwachte aantal S&O-uren te vermenigvuldigen met het gemiddelde S&O-uurloon. De overige kosten en uitgaven kunnen voor het werkelijk bedrag worden opgevoerd of volgens een forfaitaire berekening. Dit forfait wordt berekend aan de hand van het aantal bestede S&O-uren en bedraagt € 10 per uur voor de eerste 1.800 uur en daarboven € 4 per uur. Met ingang van 2016 geldt geen plafond meer voor deze regeling.

Voor de toepassing van de afdrachtvermindering S&O is een S&O-verklaring van RVO noodzakelijk. Daarnaast moeten na afloop van het jaar binnen 3 maanden de werkelijk gerealiseerde uren worden gemeld aan RVO. Sinds 2015 kwalificeert contractonderzoek door publieke kennisinstellingen niet meer voor de S&O-afdracht- vermindering.

7.3 Innovatiebox (Octrooibox)

In 2007 is de octrooibox in de vennootschapsbelasting ingevoerd. Deze regeling is in 2010 verruimd tot de zgn. innovatiebox. Sinds 2013 geldt daarbij voor de MKB-sector naar keuze een tegemoetkoming in de vorm van een forfaitaire toepassing.

Allereerst is van belang dat de ontwikkelingskosten van het intellectuele eigendom niet hoeven te worden geactiveerd, maar in plaats daarvan ten laste van de winst mogen worden gebracht. De belastingplichtige kan er verder voor kiezen om het intellectuele eigendom, waarvoor een S&O-verklaring is verleend te laten belasten in de innovatiebox. Voor grote belastingplichtigen is naast S&O een tweede "toegangsticket" nodig. Dit kan bijvoorbeeld zijn een octrooi of kwekersrecht. Er is sprake van een grote belastingplichtige indien het voordeel uit de innovatiebox over de afgelopen 5 jaar groter was dan € 37.500.000 en de omzet over 5 jaar hoger was dan € 250.000.000. Na keuze voor het regime, wordt 72% van het inkomen uit innovatie, geëlimineerd uit het belastbare bedrag, door gebruik van de vermenigvuldigingsfactor 7/25. Zodoende zal het netto inkomen uit innovatie belastbaar zijn tegen een effectief tarief van 7% ($7/25 \times 25\%$ Vpb). Bronbelasting op royalty's kan verrekend worden met vennootschapsbelasting, rekening houdend met de normale beperkingen.

Vanaf 2013 kan de aan de innovatiebox toe te rekenen winst onder voorwaarden forfaitair worden vastgesteld. Wanneer in de vennootschap een voor de toepassing van de innovatiebox kwalificerend, immaterieel actief is voortgebracht, kan ervoor worden gekozen om in het jaar van voortbrenging en de twee volgende jaren 25% (met een maximum van € 25.000 per jaar) van de totale winst toe te rekenen aan de innovatiebox. Daarbij hoeven de ontwikkelkosten niet eerst te worden ingelopen. De keuze voor toepassing van het forfait kan jaarlijks worden gemaakt.

8 DGA en kind

8.1 Kosten van kinderopvang

Via de kinderopvangtoeslag kan een overheidsbijdrage worden ontvangen voor de kinderopvang die wordt geregeld via een (geregistreerd) kindercentrum of gastouderbureau. De Belastingdienst verzorgt de uitbetaling van de kinderopvangtoeslag. Het is voor werkgevers niet meer mogelijk om een onbelaste vergoeding voor kinderopvang te verstrekken. Op www.toeslagen.nl kan voor de kinderopvangtoeslag een proefberekening worden gemaakt.

8.2 Schenking aan kind

Schenking in contanten

De ouder kan ieder jaar zijn kinderen een - voor de schenkbelasting vrijgesteld - bedrag schenken. Zo hevelt de ouder vermogen over, waardoor in de toekomst onder meer erfbelasting (maximaal 20%) wordt bespaard. De jaarlijkse schenkingsvrijstelling voor ouders aan kinderen bedraagt in 2018 € 5.363. Aan een kleinkind kan 1x per kalenderjaar een bedrag van € 2.147 (2018) belastingvrij worden geschonken.

Voor kinderen tussen de 18 en 40 jaar kan een beroep worden gedaan op een éénmalige vrijstelling, deze éénmalige vrijstelling bedraagt in 2018 € 25.731. Deze vrijstelling kan verder worden verhoogd tot € 53.602 (2018), indien de schenking is gedaan ter zake van de betaling van een studie of opleiding voor een beroep van een kind tussen de 18 en 40 jaar waarvan de kosten hoger zijn dan € 20.000 per jaar.

Vanaf 2017 is het ook (weer) mogelijk om onder voorwaarden tot € 100.800 belastingvrij te schenken voor de eigen woning. Deze schenking mag eventueel gespreid worden over drie opeenvolgende jaren. Een van de voorwaarden is dat niet al eerder gebruik gemaakt is van een verhoogde schenkvrijstelling en dat de begunstigde tussen 18 en 40 jaar oud is op het moment dat de schenking wordt gedaan.

Is voor een kind vóór 1 januari 2010 reeds van de eenmalige verhoogde vrijstelling gebruik gemaakt dan mag aan dat kind (mits nog steeds tussen de 18 en 40 jaar) een bedrag van maximaal € 27.871 (2018) worden bijgeschonken mits de schenking een eigen woning betreft of is gedaan:

- voor de aankoop van een eigen woning door het kind,
- ter dekking van de kosten van verbetering of onderhoud van de eigen woning van het kind,
- voor de afkoop van een recht van erfpacht, opstal, of
- beklemming dan wel voor de aflossing van de eigenwoningschuld van het kind.

Indien in 2015 of 2016 een schenking van respectievelijk € 27.432 of € 27.570 is gedaan voor de eigen woning dan kan in 2018 nog maximaal € 47.738 worden bijgeschonken.

Bij benutting van de eenmalig verhoogde vrijstelling dient een aangifte schenkbelasting te worden gedaan. Voor de andere schenkingen dient aangifte te worden gedaan als meer wordt geschonken dan het belastingvrije bedrag. Alle vrijstellingen zijn sinds 2010 voetvrijstellingen (d.w.z. de vrijstelling vervalt niet als meer wordt verkregen dan de vrijstelling).

Schenking op papier

Heeft de ouder op dit moment geen liquide middelen of wil deze het geld voorlopig zelf blijven beheren, dan biedt schenking door schuldigerkenning een oplossing. Een voorwaarde hierbij is dat de notaris een en ander vastlegt in een notariële akte. Ook moet ieder jaar daadwerkelijk ten minste 6% rente worden betaald door de schenker. Door deze renteverplichting hevelt de ouder belastingvrij extra vermogen over.

De schuld vormt bij de schenker/ouder een schuld die de heffingsgrondslag voor box 3 boven de drempel ad € 3.000 (partners: € 6.000) verlaagt. De vordering valt bij het kind ook in box 3, maar deze hoeft hierover geen inkomstenbelasting te betalen zolang het box 3-vermogen van het kind binnen de vrijstelling van € 30.000 (partners: € 60.000) valt. Deze constructie werkt niet bij minderjarige kinderen.

Lening aan kind

De ouder kan ook een lening aan een kind verstrekken. De lening kon tot 2010 fiscaal gefacilieerd renteloos zijn indien de lening direct opeisbaar was (het kind moest dan de lening op elk moment kunnen aflossen). Thans wordt ter zake van een direct opeisbare renteloze lening een rente in aanmerking genomen van 6%. Deze rente van 6% wordt belast met schenkbelasting.

Een variant op dit thema is bijvoorbeeld dat de ouder geld leent aan het kind voor de aankoop van diens eigen woning. De vordering is bij de ouder belast in box 3 en de rente is bij het kind aftrekbaar in box 1. Deze rente kan de ouder dan bijvoorbeeld weer kwijtschelden tot het bedrag van de jaarlijkse vrijstelling schenkbelasting (€ 5.363 in 2018).

Zie voor verdere wijzigingen van de schenkbelasting (Successiewet 2010) paragraaf 14.2.

8.3 TBS-pand en kind

Ter beschikking stellen van een pand aan de bv van een minderjarig kind en door minderjarige kinderen aan de bv van (groot)ouders valt in box 1. Het ter beschikking stellen van een pand aan de bv van een meerderjarig kind valt in beginsel in box 3. Echter, indien de terbeschikkingstelling maatschappelijk ongebruikelijk is valt het pand toch in box 1. Zie voorts ook hoofdstuk 6.1 met betrekking tot de TBS-regeling.

9 DGA en verkoop onderneming

9.1 Inleiding

Bedrijfsopvolging is een complex proces waarin onder meer de volgende factoren een belangrijke rol spelen:

1. de tijdsplanning;
2. de fiscaaljuridische aspecten;
3. de opvolger;
4. de waarde van de onderneming.

In dit hoofdstuk schetsen wij een algemeen beeld van *de fiscaal-juridische aspecten* van bedrijfsovername en bedrijfsopvolging van de DGA. De fiscaliteit speelt een belangrijke rol bij het verkoopproces, doordat belastingheffing bij verkoop mede van invloed is op de prijs die de verkoper voor de onderneming wil hebben en de koper bereid is voor de onderneming te betalen. Een aantal potentiële *opvolgers* passeert in paragraaf 9.5de revue. Ten behoeve van een fiscaal optimale *tijdsplanning* dient de voorbereiding het zogenoemde 'verkooprijp maken' reeds 3 tot 6 jaar voor de verkoop plaats te vinden.

Een onderneming kan meteen vanaf de start in de bv-vorm gedreven worden of kan eerst als eenmanszaak, maatschap of VOF starten en later worden omgezet in de bv-vorm. In het vervolg van dit hoofdstuk gaan wij ervan uit dat de rechtsvorm van de onderneming een besloten vennootschap (bv) is. Verder zal dit hoofdstuk zich beperken tot binnenlandse transacties. In verband met de complexiteit van de materie is het verstandig een specialist in te schakelen als de DGA overgaat tot samenwerking, verkoop dan wel aankoop of waardering van het familiebedrijf.

9.2 De waardering van de bv

De waardering van de onderneming kan op diverse manieren plaatsvinden. Alle waarderingsmethoden proberen de werkelijke waarde zo goed mogelijk te benaderen. De werkelijke waarde is echter de prijs die een koper (derde) voor de aandelen maximaal wil uitgeven. Het is verstandig voor de waardering van een te verkopen of aan te kopen bv een specialist (business valuator) in de arm te nemen.

Als waarden kunnen onder andere worden genoemd:

- intrinsieke waarde (IW)
Dit is de zichtbare vermogenswaarde op de balans van de bv;
- rentabiliteitswaarde (RW)
Dit is de gemiddelde jaarwinst ná vennootschapsbelasting vermenigvuldigd met een kapitalisatiefactor voor de toekomst.
- Discounted Cash Flow waarde (DCFw)
Dit is de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen die vrij ter beschikking kunnen worden gesteld aan de aandeelhouder(s).

De IW heeft betrekking op het verleden. Wat is er in het verleden verdiend in de onderneming? De RW heeft betrekking op verleden en toekomst. Wat was de gemiddelde winst na vennootschapsbelasting in het verleden en hoe lang kan ik deze nog vasthouden in de toekomst? De DCFw heeft betrekking op de toekomst. Wat is de geschatte toekomstige kasstroom gekapitaliseerd over een reeks van jaren?

In discussies met de Belastingdienst zal bij de waardering een mix van de RW en IW in de regel de waarde bepalen. Daarentegen bepaalt bij een 'echte' verkoop aan derden de DCF-methode meestal de waarde van de onderneming.

9.3 De positie van de fiscaliteit in het overnameproces

Bij verkoop van de onderneming speelt de belastingdienst als onzichtbare partij op de achtergrond een belangrijke rol. Immers het gaat de verkoper om zijn netto-opbrengst na belasting en de koper kijkt naar de kostprijs van zijn (bruto) investering inclusief belasting. *Beide partijen hebben er echter belang bij de belastingheffing richting de fiscus zo beperkt mogelijk te houden.* Het is dus van groot belang dat partijen globaal de fiscale gevolgen kennen van de door hen gekozen overnamemethode. In beginsel zal hetgeen contractueel is overeengekomen, bepalend zijn voor de fiscale gevolgen van de transactie. Dat kan echter anders zijn als de feitelijke situatie niet overeenkomt met de contractuele. In dat geval zal de Belastingdienst correcties kunnen aanbrengen in de fiscale gevolgen. Het is daarom belangrijk de zaken goed in beeld te hebben.

9.4 Verkoop of samenwerking?

Indien de verkoper nog geen afscheid wil of kan nemen van zijn onderneming, kan worden besloten niet te verkopen, maar te gaan samenwerken. Dit heeft als bijkomend voordeel dat, *indien geen contanten worden betaald bij het aangaan van de samenwerking, afrekening met de fiscus voorkomen kan worden*. Met de samenwerking wordt wel het proces van bedrijfsopvolging in gang gezet. Gunstig voor de continuïteit van de onderneming is dat de verkoper in ieder geval nog een aantal jaren bij de onderneming betrokken blijft. Toch komt samenwerking middels fusie in de praktijk minder vaak voor dan verkoop tegen contanten aangezien de verkoper/overdrager in geval van fusie de koopsom betaald krijgt in de vorm van aandelen in de koper. Verkopers hebben daaraan veelal geen behoefte. Indien gekozen wordt voor samenwerking middels fusie of splitsing tegen verkrijging van aandelen in de overnemende vennootschap kan met gebruikmaking van fiscale (doorschuif)mogelijkheden acute belastingheffing worden voorkomen.

Samenwerking kan ook plaatsvinden door het aangaan van een joint venture. Een voorbeeld hiervan is dat de samenwerkers ieder een nieuwe dochter-bv oprichten welke dochters bijvoorbeeld een v.o.f. aangaan. Dit speelt met name bij het opstarten van nieuwe activiteiten en is dus normaliter geen stap in het overnameproces.

9.5 De doelgroep van de overdrager: de opvolger

De verkoop of samenwerking kan plaatsvinden aan/met:

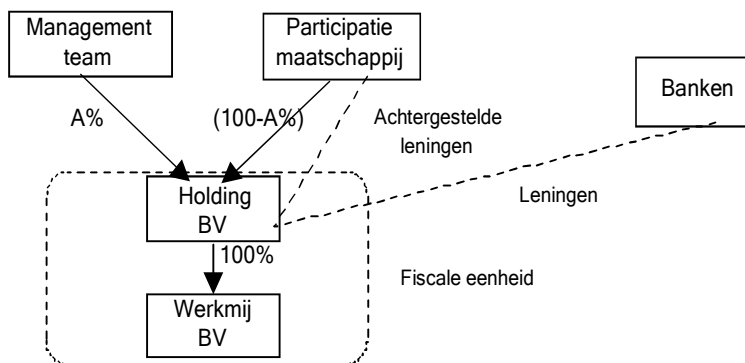
a. *een andere ondernemer*

Dit speelt als er geen opvolger in de zaak aanwezig is. Als de verkoop plaatsvindt tegen contanten, heeft de verkoper de meeste zekerheid omtrent wat hij ontvangt voor de overdracht van zijn onderneming. Dit is echter niet altijd mogelijk of wenselijk. Alternatieven zijn het verstrekken van een lening door de verkoper aan de koper, of een zogenaamde 'earn-out'-regeling. Bij het laatste wordt een deel van de koopsom in toekomstige winstafhankelijke termijnen betaald. Over de hoogte bestaat vooraf geen (volledige) duidelijkheid. Overdracht tegen aandelen is ook mogelijk.

b. *management*

Dit speelt vaak als het concern af wil van een bepaald bedrijfs onderdeel. Verkoop kan plaatsvinden aan het zittende management (management buy-out = mbo) of aan nieuw aan te trekken management (management buy-in = mbi). Dit laatste geeft de mogelijkheid een 'turn around' in het bedrijf door te voeren. Opgelet dient te worden hoe de financiering wordt vormgegeven. Bij deze vorm van deelname doet vaak een Venture Capitalist (VC) mee, als medefinancier van de overname. In de regel zal het management meedoen door middel van een persoonlijke holding. Zie ook onderdeel f. 'lucratieve belangen'.

Standaardstructuur management buy-out:

c. *werknemers*

Hierbij is vaak de financiering een probleem. Een oplossing kan zijn dat de vertrekkende ondernemer de overname meefinanciert. Indien de werknemers minder betalen dan de werkelijke waarde van de aandelen, zal deze bevoordeling in beginsel worden aangemerkt als loon. Om de onderneming bestuurbaar te houden, zal vaak gewerkt worden met een Stichting Administratiekantoor.

Optieregelingen voor werknemers zijn vaak slechts interessant, indien een nieuw bedrijfs onderdeel wordt opgestart in een nieuwe vennootschap. Hier is dan een behoorlijke waardeontwikkeling mogelijk c.q. te verwachten.

Ook kan het mogelijk aantrekkelijk zijn de werknemers te laten participeren voor minder dan 5% (bijv. 4,8%) waardoor 25% aanmerkelijkbelangheffing (ab-heffing) over de waardevermeerdering kan worden voorkomen. Deze

aandelen vallen dan wel voor hun netto vermogenswaarde in beginsel in box 3, waar ze belast worden met 30% inkomstenbelasting, uitgaande van een fictief rendement van 2,02% - 5,38% (per saldo 0,606% - 1,614% heffing inkomstenbelasting). Dit is met name interessant bij beter renderende ondernemingen. Vanaf 2017 is het rendement afhankelijk gemaakt van de hoogte en samenstelling (spaardeel en beleggingsdeel) van het box 3-vermogen van de betreffende belastingplichtige. Ander voordeel is geen aanvullende heffing loonbelasting, zoals bij opties wel het geval is. Zie echter ook onderdeel f. 'lucratieve belangen'.

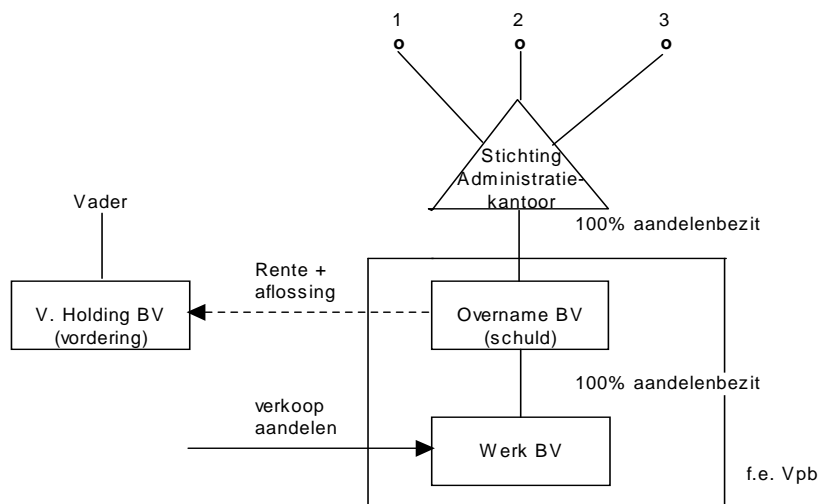
d. kind(eren)

Indien een kind de zaak wil overnemen dat inmiddels voldoende ervaring heeft opgedaan, kan dit een aantrekkelijke optie zijn. Er dient een zakelijke prijs te worden vastgesteld anders kan sprake zijn van een bevoordeling welke belast kan worden als dividend en/of schenking dan wel loon. Het kind zal vaak de koopsom schuldig blijven. Het risico hiervan is dat indien de voortzetting niet goed gaat, deze lening nooit afbetaald zal kunnen worden. Financiering (van een deel) van de koopsom via de bank lijkt dan een oplossing. Ook kan de onderneming middels bedrijfsfusie worden overgedragen tegen uitreiking van cumulatief preferente aandelen voor de verkoper. Ook al zijn deze aandelen eigen vermogen, feitelijk vormen zij een achtergestelde lening aan de koper. Zij geven jaarlijks recht op een bepaald percentage dividend over de werkelijke waarde van de onderneming op het moment van verkoop. Indien de onderneming wordt overgedragen aan meerdere kinderen verdient certificering van aandelen in verband met de bestuurbaarheid van de onderneming de aandacht. Het stemrecht blijft dan achter bij een stichting administratiekantoor en de certificaten voor de overige kinderen geven recht op een aandeel in de winst. In het bestuur van de stichting zit het kind dat vader opvolgt en mogelijk de overdragende ouder(s) en andere deskundige bestuurders.

Als alternatief voor certificering is het onder het nieuwe flex-bv-regime mogelijk aandelen zonder stemrecht of zonder winstrecht uit te geven.

Tot slot is er voor de verkopende ouder de mogelijkheid van 10 jaar uitstel van betaling van de 25% ab-heffing indien de holding van het kind de koopsom is schuldig gebleven of voor zover de aandelen aan de holding van het kind 'onderlangs' zijn geschonken. Hierbij is onder andere vereist dat de bezittingen van de overgedragen bv niet in belangrijke mate uit beleggingen bestaan (zie ook par. 14.3).

Certificering aandelen overnameholding:

e. Renteaftrek bij de opvolger

Fiscaal dient onder andere erop gelet te worden dat de overdracht zodanig wordt vormgegeven dat de renteaftrek over het schuldig gebleven deel van de koopsom geen gevaar loopt. Dit speelt met name als de verkoper nog verbonden blijft bij de verkochte werk-bv (gedeeltelijke bedrijfsopvolging). Van verbondenheid in dit kader is sprake als het resterend belang van de verkoper in de werk-bv een derde of meer bedraagt of een vergelijkbaar belang resteert in het geval van een samenwerkende groep.

Bestreden kunnen worden constructies waarbij de financieringsstructuur onzakelijk is. Dit is in de regel niet het geval bij externe financiering door een bank. Renteaftrek kan verder worden beperkt als de lening feitelijk kwalificeert als kapitaal.

Ook kan bij zogenaamde *overnameholdingsconstructies* renteaftrek worden beperkt. In deze structuur leent een overnameholding het geld om de aandelen te kopen. Na aankoop gaat de overnameholding een fiscale eenheid met de gekochte vennootschap aan en wordt de betaalde rente afgetrokken van de winst behaald door de aangekochte vennootschap. Deze rente kan in aftrek beperkt worden, voor zover deze meer bedraagt dan

€ 1.000.000 en de overnameschuld meer bedraagt dan 60% van de aankoopprijs. Dit percentage daalt stapsgewijs tot 25% na 7 jaar. De overnameholdingbepaling is aangescherpt om misbruik te voorkomen. Een derde aftrekbeperking ziet op *excessieve deelnemingsrente*. Als de verkrijgingsprijs van de deelnemingen het eigen vermogen overtreft, dan is de rente, voor zover deze meer bedraagt dan € 750.000, in beginsel niet aftrekbaar. Uitbreidingsinvesteringen en actieve financieringsactiviteiten worden echter niet geraakt door deze aftrekbeperking. Ook telt de verkrijgingprijs van deelnemingen van voor 2006 slechts voor 10% mee. Door een aangekondigde wetwijziging ten aanzien van het fiscale eenheid regime, die vanaf 25 oktober 2017 naar aanleiding van Europese rechtspraak terugwerkende kracht zal hebben tot 25 oktober 2017, zal ook binnen de fiscale eenheid in beginsel voortaan moeten worden getoetst of bovenvermelde renteaftrekbeperkingen van toepassing zijn, waar dat voorheen dankzij de fiscale eenheid niet het geval was.

f. *Lucratieve belangen (carried interest)*

De winst op bepaalde aandelen, vorderingen of rechten waarvan de voordelen mede een beloning voor werkzaamheden beogen te zijn, kan worden belast in box 1 als resultaat uit overige werkzaamheid (row). Deze zgn. 'carried interest'-regeling is in beginsel gericht op het belasten van excessieve beloningsbestanddelen van investment managers van private equity bedrijven.

In verband met de ruime formulering van de regeling heeft de staatssecretaris de Eerste Kamer geantwoord dat reguliere bedrijfsopvolgingen in het MKB (cumpref-structuren) met zakelijke condities niet onder het regime van de lucratieve belangen vallen. Verder is dit in beginsel ook het geval als de overdrager / cumpref-gerechtigde niet meer werkzaam is in de onderneming. De invulling van het begrip zakelijke condities vormt echter wel een terugkerend punt van discussie met de Belastingdienst.

9.6 Verkoop middels activa/passiva- transactie of aandelentransactie?

De verkoop kan te zijner tijd eenvoudig plaatsvinden door verkoop van de aandelen van de (werk)bv door de (holding-bv van de) DGA. Een andere manier is de activa/passiva-transactie. Daarbij wordt het geheel of een deel van de vermogensbestanddelen van de onderneming verkocht door de bv Na de activa/passiva-transactie resteert een min of meer 'lege' bv met contanten bij de verkoper. Aan beide methoden zitten voor- en nadelen. Bij elke overname of opvolging dient opnieuw beoordeeld te worden welke methode in casu de voorkeur verdient. Hierbij kunnen de belangen van de koper en de verkoper conflicteren.

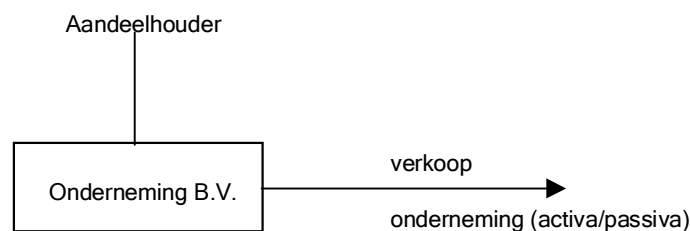
De belangentegenstelling tussen koper en verkoper blijkt onder andere uit het volgende. Het voordeel van de aandelentransactie voor de verkoper is dat deze geen vennootschapsbelasting verschuldigd is over de stille reserves en goodwill (deelnemingsvrijstelling). Hiermee hangt samen het belangrijkste nadeel voor de koper van de aandelen: geen afschrijving over de goodwill en stille reserves begrepen in de koopprijs van de aandelen. Bij de activa/passiva transactie heeft de koper als voordeel dat hij wel kan gaan afschrijven over de gekochte goodwill en stille reserves. Hiermee hangt weer samen het nadeel voor de verkoper van de activa en passiva: heffing van in beginsel 20-25% (2018) vennootschapsbelasting over de verkochte goodwill en stille reserves. Indien de opbrengst na verkoop naar privé wordt gehaald, zal in beide situaties aanmerkelijk belang (ab) heffing verschuldigd zijn door de DGA. Het ab-tarief bedraagt 25%.

De keuze voor een activa/passiva-transactie of aandelentransactie hangt af van een groot aantal factoren. Beide partijen hebben er belang bij de belastingheffing richting de fiscus zo beperkt mogelijk te houden. Overleg tussen koper en verkoper hieromtrent is dus van groot belang.

9.7 Activa/passiva-transactie

Bij een activa/passiva-transactie wordt de onderneming of een deel daarvan (een reeks balansposten) door de bv verkocht aan de koper, al dan niet met bijbetaling voor de daarin schuilende meerwaarde.

Cijfervoorbeeld 1: verkoop activa/passiva

De koper is bereid € 1.018.000 te betalen voor de activa en passiva van de onderneming. Er zijn geen passiva in de bv. De bv is destijds opgericht met een geplaatst en gestort kapitaal van € 18.000. De boekwaarde van de activa bedraagt € 0. Na verkoop liquideert de aandeelhouder zijn bv om het geld naar privé te halen.

Dubbele heffing bij verkoper:

Verkoopprijs onderneming (activa/passiva)	€	1.018.000
Af: 20-25% vennootschapsbelasting	€	<u>244.500</u>
Netto Opbrengst in bv	€	<u>773.500</u>
Liquidatie-uitkering aan ab-houder (a)	€	773.500
Verkrijgingsprijs aandelen	€	<u>18.000</u>
Boekwinst op aandelen	€	<u>755.500</u>
Af: IB (25%) (b)	€	<u>188.875</u>
Netto in Privé (a-b)	€	<u>584.625</u>

Meestal is deze transactie interessanter voor de koper dan voor de verkoper. Als uitzondering op deze regel kan o.a. gelden de situatie dat de verkoper over nog te verrekenen verliezen beschikt. Mogelijk kan ook het toepassen van de herinvesteringsreserve hier acute heffing van vennootschapsbelasting voorkomen. Als vuistregel zou kunnen gelden dat hoe hoger de te betalen som voor goodwill, des te interessanter wordt de activa/passiva-transactie voor de koper.

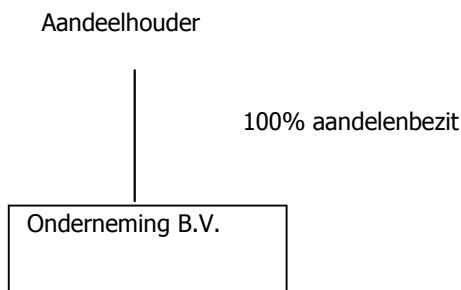
9.8 Aandelentransactie

De verkoper kan zijn onderneming hebben ondergebracht in één bv of in een holdingstructuur. Dit heeft invloed op de fiscale gevolgen van de transactie.

De verkoper zal bij een aandelentransactie de koper in de regel een discount/korting verlenen op de koopprijs in verband met het lagere afschrijvingspotentieel. Deze korting komt overeen met de belastinglatentie over de in de activa en passiva schuilende stille reserves.

- **Eén bv**

De meest eenvoudige situatie is die waarin de ondernemer alle aandelen houdt van de bv waarin de onderneming wordt uitgeoefend.

Cijfervoorbeeld 2: verkoop aandelen enkelvoudige B.V.

opbrengst aandelen bv (a)	€	1.018.000
af: verkrijgingsprijs aandelen	€	<u>18.000</u>
aanmerkelijkbelangwinst	€	<u>1.000.000</u>
		=====
Af: 25% inkomstenbelasting (b)	€	250.000
		=====
Netto opbrengst in privé (a-b)	€	<u>768.000</u>

Als de verkoper van de activa en passiva uit cijfervoorbeeld 1 (zie onderdeel 9.7) meer ontvangt voor de aandelen dan € 773.500, dan houdt deze meer over dan bij een activa/passiva-transactie ad € 1.018.000. Het verschil ad € 244.500 is meestal groter dan het belastingvoordeel van de koper bij een activa/passiva-transactie. Dit komt doordat het belastingvoordeel van de koper in de loop van de jaren ontstaat via hogere afschrijvingen. De belastingkosten van de verkoper ontstaan direct bij de activa/passiva-verkoop. In dit kader is van belang dat de fiscale afschrijving op goodwill en overige bedrijfsmiddelen is gemaximeerd. De afschrijving van goodwill bedraagt op jaarbasis ten hoogste 10% (10 jaar) van de aanschaffingskosten. Voor de overige bedrijfsmiddelen geldt een maximum van 20% (5 jaar). Partijen zullen in onderling overleg moeten bepalen wat de discount t.b.v. de koper

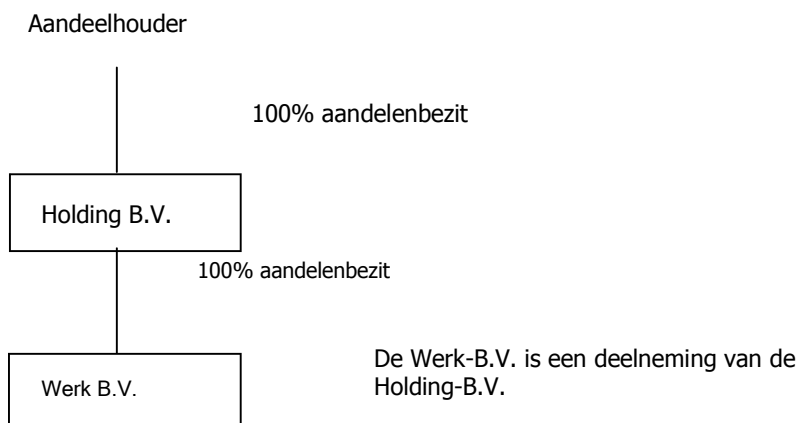

wordt bij de aandelentransactie. Stel dat de discount voor de latente vennootschapsbelastingsschuld € 200.000 bedraagt. De verkoopprijs voor aandelen zou dan € 818.000 bedragen. De netto-opbrengst in privé voor de verkoper van de aandelen zou dan € 618.000 ($818.000 - / - ((818.000 - 18.000) \times 25\%)$) bedragen. De aandelentransactie heeft dan dus de voorkeur voor de verkoper.

• Holdingstructuur

Duidelijk is dat in de situatie met één bv verkoop altijd direct leidt tot 25% inkomstenbelastingheffing. Dit is fiscaal niet wenselijk. Daarom is het in verband met de overdraagbaarheid van de onderneming fiscaal te prefereren dat de bv een dochter-bv opricht waarin de onderneming zal uitzakken tegen uitreiking van aandelen of betaling van contanten. Dit uitzakken zal fiscaal zonder heffing kunnen plaatsvinden door toepassing van de bedrijfsfusiefaciliteit of door uitzakking binnen fiscale eenheid.

Hierdoor ontstaat een eenvoudige holdingstructuur:

Cijfervoorbeeld 3: verkoop aandelen dochter-bv

verkoopprijs aandelen dochter-bv	€ 1.018.000
af: discount aandelentransactie (belastinglatentie)	€ 200.000
	€ 818.000
Af: vennootschapsbelasting (deelnemingsvrijstelling)	€ -
Netto opbrengst in holding-bv	€ 818.000

De holding-bv kan de aandelen van de werk-bv aan de bedrijfsopvolger verkopen. Deze verkoop kan in beginsel zonder heffing van vennootschapsbelasting over de meerwaarden van de onderneming plaatsvinden. We noemen de faciliteit waarbij geen heffing plaatsvindt over de boekwinst op de aandelen van de werk-bv: de *deelnemingsvrijstelling* (zie § 2.2).

Soms is een in het verleden opgerichte holdingstructuur met vele vennootschappen niet meer optimaal. Overwogen zou dan kunnen worden deze structuur aan te passen middels een juridische fusie. Bij de juridische fusie verdwijnen er in de regel één of meer vennootschappen. De juridische fusie kan onder voorwaarden fiscaal geruisloos verlopen. Opgelet dient te worden dat in verband met sanctiebepalingen (bijv. m.b.t. fiscale eenheid) in ieder geval een wachttijd van 3 tot 6 jaar in acht wordt genomen na herstructurering, alvorens de aandelen van de werk-bv worden verkocht.

9.9 Conclusie

De bedrijfsopvolging van de bv van de DGA kan op vele manieren worden uitgevoerd. De vormgeving is van invloed op de fiscale heffingen bij dit proces. Dit is van groot belang aangezien de overdrager kijkt naar zijn netto opbrengst (na belasting) en de verkrijger kijkt naar zijn bruto-investering (incl. belasting).

Indien wordt gekozen voor verkoop zal een keuze gemaakt moeten worden tussen de aandelentransactie dan wel de activa/passiva-transactie. Deze keuze dient gemaakt te worden op basis van de concrete omstandigheden waarin overdrager c.q. verkrijger zich bevinden. Indien gekozen wordt voor samenwerking middels fusie of splitsing tegen uitreiking van aandelen kan met gebruikmaking van de fiscale (doorschuif)mogelijkheden normaliter acute belastingheffing worden voorkomen.

Het is fiscaal in ieder geval aan te raden, ongeacht of u koper of verkoper bent dan wel samenwerking overweegt, een *fiscaal 'due diligence'-onderzoek* te laten uitvoeren om niet bij onderhandelingen of na de aan- of verkoop voor verrassingen te komen te staan.

10 DGA en beleggen

10.1 Inleiding

Als DGA met een bv met belegbaar vermogen, staat u voor de vraag hoe dit vermogen te beleggen. Hierbij spelen vragen omtrent de keuze van waarin te beleggen en de structurering van het belegbaar vermogen (beleggen in bv of in privé) een belangrijke rol. De structurering wordt met name bepaald door de fiscaliteit. Hierna wordt ingegaan op een aantal mogelijkheden die een DGA heeft onder de Wet inkomstenbelasting 2001.

Afhankelijk van de omstandigheden kan het aantrekkelijk zijn om fiscaal af te rekenen tegen 25% en vervolgens in privé te beleggen (onder de vermogensrendementsheffing in box 3) dan wel te blijven beleggen in de bv en daardoor de 25% heffing uit te stellen. Het aanmerkelijk belang tarief in de inkomstenbelasting bedraagt 25%.

De DGA kan daarentegen ook het belegbaar vermogen van zijn bv lenen en dit in privé gaan beleggen. In feite komt dit neer op een mix van de twee andere varianten: 'niet afrekenen en toch in privé beleggen'. Een variant die ook een aantrekkelijk fiscaal effect heeft is de stapelconstructie waarbij de bv onbelast belegt in aandelen-pakketten van minimaal 5% van het geplaatst kapitaal van de vennootschap waarin wordt belegd. Tot slot komen de Vrijgestelde Beleggingsinstelling (VBI)-faciliteit en de verhuurderheffing aan bod.

10.2 Beleggingsvarianten

Hieronder worden de verschillende varianten nader toegelicht en met elkaar vergeleken.

- **Uitkeren dividend en beleggen in privé**

Indien de bv dividend uitkeert waardoor vervolgens in privé in box 3 kan worden belegd, dan heeft dat een heffing van 25% inkomstenbelasting tot gevolg. Dit betekent dat er met de resterende 75% van de middelen in privé kan worden belegd. De vraag is of dit wel voordelig kan zijn na het betalen van 25% belasting, gevolgd door een jaarlijkse betaling van vermogensrendementsheffing (fictief rendement x 30% inkomstenbelasting) over het box 3-vermogen op 1 januari. Vanaf 2017 is het fictief rendement in box 3 afhankelijk geworden van de hoogte van het box 3-vermogen: hoe meer vermogen, hoe hoger het rendement. Vanwege de progressie van het tarief in box 3 vanaf 2017 heeft 50/50-toerekening tussen de partners fiscaal normaliter de voorkeur. Het rendement zal jaarlijks worden bijgesteld aan de hand van de marktontwikkelingen in de afgelopen vijf jaar. Het forfaitaire rendement bedraagt in 2018 progressief 2,02%, 4,33% tot 5,38% (dit betekent een vermogensrendementsheffing van 0,606%, 1,299 tot 1,614% inkomstenbelasting in de drie rendement schijven van box 3).

- **Beleggen in de bv**

In eerste instantie heeft de bv een "volumevoordeel" ten opzicht van de voorgaande variant. Er is immers niet afgerekend waardoor per saldo 25% meer overblijft om te beleggen. Er moet echter rekening worden gehouden met de jaarlijks door de bv verschuldigde 20-25% vennootschapsbelasting over de met de beleggingen behaalde rendementen. Bovendien rust op het vermogen in de bv nog een latente aanmerkelijkbelangclaim van 25%. Of beleggen in de bv voordeliger is dan beleggen in box 3, is afhankelijk van het (verwachte) rendement. Bij een lager rendement is beleggen vanuit de bv aantrekkelijker. Daarbij geldt overigens dat het omslagpunt mede afhankelijk is van de omvang van het box 3-vermogen.

Een voordeel van een belegging in effecten in de bv is verder dat eventuele verliezen op een effecten-portefeuille normaliter fiscaal aftrekbaar zijn. Bij lage of negatieve rendementen kan beleggen in de bv ten opzichte van beleggen in privé aldus een hoger nettorendement opleveren.

Het voordeel van beleggen in de bv kan verder worden vergroot door te gaan 'boxhoppen' van box 3 naar box 2 en weer terug. Vanwege vermindering van de peildatum 1 januari van box 3 is het effectief tarief box 3 in die jaren nihil. In de jaren van uitbreng en inbreng is er een beperkte vennootschapsbelasting-last (alsmede ab-claim). Inbreng in de bv dient volgens een anti-misbruikbepaling ten minste 6 maanden te bedragen (bij de VBI: 18 maanden).

- **Lenen van de bv en beleggen in privé**

Zoals hiervoor reeds is aangegeven is een nadeel van het uitkeren van dividend dat het beleggingsvolume met 25% afneemt. Door nu het belegbaar vermogen te lenen van de bv kan in privé worden belegd zonder dat de aanmerkelijkbelangclaim hoeft te worden afgerekend. Voorwaarde hierbij is wel dat er geleend wordt tegen zakelijke condities. Dit betekent onder meer dat er een zakelijke rente (bijvoorbeeld Euribor dan wel U-rendement met risico opslag) betaald zal moeten worden alsmede een schriftelijke leningsovereenkomst dient te worden opgesteld en zekerheden dienen te worden vastgelegd (positieve/negatieve hypotheekverklaring en/of verpanding effecten). Bij effectenkrediet door banken wordt verder normaliter een buffer in privé geëist van 30% (aandelen) dan wel 10% (obligaties) om verliezen te kunnen opvangen. Door de rentebetaling wordt een deel van het in privé behaalde rendement weer ingeleverd. Deze rente is normaliter niet aftrekbaar in box 1, de schuld valt namelijk net

als de beleggingsportefeuille in box 3. Een deel van de rente haalt de DGA echter weer terug doordat de rente is betaald aan zijn eigen bv. Het door de bv behaalde rendement op de lening (namelijk de in privé betaalde rente) vloeit onder aftrek van de 20-25% vennootschapsbelasting die door de bv is verschuldigd, uiteindelijk weer terug naar de DGA, waarbij wederom rekening moet worden gehouden met de latente aanmerkelijkbelangclaim van 25%.

De leenvariant is niet onder alle omstandigheden gunstiger dan de dividendvariant. De mate van succes van de leenvariant is sterk afhankelijk van de hoogte van de rente op de lening (zie paragraaf 4.6), het rendement op de beleggingen en de omvang van het vermogen. Bij een hogere rente op de lening dan het in privé gerealiseerde beleggingsrendement wordt deze variant minder aantrekkelijk.

- **bv belegt in 5% belangen, stapelconstructie**

In de stapelvariant belegt de bv in 5%-aandelenpakketten. Door gebruik te maken van de zogenoemde deelnemingsvrijstelling in de vennootschapsbelasting kunnen koersresultaten en dividenden onbelast door de bv worden gerealiseerd. Een van de voorwaarden voor toepassing van de deelnemingsvrijstelling is dat een vennootschap een belang heeft verworven van 5% of meer in een andere vennootschap.

Een aantal banken heeft speciale beleggingsvennootschappen in het leven geroepen waarin 5%-aandelenpakketten kunnen worden verworven. Op de met deze aandelenpakketten behaalde rendementen is dan in beginsel de deelnemingsvrijstelling van toepassing.

- **Vrijgestelde beleggingsinstelling (VBI)**

Een vrijgestelde beleggingsinstelling (VBI) is vrijgesteld van vennootschapsbelasting en dividendbelasting en is bedoeld om het Nederlandse vestigingsklimaat voor beleggingsinstellingen te verbeteren ten opzichte van België, Luxemburg en Curaçao. De VBI biedt interessante mogelijkheden voor DGA's met een kasgeldvennootschap, omdat zonder vennootschapsbelasting alleen ab-heffing van 25% overblijft in box 2. Die 25% ab-heffing wordt jaarlijks geheven over het werkelijke dividend, maar met een minimum (fictief) dividend van 5,38% van de waarde van de beleggingen (per saldo 1,345% inkomstenbelasting over het VBI-vermogen. Wordt in werkelijkheid minder dividend uitgekeerd, dan wordt het verschil opgeteld bij de verkrijgingsprijs van de aandelen, zodat uiteindelijk het werkelijke inkomen wordt belast.

Voor de VBI gelden wel strikte voorwaarden, o.a.:

- minimaal twee aandeelhouders;
- bv's zijn uitgesloten (N.V. of fonds voor gemene rekening is vereist);
- specifieke beleggingseisen;
- open-end karakter: de deelnemers moeten op grond van de statuten de mogelijkheid hebben op hun verzoek participaties te laten inkopen.

In de uitvoeringspraktijk worden onder voorwaarden situaties met twee aandeelhouders met eigen vermogen in de VBI en een aandelenverhouding van maximaal 90%: 10% geaccordeerd.

Indien de DGA slechts minderjarige kinderen heeft, kan via een Stichting Particulier Fonds (SPF), opgericht op Curaçao, als het ware een "eenmans-VBI" worden gevormd.

In het verleden zijn de meeste VBI's opgericht in de vorm van een NV. Een mogelijk bezwaar van de NV is dat deze cijfers moet publiceren bij de Kamer van Koophandel. Het vermogen van de VBI is op die manier voor derden inzichtelijk. Om die reden worden VBI's tegenwoordig veelal opgericht middels een fonds voor gemene rekening (FGR). Een dergelijk fonds is vrijgesteld van de publicatieplicht bij de Kamer van Koophandel. Deze wijze van anonimisering van vermogen (althans, voor het grote publiek) wordt door veel beleggers als prettig ervaren. Vandaar dat bestaande NV-VBI's ook omgezet worden naar FGR's.

Vanaf 2017 gelden er 3 maatregelen die het minder aantrekkelijk maken om via box 2 in een VBI te beleggen:

- afrekenen in box 2 als het lichaam waarop het aanmerkelijk belang ziet de VBI status verkrijgt;
- bij boxhoppen met VBI binnen 18 maanden wordt vermogen dubbel belast, zowel in box 2 als in box 3;
- forfaitaire jaarlijkse voordeel in box 2 verhoogd van 4% (2016) naar 5,38% (2018).

10.3 Verhuurderheffing

De verhuurderheffing geldt vanaf 2013 voor beleggers in sociale huurwoningen. Belastingplichtig voor deze verhuurderheffing is de natuurlijke of rechtspersoon die op 1 januari van het kalenderjaar meer dan vijftig (franchise) huurwoningen in de gereguleerde sector bezit. Dat wil zeggen, woningen waarvan de huur lager is dan de grens voor de huurtoeslag, voor 2018 onveranderd € 710,68. Vanaf 2018 geldt een vrijstelling voor rijksmonumenten en een maximering van de grondslag per woning tot € 250.000.

De grondslag voor de heffing wordt gevormd door de totale WOZ-waarde van de sociale huurwoningen van de verhuurder, verminderd met een heffingsvrije voet van tien maal de gemiddelde WOZ-waarde van die huurwoningen. Voor 2017 bedraagt het tarief van de verhuurderheffing 0,591% (2017: 0,536%).

Op grond hiervan betaalt de eigenaar van 100 sociale huurwoningen in 2018 met een WOZ-waarde van elk € 100.000 dus $100/-50 = 50 \times € 100.000 \times 0,591\% = € 29.550$ (gemiddeld per woning € 295) verhuurderheffing. De verhuurderheffing is een aangiftebelasting, dat wil zeggen dat de belasting samen met de (digitaal in te dienen) aangifte moet worden betaald. De aangifte- en betalingstermijn bedraagt 9 maanden. Door een concernregeling wordt voorkomen dat de verhuurderheffing kan worden ontgaan of beperkt door de woningen over verschillende groepsmaatschappijen te verdelen. Dit met het oog op de franchise van 50 woningen.

10.4 Conclusie

Aan de hand van de specifieke financiële situatie van de bv en de DGA alsmede de beleggingsvoorkeuren van de DGA dient te worden beoordeeld welk van de varianten de meest aantrekkelijke is. Bij hoge beleggingsrendementen zijn met name de leenvariant met beleggen in privé (tenzij hoge rente op de lening) en de stapelconstructie gunstig. Ook kan de VBI-variant wellicht aantrekkelijk zijn. Aan de hand van een rekenprogramma kan worden bepaald welke variant in welke situatie fiscaal de voorkeur heeft. Wanneer wordt overwogen om te beleggen in sociale huurwoningen, dient de verhuurderheffing niet vergeten te worden in de afweging.

11 DGA en terugkeer uit de B.V

11.1 Inleiding

Indien de winsten van de bv tegenvallen, valt terugkeer uit de bv te overwegen. Immers een bv wordt pas bij hogere winsten fiscaal voordeliger dan een eenmanszaak. Zodra de ondernemingswinst duurzaam beneden het fiscale omslagpunt daalt, is een terugkeer uit de bv vanuit fiscaal oogpunt te overwegen. Ook de andere motieven (bijvoorbeeld afgenomen aansprakelijkheidsrisico's van de onderneming) voor rechtsvormwijziging kunnen een reden zijn voor terugkeer.

11.2 Methoden terugkeer uit de bv

Terugkeer uit de bv kan volgens de volgende methoden:

- "ruisende" terugkeer uit de bv (met fiscale afrekening);
- "geruisloze" terugkeer uit de bv (zonder fiscale afrekening).

• "Ruisende" terugkeer uit de bv

Vormen van "ruisende" terugkeer uit de bv zijn:

- a. overdracht van alle activa/passiva aan de aandeelhouder;
- b. de bv aanhouden en een gedeeltelijke overdracht van activa/passiva aan de aandeelhouder;
- c. de bv een VOF, (besloten) maatschap of CV laten aangaan met de aandeelhouder.

Van de 'ruisende' terugkeermethoden is methode c in veel gevallen vanuit fiscaal oogpunt de meest aantrekkelijke methode. In beginsel kan slechts via deze methode heffing van vennootschapsbelasting over de fiscale en stille reserves geheel voorkomen worden. Ook kunnen desinvesteringstijdstippen en heffing van overdrachtsbelasting bij de inbreng van de onderneming (incl. onroerende zaken) in de VOF, (besloten) maatschap / CV voorkomen worden. Afhankelijk van de gekozen terugkeermethode kan de DGA de overblijvende bv aanhouden (methode b en c) dan wel verkopen of liquideren (methode a).

• "Geruisloze" terugkeer uit de bv

Op verzoek kan zonder belastingheffing (vennootschapsbelasting en 25% inkomstenbelasting) worden teruggekeerd uit de bv. Het verzoek moet binnen 12 maanden na het gewenste overgangstijdstip worden ingediend. Heffing bij ontbinding van de bv wordt voorkomen via een zogenaamde terugkeerreserve. Vereist is onder andere dat de onderneming wordt voortgezet door de voormalige aandeelhouder/natuurlijk persoon. Verder moet de bv een (materiële) onderneming drijven en mag de bv alleen natuurlijke personen als aandeelhouder hebben. In geval van een holdingstructuur, waarbij de holding-bv zich uitsluitend bezig houdt met het houden van aandelen en de onderneming zich in de werk-bv bevindt, zal voorafgaande aan de geruisloze terugkeer moeten worden gereorganiseerd om de faciliteit deelachtig te kunnen laten worden.

Deze reorganisatie zou kunnen plaatsvinden door:

- vervreemding aandelen werk-bv aan voortzettende aandeelhouder;
- overdracht onderneming door werk-bv aan holding-bv;
- juridische fusie tussen holding- en werk-bv

Over de overgedragen fiscale claims moet worden afgerekend op het moment waarop de onderneming of een zelfstandig gedeelte daarvan wordt gestaakt. Nadeel is dat (stakings-)lijfrenteverplichtingen (behoudens de FOR-lijfrente plus de waardeaanwinst ervan wegens oprenting van de FOR binnen de bv) van de bv extern moeten worden ondergebracht. Hierdoor zal deze methode normaliter slechts op beperkte schaal worden toegepast, bijv. in specifieke situaties met doorschuiving van winst op een (TBS-)pand of het meenemen van compensabele verliezen.

12 DGA en pensioen

12.1 pensioen in eigen beheer

Pensioen in eigen beheer wil zeggen dat de eigen vennootschap van een DGA de verzekeraar is van zijn of haar pensioen. De DGA hoeft dus zelf geen premies af te dragen. Per 1 april 2017 is de Wet uitfasering pensioen in eigen beheer in werking getreden. De wet brengt met zich mee dat verdere opbouw van pensioenaanspraken in eigen beheer niet langer mogelijk is.

De DGA met een pensioen in eigen beheer dient in het kader van deze wet een aantal beslissingen te nemen. Vanuit deze wet zijn 3 scenario's mogelijk:

- afkoop van pensioenaanspraken;
- omzetting in een oudedagsverplichting;
- premievrij laten staan van de pensioenaanspraken.

In scenario 1 en 2 wordt de commerciële pensioenvoorziening afgestempeld tot aan de fiscale balanswaarde van het pensioen. Dit betreft primair een boekhoudkundige wijziging. Door een afstempeling vervalt echter wel de beperking om dividend uit te keren, de zogenoemde: "dividendklem".

• Positie partner

Afgezien van de gevolgen van de keuze voor de oudedagsvoorziening van de DGA, heeft de keuze voor afstempeling en een specifiek scenario ook gevolgen voor de partner. De wet schrijft voor, dat de partner akkoord dient te gaan met de keuze die DGA maakt. Een pensioenvoorziening kent namelijk onderdelen waar de partner recht op heeft, te weten: de helft van de pensioenaanspraken én het volledige nabestaandenpensioen. Tenzij daarover afwijkende afspraken gemaakt zijn in de huwelijkse voorwaarden.

• Afkoop

Bij afkoop dient ineens loonbelasting te worden betaald over het afgekocht bedrag, maar is geen boete (revisierente genaamd) aan de orde. Het gaat om het 'naar voren halen' van de belastingbetaling. De loonbelasting dient immers ook betaald te worden zodra het pensioen ingaat.

Om het afkopen te stimuleren is door de wetgever een tegemoetkoming gegeven waarbij een deel van de afkoopsom is vrijgesteld van belastingheffing. De korting is van toepassing op de pensioenvoorziening ultimo 2015.

	Korting op grondslag	Belastbaar deel afkoopsom
2018	25,0%	75,0%
2019	19,5%	80,5%

Na afkoop is uiteraard geen pensioen in eigen beheer meer aanwezig. Indien besloten wordt om de fiscale pensioenvoorziening af te kopen, dan vervalt het recht van de partner op een nabestaandenpensioen.

• Oudedagsverplichting

Bij omzetting in een oudedagsverplichting wordt de pensioenverplichting omgezet in een spaarkapitaal. Deze omzetting verloopt fiscaal geruisloos. Er is geen loonheffing, vennootschapsbelasting of boeterente verschuldigd. Het kapitaal in de oudedagsverplichting is uitsluitend gebaseerd op rente en niet op een overlevingskans. Door afhankelijkheid van de rente is onbekend wat de uitkering uit de oudedagsverplichting zal bedragen. Een uitkering uit de oudedagsverplichting duurt 20 jaar, uitgaande van een ingang vanaf de AOW leeftijd. Het is mogelijk om de oudedagsverplichting te vervroegen tot uiterlijk 5 jaar vóór de AOW-leeftijd.

Indien besloten wordt om de fiscale pensioenvoorziening om te zetten in een oudedagsverplichting, dan heeft de partner recht op een nabestaandenuitkering indien de partner erfgenaam is. De uitkering duurt tot 20 jaar ná de ingangsdatum van de oorspronkelijke oudedagsverplichting.

• Premievrij laten pensioenaanspraken

Indien de pensioenaanspraken premievrij worden gelaten kan niet worden afgestempeld. Het verschil tussen de fiscale en commerciële voorziening blijft bestaan, inclusief de genoemde dividendklem die met de commerciële voorziening gepaard gaat.

De pensioenuitkering is, bij voldoende activa in de onderneming, een gegarandeerde uitkering qua hoogte.

• Netto pensioen

Een pensioengevende salaris is gemaximeerd tot € 105.075 (2018). Verdient een DGA meer dan dat, dan kan hij/zij over het meerdere geen regulier pensioen opbouwen, maar wel een zogenoemd netto pensioen.

Netto pensioenopbouw kan plaatsvinden door vanuit het netto salaris premies in te leggen in een spaar- of beleggingsverzekering. Het systeem is vergelijkbaar met een beschikbare premieregeling. De jaarlijkse inleg is niet aftrekbaar, de uitkeringen zijn onbelast. Het enige voordeel dat de DGA geniet is een vrijstelling in Box 3. Over de waarde van het netto pensioen hoeft geen forfaitaire vermogensrendementheffing te worden afgedragen.

Het pensioen moet worden ondergebracht bij een verzekeraar. Omdat het een pensioen betreft, zijn de verdelingsregels bij echtscheiding van toepassing.

12.2 Lijfrenten en kapitaalverzekeringen

Lijfrenten

De DGA kan gebruik maken van de lijfrentepremieaftrek. Deze aftrek (aftrekbaar in de inkomstenbelasting als "uitgaven voor inkomensvoorzieningen" en later belast als periodieke uitkering in box 1) is verdeeld in ruimtes:

- de jaarruimte is van toepassing bij een aantoonbaar pensioentekort en dient gecorrigeerd te worden met de toeneming van de pensioenaanspraken over het direct aan het kalenderjaar voorafgaande kalenderjaar. De DGA zal bij het maken van de ruimteberekeningen rekening dus dienen te houden met de aangroei van de pensioenrechten in eigen beheer. Voor het jaar 2018 bedraagt de aftrek in de jaarruimte maximaal € 12.362. Bij het vaststellen van de jaarruimte wordt ook rekening gehouden met een maximum belastbaar inkomen van € 105.075 (2018);
- de reserveringsruimte bedraagt maximaal € 7.167 (2018) of indien men binnen 10 jaar de AOW gerechtigde leeftijd bereikt € 14.152 (2018) en is bedoeld voor belastingplichtigen die in de 7 voorafgaande jaren te weinig pensioenvoorziening hebben opgebouwd doordat ze de jaarruimte in deze jaren niet of niet volledig hebben benut. De aftrek van premies voor een overbruggingslijfrente als 'pre-pensioenfaciliteit' is vanaf 2006 niet meer mogelijk.

Lijfrentespaarrekening (LSR/LBR - Banksparen)

Het is mogelijk om (zonder levensverzekering) te sparen in box 1 via een speciale geblokkeerde lijfrentespaar- of -lijfrentebeleggingsrekening bij banken of andere financiële instellingen. De regeling komt er op neer dat de inleg fiscaal gelijk wordt behandeld als premies die worden betaald voor een lijfrenteversicherung. De voorwaarden komen in grote lijnen overeen met de voorwaarden die gelden voor aftrek van lijfrentepremies.

De (gelijkmatige) uitkeringen kunnen afhankelijk van de leeftijd waarop de uitkeringen ingaan 'levenslang' (minimaal 20-jarige annuïteit) of tijdelijk (minimaal 5 jaar en in 2017 maximaal € 21.312 per jaar). De uitkeringen dienen uiterlijk in te gaan vanaf 5 jaar na het bereiken van de AOW gerechtigde leeftijd. Het saldo van de LSR/LBR is voldoende om gedurende een bepaalde periode uitkeringen te doen. Zodra alle uitkeringen zijn voldaan worden geen uitkeringen meer ontvangen (langlevenrisico). Dit risico kan worden ondervangen door in de opbouwfase te kiezen voor de bancaire lijfrente en in de uitkeringsfase voor een lijfrenteversicherung.

Afkoop bij arbeidsongeschiktheid

Sinds 2015 kan een lijfrente zonder fiscale sancties worden afgekocht in geval van arbeidsongeschiktheid. Aan deze afkoop zijn wel maxima verbonden.

Een afkoopsom in verband met arbeidsongeschiktheid is regulier belast met inkomstenbelasting naar het progressieve tarief.

Netto lijfrente

Zoals aangegeven, kan lijfrentepremieaftrek plaatsvinden tot een belastbaar inkomen van € 105.075. Bedraagt het inkomen meer dan dat, dan kan over dat meerdere geen premieaftrek worden geclaimd. Wel is het mogelijk om een netto lijfrente af te sluiten met betrekking tot het salaris boven € 105.075.

Een netto lijfrente is in de basis vergelijkbaar met een netto pensioen. Conform een beschikbare premiesysteem kan de DGA premies/bijdragen storten uit zijn/haar netto salaris. De inleg is niet aftrekbaar en de uitkeringen zijn onbelast. Het voordeel is gelegen in een vrijstelling in Box 3.

De maximale inleg in een netto lijfrente zal in de meeste gevallen lager zijn dan in geval van een netto pensioen. Daarentegen kan een netto lijfrente ook in een bancaire product worden ondergebracht, bestaat er meer flexibiliteit ten aanzien van de inleg en de uitkeringen en is er niet automatisch sprake van een verdeling bij echtscheiding. Tot slot kan een netto lijfrente worden afgekocht in geval van arbeidsongeschiktheid.

Saldolijfrente

Van een saldolijfrente is de premie niet aftrekbaar. De saldolijfrenten vallen in box 3. De jaarlijkse heffing is afhankelijk van het vermogen op 1 januari. Voor saldolijfrenten van vóór 14 september 1999 geldt een overgangsregeling. Deze kunnen tot en met 2020 in box 1 worden afgewikkeld door progressieve heffing over het rentebestanddeel. Voor saldolijfrenten van vóór 1992 (brede herwaardering) geldt tevens een bijzondere regeling. De regels m.b.t. de saldolijfrente zijn vanaf 2009 aangescherpt. Indien vanaf 2009 meer premie is betaald dan afgetrokken (max. 2009: € 2.269), blijft de polis in box 1 en blijft de uitkering in zoverre onbelast. Verder kunnen lijfrentecontracten met een waarde tot € 4.303 (2016) zonder fiscale sanctie worden afgekocht. Bij een lijfrente-verzekering van voor 14 september 1999 geldt de maximale saldomethode van € 2.269 per verzekering. Bij een lijfrente-verzekering van latere datum geldt de maximale saldomethode van € 2.269 per belastingplichtige.

Kapitaalverzekeringen

Bij een kapitaalverzekering ontvangt de verzekerde op de einddatum (bij overlijden of in leven zijn) een uitkering ineens. De waarde van de kapitaalverzekering wordt in beginsel jaarlijks belast in box 3 rekening houdend met een forfaitair rendement, welke afhankelijk is van het totale vermogen.

Kapitaalverzekering eigen woning (KEW)

Indien de kapitaalverzekering dient ter aflossing van de hypotheek op de eigen woning (KEW) dan valt de polis in beginsel in box 1. Indien de uitkering uit polis wordt aangewend voor de aflossing van de eigenwoningsschuld is het rentebestanddeel in de uitkering onbelast. De vrijstelling geldt eenmaal per leven en wordt verdubbeld voor de partner indien deze medebegunstigde is. Vanaf 1 januari 2014 kan geen nieuwe KEW meer worden afgesloten. Bestaande verzekeringen worden gerespecteerd.

Spaar- of Beleggingsrekening eigen woning (SEW/BEW - banksparen)

Het was mogelijk om via een speciale geblokkeerde spaar- of beleggingsrekening fiscaal vrijgesteld te sparen voor de aflossing van de eigenwoningsschuld. Deze zogenaamde "spaar-/beleggingsrekening eigen woning" wordt aangeboden door banken en andere financiële instellingen. De SEW en BEW worden fiscaal zoveel mogelijk gelijk behandeld als de kapitaalverzekering eigen woning (KEW). De SEW en BEW bevatten geen verzekeringselement en zijn daardoor in de regel goedkoper dan de KEW.

Vanaf 1 januari 2014 kan geen nieuwe SEW of BEW meer worden afgesloten. Bestaande rekeningen worden gerespecteerd. Een KEW kan ook na 2014 nog onbelast worden omgezet in een SEW of BEW en vice versa. Voor een SEW en BEW gelden dezelfde vrijgestelde bedragen als voor een KEW (zie hiervoor het onderdeel KEW).

Overgangsregeling kapitaalverzekeringen vóór 14 september 1999

Voor kapitaalverzekeringen van vóór 14 september 1999 geldt een overgangsregeling: deze zijn tot 14 september 2029 (30 jaar) voor een bedrag van € 123.428 (partners: € 246.856) vrijgesteld in box 3. Kapitaalverzekeringen die na 13 september 1999 zijn afgesloten dan wel waarvan het verzekerde kapitaal of de premies zijn verhoogd of de looptijd is verlengd na genoemde datum, hebben geen recht hebben op de overgangsregeling (vrijstelling in box 3).

Kapitaalverzekeringen bij de eigen bv

De waardevermeerdering van bij een eigen bv afgesloten kapitaalverzekeringen wordt op grond van de terbeschikkingstellingsregeling progressief belast in box 1. Gaat een verzekering uit de tbs-regeling dan dient over de tot dan toe gerealiseerde meerwaarde in box 1 te worden afgerekend.

12.3 Box 3

Rechten uit hoofde van een pensioenvoorziening vallen niet onder de vermogensrendementsheffing van box 3, aangezien de uitkeringen te zijner tijd belastbaar zijn in box 1.

13 DGA en emigratie

13.1 Inleiding

Indien de DGA emigreert en nog bepaalde inkomensbestanddelen dan wel vermogensbestanddelen in Nederland behoudt, zal mogelijke dubbele belastingheffing over deze bestanddelen voorkomen moeten worden. Dit gebeurt meestal door verdeling van de heffingsbevoegdheid tussen de betrokken landen in een verdrag ter voorkoming van dubbele belasting. Zonder verdrag zal een beroep moeten worden gedaan op een eenzijdige regeling ter voorkoming van dubbele belasting van het nieuwe woonland. Soms bestaat de tegemoetkoming van het nieuwe woonland uit niet meer dan het in aftrek toelaten van de buitenlandse (i.c. Nederlandse) belasting als kosten.

Indien de DGA emigreert naar een land binnen de EU, EER danwel naar Zwitserland of Caribisch Nederland (Bonaire, Saba en Sint Eustatius) en na emigratie 90% of meer van zijn inkomen blijft onderworpen aan Nederlandse loon- of inkomstenbelasting dan kan de DGA onder voorwaarden worden aangemerkt als een kwalificerende buitenlandse belastingplichtige. Voordeel voor een dergelijke buitenlandse belastingplichtige is dat hij in beginsel recht heeft op dezelfde persoonlijke tegemoetkomingen als een binnenlands belastingplichtige zoals bijv. aftrek eigen woning, heffingskortingen, middeling.

Bij de bespreking in onderstaande paragrafen zal worden uitgegaan van hetgeen over het desbetreffende onderwerp wordt vermeld in het *Nederlands Fiscaal Verdragsbeleid (NFV)*. Als algemeen uitgangspunt fungeert het OESO-modelverdrag als basis. Nederland heeft een kleine 100 belastingverdragen afgesloten met andere landen. In geval van daadwerkelijke emigratie dient te worden nagegaan of er een verdrag ter voorkoming van dubbele belasting is afgesloten tussen Nederland en het nieuwe woonland en wat de desbetreffende regels in casu precies zijn. In dat kader dient tevens in de gaten gehouden te worden de recente 'Base Erosion and Profit Shifting' regelgeving van de OESO en de EU, die o.a. gericht is op het tegengaan van verdragsmisbruik (door Multi Nationale Ondernemingen) en aldus effect zal hebben op de verdragtoepassing.

13.2 Woonplaats

Op basis van artikel 4 van het OESO-modelverdrag wordt iemand als inwoner van Nederland of het emigratieland aangemerkt wanneer hij, ingevolge de wetgeving van Nederland of het emigratieland, aldaar aan belasting is onderworpen op grond van zijn woonplaats, verblijf, plaats van leiding (bv) of enig andere soortgelijke omstandigheid. Het is echter mogelijk dat iemand zowel in Nederland als in het emigratieland belastingplichtig is. In dat geval bepaalt de plaats waar hij beschikt over een woning, de woonplaats. Wanneer een woning in Nederland wordt aangehouden en tevens wordt beschikt over een woning in het emigratieland, zal de woonplaats gelegen zijn in het land waarmee de persoonlijke (gezin, echtgenote, etc.) en economische betrekkingen het nauwst zijn. In het geval dat niet bepaald kan worden waar dit zogenaamde middelpunt van de levensbelangen is gelegen, wordt de woonplaats geacht te zijn in het land waar gewoonlijk wordt verbleven.

Wanneer de DGA zowel in Nederland en het emigratieland verblijft, zal de DGA op basis van de Nederlandse nationaliteit aangemerkt worden als inwoner van Nederland. Hierna zal ervan worden uitgegaan dat op basis van het Verdrag de woonplaats in het emigratieland gelegen zal zijn.

13.3 Inkomsten uit arbeid

Wanneer de DGA na zijn emigratie blijft werken voor zijn bv in Nederland dient een onderscheid gemaakt te worden tussen het loon dat de DGA ontvangt als bestuurder en het loon dat de DGA ontvangt voor andere werkzaamheden. Het loon dat de DGA ontvangt voor de werkzaamheden als bestuurder van de bv in Nederland mag op basis van het OESO-modelverdrag worden belast in Nederland. Het nieuwe woonland zal op basis van het belastingverdrag deze inkomsten normaliter vrijstellen, maar mag voor de berekening van de belasting het belastingtarief hanteren dat van toepassing zou zijn als dit loon niet vrijgesteld zou zijn (*progressievoorbehoud*). Indien geen verdrag is gesloten, kan het nieuwe woonland eventueel eenzijdig dubbele heffing voorkomen.

Voor zover loon voor andere werkzaamheden dan dat van bestuurder van een bv in Nederland wordt ontvangen dan zal dit loon in het nieuwe woonland belast zijn. Wanneer echter deze werkzaamheden in Nederland worden verricht dan mag Nederland hierover loonbelasting heffen wanneer:

- de DGA langer dan 183 dagen per jaar in Nederland verblijft; of
- het loon wordt betaald door of namens een in Nederland gevestigde werkgever; of
- de beloning ten laste komt van een Nederlandse vaste inrichting.

Het begrip werkgever kan formeel (arbeidsovereenkomst) en materieel (instructiebevoegdheid) worden uitgelegd. Volgens beleid van de belastingdienst heeft Nederland heffingsrecht m.b.t. uitzendingen binnen concern van tussen de 60 en 183 dagen per jaar in geval van instructiebevoegdheid in en doorbelasting van kosten aan Nederland. Wanneer het loon belast zal zijn in Nederland, bijvoorbeeld omdat het betaald wordt door een Nederlandse bv of als de DGA langer dan 183 dagen per jaar in Nederland verblijft, dan zal het nieuwe woonland dit loon normaliter vrijstellen. Ook bij deze vrijstelling geldt veelal het progressievoorbehoud.

13.4 Aanmerkelijk belang

De DGA bezit in de regel 50% of meer van de aandelen van de bv als gevolg waarvan deze een aanmerkelijk belang (aandelenbelang $\geq 5\%$) heeft in de vennootschap (zie § 2.1). Wanneer de DGA op basis van het belastingverdrag wordt geacht geen inwoner van Nederland meer te zijn, eindigt de Nederlandse binnenlandse belastingplicht. Als gevolg hiervan wordt de DGA geacht de aandelen te hebben verkocht op het tijdstip dat onmiddellijk voorafgaat aan het einde van de Nederlandse binnenlandse belastingplicht.

Doordat sprake is van een fictieve verkoop van de aandelen zal de koopsom gesteld worden op de waarde in het economische verkeer. Voor het gefingeerde inkomen uit aanmerkelijk belang zal een conserverende aanslag – een 'normale' aanslag waarbij bijzonder uitstel van betaling wordt verleend - worden opgelegd. In tegenstelling tot in het verleden, mag op grond van Europese rechtspraak naar een land binnen de EU geen zekerheid (meer) worden gevraagd voor dit uitstel van betaling. Bovendien moet Nederland volledig rekening houden met een eventuele waardedaling van de ab-aandelen na emigratie.

Indien er sprake is van een emigratie naar een land buiten de EU moet voor uitstel van betaling wel voldoende zekerheid wordt gesteld. Daarbij gaat de voorkeur uit naar zekerheden die op eenvoudige wijze kunnen worden gesteld, bewaakt en zo nodig uitgewonnen. Bij vormen van zekerheid valt te denken aan een bankgarantie, een hypotheekrecht, een verpanding, etc. Voor de zekerheidstelling kan ook gebruik gemaakt worden van een hypothecaire lening afgesloten bij een buitenlandse bank, mits de zekerheid maar in Nederland te gelde kan worden gemaakt c.q. kan worden uitgewonnen. De ontvanger is gehouden een redelijk aanbod van de belastingplichtige te accepteren.

Door een wetwijziging per 15 september 2015 geldt voor dga's die vóór die datum zijn geëmigreerd een andere regeling dan voor dga's die na die datum emigreren of geëmigreerd zijn. Voor de eerste groep geldt voor de conserverende aanslag een tienjaarstermijn. Aan het begin van het tiende jaar na afloop van het jaar waarop de conserverende aanslag betrekking heeft, wordt een nog niet ingevorderde conserverende aanslag kwijtgescholden. Worden in de tussentijd aandelen vervreemd of meer dan 90% van het bij emigratie aanwezige vermogen uitgekeerd, dan vervalt het uitstel van betaling en moet de conserverende aanslag op dat moment worden betaald. Voor de tweede groep geldt in beginsel een onbeperkte termijn; de conserverende aanslag wordt na 10 jaar niet meer kwijtgescholden. Bovendien wordt de conserverende aanslag bij iedere dividenduitkering naar rato ingevorderd. Bedoeling van de nieuwe regeling is dat de dga uiteindelijk over alle in de Nederlandse periode opgebouwde winsten in Nederland belasting betaalt.

Voor beide groepen geldt dat eventuele in het nieuwe woonland verschuldigde belasting en de Nederlandse dividendbelasting op dividenduitkeringen in mindering komen op de conserverende aanslag. Indien de conserverende aanslag wordt ingevorderd, beoordeelt de belastingdienst of het te betalen bedrag niet hoger is dan het bedrag dat verschuldigd zou zijn indien de DGA ten tijde van de vervreemding van de aandelen een inwoner van Nederland zou zijn. Het meerdere mag de belastingdienst niet invorderen.

De conserverende aanslag heeft alleen betrekking op de, op het moment van emigratie, nog niet gerealiseerde waardevermeerdering van de aandelen. Wanneer echter de aandelen binnen 5 jaar na emigratie worden verkocht is Nederland op basis van de belastingverdragen vrijwel altijd gerechtigd de gehele verkoopwinst te belastingen – dus ook de winst opgebouwd na emigratie. Na deze vijf jaar komt het heffingsrecht over de verkoopwinst op de ab-aandelen doorgaans toe aan het woonland. Er zijn landen waar de ab-koerswinst onbelast blijft. In dat geval zal Nederland de conserverende aanslag onder verrekening van eventuele belasting in het nieuwe woonland toch invorderen (mits nog binnen de tienjaarstermijn indien de emigratie voor 15 september 2015 heeft plaatsgevonden).

13.5 Pensioen

Bij het einde van de Nederlandse belastingplicht zal de waarde van de pensioenrechten (de betaalde premies vermeerderd met het daarop behaalde rendement) tot het inkomen worden gerekend in een conserverende aanslag. Deze conserverende aanslag m.b.t. pensioenrechten is komt volgens de rechtspraak normaliter niet in strijd met de goede trouw die in acht moet worden genomen bij de uitlegging en toepassing van het desbetreffende belastingverdrag, ook niet indien door Nederland daarmee eenzijdig de verdragstoerekening (pensioen belast in woonland) wordt overruled. De conserverende aanslag betreft namelijk het terugnemen van een voorwaardelijk verleende aftrek. Er dient echter wel compartimentering plaats te vinden. Dit geldt dan ook slechts voor pensioenaanspraken die niet tot het loon zijn gerekend in de periode vanaf 16 juli 2009 (nieuwe regelgeving). Voor conserverende aanslagen m.b.t. pensioenaanspraken van voor deze datum zal Nederland normaliter terugtreden in geval van strijd met het desbetreffende belastingverdrag. Ook in dit geval vervalt c.q. wordt de conserverende aanslag na het verstrijken van de tienjaarsperiode buiten invordering gesteld. De conserverende aanslag wordt ingevorderd wanneer binnen genoemde periode blijkt dat het pensioen niet regulier afgewikkeld wordt (hierbij valt te denken aan afkoop). Wanneer het pensioen wel regulier wordt afgewikkeld dan zijn de pensioenuitkeringen op basis van het NFV belast in het nieuwe woonland. Nederlandse overheidspensioenen worden echter toegewezen aan Nederland als bronstaat/betaalstaat.

13.6 Lijfrente

Wanneer in het verleden (na 1991) lijfrentepremies door de DGA zijn afgetrokken zal evenals ten aanzien van pensioenpremies het geval is, bij het eindigen van de Nederlandse binnenlandse belastingplicht een conserverende aanslag worden opgelegd over de in aftrek gebrachte lijfrentepremies en het daarover behaalde rendement. Ook deze conserverende aanslag komt volgens de rechtspraak normaliter niet in strijd met de goede verdragstrouw. De conserverende aanslag betreft namelijk het terugnemen van een voorwaardelijk verleende aftrek. Er dient echter wel compartimentering plaats te vinden. Dit geldt dan ook slechts voor lijfrenteaanspraken die niet tot het loon zijn gerekend in de periode van 1 januari 1992 tot 1 januari 2001 en vanaf 16 juli 2009 (nieuwe regelgeving). Voor conserverende aanslagen m.b.t. lijfrenteaanspraken van de andere perioden (voor 1992 en van 2001 tot 16 juli 2009) zal Nederland normaliter terugtreden in geval van strijd met het desbetreffende belastingverdrag. Zolang binnen een periode van 10 jaar geen oneigenlijke handeling, zoals bijvoorbeeld afkoop, met de lijfrente wordt uitgevoerd, zal de conserverende aanslag na deze periode komen te vervallen. Wanneer de lijfrentepolissen regulier tot uitkering komen zijn de uitkeringen op basis van het restartikel van het OESO-modelverdrag belast in het nieuwe woonland.

13.7 Dividend

Wanneer de bv in Nederland dividend uitkeert aan de in het buitenland wonende DGA, mag Nederland op basis van het NFV 15% dividendbelasting inhouden. Deze dividendbelasting leidt tot een vermindering van de conserverende aanslag, welke is opgelegd ter zake van de fictieve vervreemding van de aandelen als gevolg van de emigratie. Onder de nieuwe regels inzake de conserverende aanslag zal bovendien mogelijk nog een gedeeltelijke invordering van deze aanslag volgen. Het nieuwe woonland mag deze dividenden ook tot het belastbaar inkomen rekenen. Ter voorkoming van dubbele belasting verleent het nieuwe woonland op basis van het NFV een vermindering ter grootte van de Nederlandse dividendbelasting dan wel, indien dit lager is, het bedrag aan belasting dat in het nieuwe woonland over het dividend verschuldigd is.

Indien de DGA emigreert binnen de EU/EER of naar een land waarmee Nederland een belastingverdrag heeft afgesloten, en een (deelnemings)dividend wordt uitgekeerd aan zijn Holding aldaar, dan kan sinds 2018 een vrijstelling dividendbelasting van toepassing zijn tenzij sprake is van misbruik. Binnen een maand na de uitkering van het deelnemingsdividend dient deze aangegeven te worden bij de belastingdienst middels een speciaal formulier.

13.8 Eigen woning

Wanneer de DGA na emigratie zijn woning in Nederland aanhoudt dan mag Nederland over de inkomsten belasting heffen. Aangezien uitgangspunt is dat de DGA woonachtig zal zijn in het nieuwe woonland kan deze woning niet tot zijn hoofdverblijf dienen. Indien de woning wordt verhuurd dan is geen sprake meer van een eigen woning, waardoor de woning in box 3 wordt belast. In box 3 zal fictief 2,02% – 5,38% van de nettowaarde van de woning belast worden tegen 30% inkomstenbelasting. Naast deze belastingheffing door Nederland stelt het nieuwe woonland de inkomsten uit de woning vrij, waarbij het tarief wordt bepaald als ware deze inkomsten niet vrijgesteld. De winst die wordt behaald bij de verkoop van de woning na emigratie mag door Nederland worden belast. Aangezien Nederland geen vermogenswinstbelasting kent, zal dit niet leiden tot heffing van Nederlandse belasting. Het nieuwe woonland zal deze vermogenswinst vrijstellen waarbij het tarief wordt bepaald als ware deze inkomsten niet vrijgesteld. Indien na emigratie echter de voormalige hoofdverblijfwoning leeg blijft, kan de woning als eigen woning blijven gelden

waardoor de hypotheekrenteaftrek kan worden voortgezet. Er wordt wel een hoger eigenwoningforfait in aanmerking genomen (10/6 x het normale forfait).

13.9 Erfbelasting

Nederland heeft slechts met een zeer beperkt aantal landen verdragen ter voorkoming van dubbele heffing van erf- en schenkbelasting gesloten. In overige situaties zal een beroep moeten worden gedaan op een eenzijdige regeling ter voorkoming van dubbele belasting van het nieuwe woonland.

Voor de Nederlandse erfbelasting wordt de DGA na zijn emigratie nog gedurende een periode van 10 jaar geacht in Nederland woonachtig te zijn. Als gevolg van deze fictie zijn schenkingen die de DGA doet binnen deze periode van 10 jaar belast met Nederlandse schenkbelasting.

Bij een eventueel overlijden binnen deze periode zou over zijn nalatenschap Nederlandse erfbelasting verschuldigd zijn. Het EG-Hof heeft beslist dat de Nederlandse regeling niet in strijd is met het EU-recht.

13.10 Algemene Ouderdomswet (AOW)

Wanneer de DGA emigreert is deze niet langer verplicht verzekerd voor de AOW. Als gevolg hiervan zal de AOW-uitkering t.z.t. gekort worden met 2% voor elk jaar dat de DGA niet verzekerd was. Deze korting kan de DGA voorkomen door zichzelf vrijwillig te verzekeren. Om tot de vrijwillige verzekering te worden toegelaten dient de DGA binnen één jaar na de emigratie een schriftelijk verzoek in te dienen bij de Sociale Verzekeringsbank.

De vrijwillige verzekering voor de AOW moet altijd afgesloten worden in combinatie met een vrijwillige verzekering voor de Algemene Nabestaandenwet en heeft in beginsel een duur van maximaal 10 jaar.

Betalingen krachtens de bepalingen van een regeling inzake sociale zekerheid mogen doorgaans door de betalende Staat worden belast. De AOW-uitkering zal hierdoor in Nederland belast zijn. Het nieuwe woonland zal de AOW-uitkering vrijstellen, waarbij het tarief wordt bepaald als ware deze inkomsten niet vrijgesteld.

Indien de DGA na emigratie binnen Europa voor meer dan 75% in Nederland blijft werken voor zijn bv dan kan hij tevens in werkland Nederland sociaal verzekerd blijven als 'multi-state worker' op grond van een EU Verordening.

13.11 Emigratie en bv

Wanneer de DGA emigreert en tevens enig bestuurder blijft van de bv, zal de bv tevens emigreren. Immers de woonplaats van de bv wordt in beginsel bepaald door de plaats waar de leiding is gevestigd. Voor de bv betekent dit dat moet worden afgerekend met 20-25% vennootschapsbelasting over alle stille en fiscale reserves alsmede over andere meerwaarden. De belastingaanslag die als gevolg hiervan bij zetelverplaatsing wordt opgelegd, hoeft niet direct te worden betaald. Dat zou volgens het Hof van Justitie EU in strijd zijn met het evenredigheidsbeginsel. Dus op het moment van vertrek van de vennootschap is een directe afrekening met de belastingdienst niet verplicht en kan rentedragend uitstel van betaling worden verkregen. Wel dient in dat geval zekerheid te worden gesteld.

13.12 Fiscaal interessante emigratiebestemmingen

Als fiscaal interessante emigratiebestemmingen kunnen worden genoemd:

1. België;
2. Curaçao.

Uiteraard kennen ook andere landen hun specifieke regelingen en bijbehorende voor- en nadelen. Deze dienen in concrete gevallen nader te worden onderzocht.

Ad 1 België

Emigratie naar België kan onder andere aantrekkelijk zijn om de volgende redenen:

- locatie: dichtbij Nederland;
- ontgaan van Nederlandse ab-heffing: na een wachttijd van 10 jaar (conserverende aanslag) kan de bv zonder ab-heffing (25% IB) verkocht worden indien de emigratie plaatsvond voor 15 september 2015;
- België kent geen vermogensbelasting en geen vermogensrendementsheffing;
- In België is schenking 'van hand tot hand' vrijgesteld van Belgische schenkbelasting.

Ad 2 Curaçao (voormalige Nederlandse Antillen)

Emigratie naar Curaçao kan onder andere aantrekkelijk zijn om de volgende redenen:

- Penshono-regeling: onder voorwaarden inkomstenbelastingtarief van 10% of een maximum belastbaar inkomen voor vermogende particulieren ad. ANG500.000;
- ontgaan Nederlandse schenk- en erfbelasting bij schenken, vererven na een wachttijd van vijf jaar. Het Antilliaanse schenk- en erfbelastingtarief bedraagt 2-6% voor verkrijgingen door kinderen. Voor andere verkrijgers loopt het tarief op tot 24%.
- Per 1 januari 2016 geldt de nieuwe bilaterale regeling ter voorkoming van dubbele belasting (BRK) tussen Curaçao en Nederland.

13.13 Conclusie

De DGA zal in geval van emigratie dienen te beoordelen of er een verdrag ter voorkoming van dubbele belasting tussen Nederland en het nieuwe woonland is afgesloten. Indien dit het geval is, kan per inkomens- dan wel vermogensbestanddeel worden bepaald welk land hierover heffingsbevoegd is. Dit laat onverlet dat Nederland over bepaalde inkomensbestanddelen kan heffen op basis van zogenaamde exit- of emigratieheffingen door middel van conserverende aanslagen. In geval van emigratie naar een ander EU-land, hoeft voor de conserverende aanslag geen zekerheid te worden gesteld en wordt onder bepaalde voorwaarden uitstel van betaling verleend. Indien er geen verdrag ter voorkoming van dubbele belasting is afgesloten, zal de DGA afhankelijk zijn van eenzijdige regelingen hieromtrent

14 DGA en echtscheiding en overlijden

14.1 Echtscheiding

Er zijn in beginsel 3 regimes waarop de DGA gehuwd kan zijn:

- 1) in gemeenschap van goederen (standaard voor huwelijken tot 1 januari 2018);;
- 2) in een beperkte gemeenschap van goederen (standaard vanaf huwelijken vanaf 1 januari 2018); of
- 3) op huwelijkse voorwaarden.

Bij een beperkte gemeenschap van goederen vallen alle voorhuwelijkse bezittingen en schulden niet in de gemeenschap van goederen. Ook erfenissen en schenkingen vallen buiten de gemeenschap van goederen. Alleen tijdens het huwelijk vergaard inkomen en vermogen is gemeenschappelijk. Verdergaande uitsluiting of een volledige gemeenschap van goederen is mogelijk, dit dient dan vast te worden gelegd bij de notaris. Voor reeds voor 1 januari 2018 gesloten huwelijken vindt het nieuwe huwelijksvermogensrecht geen toepassing.

Huwelijkse voorwaarden hebben meerdere verschijningsvormen, onder andere:

- koude uitsluiting: uitsluiting van elke gemeenschap van goederen zonder verrekenbedingen;
- jaarlijks verrekenbeding: jaarlijks worden na afloop van een kalenderjaar de besparingen uit het inkomen verrekend tussen de echtgenoten;
- finaal verrekenbeding: bij overlijden of echtscheiding wordt gedaan alsof er gemeenschap van goederen was. Dit is gunstig bij vooroverlijden van de rijkere partner, maar ook wanneer de armste partner eerst overlijdt, kan de totale heffing nadat beide partners zijn overleden, lager uitvallen.

Een variant die vaak voorkomt is de uitsluiting van elke gemeenschap van goederen met een jaarlijks verrekenbeding en een finaal verrekenbeding bij overlijden. Vaak komt in de akte ook een geclausuleerd finaal verrekenbeding bij echtscheiding voor. Over het algemeen worden van die verrekening ondernemingsvermogen c.q. aandelen in besloten vennootschappen, alsmede verkregen erfenissen en schenkingen uitgesloten.

Bij echtscheiding zijn de gevolgen bij koude uitsluiting (tenzij anders overeengekomen in huwelijkse voorwaarden of echtscheidingsconvenant) beperkt tot een vordering van de ex-echtgenoot op de helft van de pensioenrechten zoals opgebouwd tijdens de huwelijkse periode. Deze pensioenverrekening heeft verder geen fiscale gevolgen. Echter er dient op gelet te worden dat volgens de jurisprudentie de redelijkheid en billijkheid de DGA in beginsel verplicht om - op verzoek van de ex-echtgenoot - diens deel af te storten bij een professionele verzekeraar of diens eigen pensioen-bv, tenzij deze afstorting de bedrijfsvoering van de bv in gevaar kan brengen. In dit kader is ook van belang de keuze die wordt gemaakt ten aanzien van het pensioen in eigen beheer (zie hoofdstuk 12).

In geval van gemeenschap van goederen zijn de gevolgen veel complexer. De gewezen echtgenoot heeft recht op de helft van de aandelen van de bv. De waarde van de aandelen wordt in dit soort situaties in de regel bepaald met name door de rentabiliteitswaarde (zie paragraaf 9.2). Dit is de gemiddelde jaarwinst na vennootschapsbelasting vermenigvuldigd met een kapitalisatiefactor.

Indien voldoende overige vermogensbestanddelen aanwezig zijn (woning, bankrekening, auto, etc.) kan de toedeling van de aandelen van de partner (50%) aan de DGA zonder schuldigerkenning plaatsvinden. Als de overige vermogensbestanddelen ontoereikend zijn ontstaat een schuld wegens overbedeling van de DGA aan zijn gewezen echtgenote. Tot zekerheid voor de nakoming van de rentebetaling en aflossing van de schuld kan aan de gewezen echtgenote bijvoorbeeld een pandrecht op de aandelen worden verstrekt.

De verdeling van de aandelen bij echtscheiding geldt als een belaste vervreemding voor de inkomstenbelasting (tarief in 2018: 25%) voor zover de ene partner meer aandelen krijgt toegedeeld dan de gerechtigdheid van 50% tot de gemeenschap van goederen. In beginsel kan deze claim worden doorgeschoven naar de verkrijger indien deze in Nederland woont en de aandelen niet tot enig ondernemingsvermogen rekent.

Regelmatig is de akte van huwelijkse voorwaarden een jaarlijks verrekenbeding opgenomen. De praktijk leert dat weinig mensen hieraan uitvoering geven. Als het inkomensbegrip ook ondernemingswinsten omvat, speelt artikel 1:141, lid 4 Burgerlijk Wetboek een belangrijke rol. Hierin is bepaald dat wanneer het verrekenbeding ook ondernemingswinsten omvat, het te verrekenen vermogen zich uitstrekt tot de niet-uitgekeerde, opgepotte winsten van de bv

Tevens dient (de hoogte van) de eventuele alimentatie vastgesteld te worden. Hierbij is fiscaal van belang dat de partneralimentatie aftrekbaar respectievelijk belast is in box 1 en dat de kinderalimentatie niet aftrekbaar is en tevens onbelast is bij de ontvanger. De contante waarde van (kinder)alimentatieverplichtingen is niet meer aftrekbaar als schuld in box 3.

In geval van echtscheiding wordt een woning nog voor maximaal 2 jaar als eigen woning (in verband met hypotheekrenteaftrek) aangemerkt van degene die de woning heeft verlaten, indien de gewezen partner daar nog

haar of zijn hoofdverblijf heeft. Als de woning tegen een te lage prijs naar de ex-partner gaat, kan dit mogelijk als een (aftrekbare) afkoop van alimentatie worden aangemerkt.

Indien de DGA een pand aan zijn bv verhuurt (TBS-pand) en in algemene gemeenschap van goederen is getrouwd, zal bij echtscheiding in beginsel bij de voormalige echtgenoot van de DGA afrekening plaatsvinden, omdat deze dan in beginsel de helft van de werkzaamheid (TBS) staakt. Wordt in het kader van de verdeling van de huwelijksgemeenschap deze helft toegescheiden aan de DGA, dan kan deze de terbeschikkingstelling van het volledige pand voortzetten en kan de belastingclaim naar de DGA worden doorgeschoven.

14.2 Overlijden

Bij overlijden van de DGA is de verkrijger van diens vermogen erfbelasting verschuldigd, voor zover de waarde van de aanmerkelijk belangaandelen meer bedraagt dan de van toepassing zijnde vrijstellingen. Binnen de familiegroep (partner en kinderen) is in beginsel het maximale tarief 20%. Om de maximale heffing te beperken kan tijdens leven het vermogen middels schenkingen over worden geheveld naar de (klein)kinderen.

Indien geen testament is opgesteld zal bij overlijden het wettelijk erfrecht worden toegepast. De gehuwde langstlevende echtgenoot verkrijgt de gehele nalatenschap en blijft het kinsdeel schuldig aan de kinderen.

De Successiewet (SW) bevat:

- een hoge partnervrijstelling van € 643.194 (2018) in geval van overlijden, mits gehuwd of meer dan 6 maanden samengewoond blijktens de Gemeentelijke Basis Administratie op basis van een notarieel samenlevingscontract waarin een zorgverplichting is opgenomen, of meer 5 jaar samengewoond. Deze hoge vrijstelling wordt voor echtgenoten nog ingekort/verminderd met onder meer de helft van de waarde van de pensioenen tot een minimale vrijstelling ad € 166.161 (2018);
- een ruime faciliteit voor bedrijfsopvolging (zie § 14.4).

In de Successiewet bestaan zes verschillende tariefgroepen:

- verkrijging partners/kinderen < € 123.248: 10%;
- verkrijging partners/kinderen > € 123.248: 20%;
- verkrijging afstammeling vanaf 2^e graad < € 123.248: 18%;
- verkrijging afstammeling vanaf 2^e graad > € 123.248: 36%;
- verkrijging overige verkrijgers < € 123.248: 30%;
- verkrijging overige verkrijgers > € 123.248: 40%;

Als situaties waarin het opstellen van een testament aanbevelingswaardig is, kunnen o.a. genoemd worden:

- voogdij en uitsluitingsclausule;
- meerdere huwelijken / stiefkinderen;
- levensgezel;
- problemen met kinderen;
- gehandicapte kinderen;
- bedrijfsopvolging;
- besparing van erfbelasting;
- executele en bewind.

Op de gevolgen van overlijden van een DGA voor de heffing van inkomstenbelasting wordt in paragraaf 14.3 hierna ingegaan. Vanaf 2010 is de erfbelastingsschuld aftrekbaar in box 3. Ook wordt vanaf 2010 belastingrente berekend over verschuldigde erfbelasting vanaf 8 maanden na overlijden.

14.3 Doorschuiffaciliteiten ab-heffing bij verkrijging krachtens erfrecht, schenking en huwelijksvermogensrecht met betrekking tot 25% ab-heffing

Bij overlijden van een schenking door de aanmerkelijk belanghouder dient in beginsel afgerekend te worden (fictieve vervreemding). In de wet is voor deze situaties echter een doorschuiffaciliteit opgenomen indien sprake is van het drijven van een materiële onderneming in de bv waarin een aanmerkelijk belang wordt gehouden. In de situatie van overlijden van de aanmerkelijk belanghouder alsmede schenking hoeft dus niet 25% inkomstenbelasting afgerekend te worden bij overgang van de aandelen naar de erven dan wel begiftigden. Voor de rechtverkrijgenden geldt dan dezelfde verkrijgingsprijs als die gold voor de overdrager (doorschuiving verkrijgingsprijs).

Bij de schenkingsfaciliteit geldt als extra eis voor de verkrijger dat deze als werknemer reeds 3 jaar (36 maanden) bij de werk-bv in dienstbetrekking is (gefaciliteerde schenking van aandelen in de holding-bv is onder voorwaarden ook mogelijk).

De faciliteit heeft slechts betrekking op het deel van de overdrachtprijs van de aandelen dat toerekenbaar is aan het ondernemingsvermogen van de overgedragen bv (de faciliteit is niet van toepassing op het beleggingsvermogen van de bv). Hierdoor moet bij vererving van een aanmerkelijk belang over de waarde van het beleggingsvermogen 25% IB worden afgerekend. In dat kader proberen belastingplichtigen beleggingsvermogen te transformeren in ondernemingsvermogen.

Bij dividenduitkeringen kort na overlijden zou dubbele heffing kunnen optreden indien bij de erflater over de meerwaarde wordt afgerekend. Daarom wordt op verzoek toegestaan dit dividend niet te belasten met 25% IB maar op de verkrijgingsprijs van de krachtens erfrecht verkregen aandelen af te boeken.

De wet kent ook een doorschuifafaciliteit voor een vervreemding bij een verdeling van een nalatenschap of van een huwelijksgemeenschap binnen twee jaar na overlijden respectievelijk ontbinding van de huwelijksgemeenschap (als gevolg van echtscheiding of aangaan huwelijkse voorwaarden staande huwelijk). Voorwaarde is dat de verkrijger binnenlands belastingplichtige is en de aandelen niet tot diens ondernemingsvermogen rekent. Als nadeel van het doorschuiven bij overlijden van de ab-houder kan worden genoemd dat de latente belastingverplichting op ab-aandelen voor de Successiewet slechts wordt gesteld op 6,25%. Bij afrekening van de claim komt bij de erflater de volle 25% inkomstenbelasting in aftrek op de nalatenschap. Indien de verkrijger – vanaf 2010 ook mogelijk buiten de familiekring - niet in Nederland woont, wordt nog een conserverende aanslag opgelegd waarvoor, renteloos uitstel van betaling kan worden verkregen.

Als alternatief voor de overdracht/schenking van aandelen met doorschuiving kan ook nog voor de verlettering van aandelen gekozen worden.

Indien zowel de verkrijger als de overdrager over een holding beschikken en de houdster van de overdrager de aandelen in de werkmaatschappij overdraagt tegen een lagere prijs dan de waarde in het economische verkeer (een schenking "onderlangs") is er sprake van een fictieve schenkingsroute "bovenlangs":

- a. dividenduitkering holding aan overdrager;
- b. schenking door overdrager aan verkrijger;
- c. informele kapitaalbreng door verkrijger in diens holding.

Vanaf 2010 geldt er m.b.t. stap a. een uitgebreide regeling voor uitstel van betaling met betrekking tot de 25% ab-heffing, mits voldoende zekerheid is gesteld. Dit betekent dat gedurende ten hoogste 10 jaar renteloos uitstel van betaling wordt verleend waarbij jaarlijks 1/10^e deel van de belastingschuld moet worden voldaan. Met betrekking tot stap b. is in beginsel de ab-doorschuifafaciliteit niet van toepassing omdat geen pakket aanmerkelijkbelangaandelen feitelijk wordt overgedragen/ geschonken. Voordelen van deze route kunnen zijn:

1. geen '36 maanden werknemer'-eis;
2. eventuele rente op koopschuld verrekenbaar binnen holdingstructuur van het kind middels fiscale eenheid; en
3. mogelijkheid van onbelaste terugbetaling van informeel kapitaal na statutenwijziging.

14.4 Bedrijfsopvolgingsfaciliteiten (BOF) met betrekking tot schenk- en erfbelasting

Sinds 2002 kent de Successiewet een aantal bedrijfsopvolgingsfaciliteiten. De faciliteit houdt in een voorwaardelijke vrijstelling) voor de schenk- en erfbelasting die verschuldigd is over verkregen aanmerkelijkbelangaandelen met ondernemingsvermogen.

Aandelen in een vennootschap waarvan de feitelijke werkzaamheid bestaat uit het beleggen van vermogen zijn van de faciliteit uitgesloten. In de wet wordt omschreven wat onder ondernemingsvermogen wordt verstaan dat kwalificeert voor de bedrijfsopvolgingsregeling (ondernemingsbegrip uit Wet IB 2001). Verhuur van onroerende zaken (behoudens projectontwikkeling, verhuur aan een zustermaatschappij en verhuur aan deelneming) en scheepvaart-CV's kwalificeert in beginsel niet. Bij ab-aandelen valt het beleggingsvermogen tot maximaal 5% van het gefaciliteerde ondernemingsvermogen ook onder de BOF.

Zowel voor de schenkbelasting als voor de erfbelasting wordt tot aan een waarde van de achterliggende objectieve onderneming tot € 1.071.987 (2018) een vrijstelling verleend van 100%. Voorzover de waarde van de onderneming hoger ligt dan dit bedrag zal dit meerdere voor 83% buiten de heffing blijven. Hiervoor moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan.

Zo is er een voorafgaande bezitstermijn van 1 jaar voor bedrijfsopvolgingen bij overlijden en een bezitstermijn van 5 jaar bij schenking. Tevens dienen de aandelen gedurende 5 jaar te worden behouden en dient de onderneming in deze periode te worden voortgezet. Na verloop van 5 jaar kan de vrijstelling definitief worden.

Voor de belasting over het belaste deel van de verkrijging (2018: 17% van de waarde boven € 1.071.987) kan op verzoek gedurende maximaal 10 jaar rentedragend uitstel van betaling worden verleend. Het uitstel vervalt bij staking van de onderneming of verkoop van de aandelen.

De verkrijging van een medegerechtigdheid en preferente aandelen die zijn ontstaan als gevolg van een gefaseerde bedrijfsoverdracht, kwalificeert ook voor de regeling. Bij preferente aandelen is van belang dat de verkrijger van deze aandelen reeds voor ten minste 5% van het geplaatste kapitaal aandeelhouder is van de gewone aandelen. Dit is dus een attentiepunt bij het vormgeven van de bedrijfsopvolging en de testamenten. Tevens kan de regeling worden toegepast op door de overdrager ter beschikking gestelde onroerende zaken die binnen de onderneming in de vennootschap worden gebruikt, wanneer de aandelen in die vennootschap ook door de verkrijger worden verkregen. Ook dit vergt attentie bij het opstellen van de testamenten.

Toerekening van het (ondernemings-)vermogen van de werkmaatschappij vindt plaats aan de holding indien de erfflater of schenker indirect een aanmerkelijk belang heeft in de werkmaatschappij. Daarmee worden de ondernemingsactiviteiten naar het niveau van de houdster getrokken in geval van holdingstructuren. Hierdoor is schenking 'onderlangs' – in tegenstelling tot in de IB-doorschuiweging – in beginsel wel gefaciliteerd in de Successiewet.

Tot slot is nog van belang op te merken dat voor toepassing van de BOF in de Successiewet van belang is dat de onderneming of de ab-aandelen zijn vermaakt aan de voortzetter. Slechts diegene die daadwerkelijk de eigendom verkrijgt van het ondernemingsvermogen of de ab-aandelen, kan een beroep doen op de BOF. Bij verouderde testamenten of testamenten die niet op maat zijn gemaakt, is er snel sprake van faciliteitsverlies.

De inhoud van deze publicatie is bedoeld als algemene informatie en vormt geen advies en is ook niet bedoeld om enig recht of enige verplichting te creëren. Raadpleeg voor het nemen van beslissingen altijd uw adviseur. Ondanks dat deze publicatie met uiterste zorg is samengesteld aanvaarden uitgever, redactie, auteurs, noch het accountants- en belastingadvieskantoor of Nexia Nederland bv waar deze auteurs werkzaam zijn, enige aansprakelijkheid voor eventuele onjuistheden, drukfouten, onvolledigheden of gevolgen (door handelen of nalaten) daarvan.